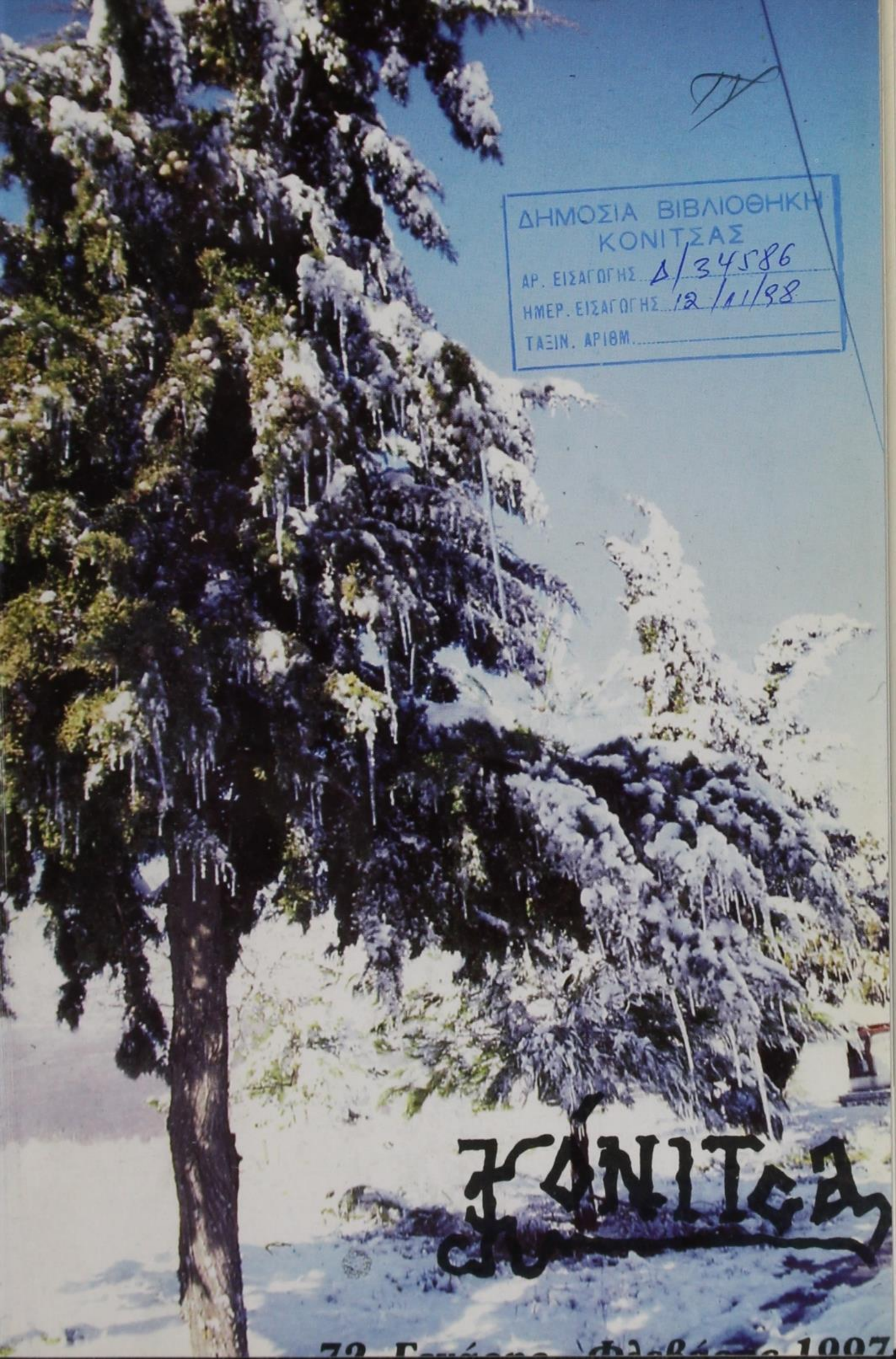

Handwritten mark

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΚΟΝΙΤΣΑΣ
ΑΡ. ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ Δ/34586
ΗΜΕΡ. ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ 12/11/98
ΤΑΞΙΝ. ΑΡΙΘΜ.

ΚΟΝΙΤΣΑΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΡΙΤΗ, ΤΕΥΧΟΣ 72 ΔΡΧ. 250
ΚΟΝΙΤΣΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

13ος Χρόνος	1
Κινδυνεύει το γεφύρι της Κόνιτσας Ν.Π. . . .	2
Διασυνοριακές δραστηριότητες Γ. Λυμπερόπουλου	3
Ο Αρχιεπίσκοπος Αλβανίας Ν. Ρεμπέλη . . .	10
Η Ολιγονευρούλα, Βαγγ. Καπλάνη	11
Τοπωνύμια ή τοπωνυμίες, Χρ. Εξάρχου . . .	18
Στα χρόνια των θυσιών Η. Ανδρέου	21
Επώνυμα κατοίκων Παλαιοσελλίου, Η. Παπαζήση	24
Πικρές σκέψεις	26
Το κομπολόι του μπάριμα Βασίλη Αν. Ευθυμίου	27
Μήπως κρένουμε Γοτθικά; Θ. Ζιώγα	29
Από την εκδήλωση της "ΠΑΝΗΠΕΙ- ΡΩΤΙΚΗΣ" Θ. Πορφύρη	33
Το Καμπανέλι, Αγγ. Πολίτη	36
Διαρρήκτες στην Κόνιτσα, Σ.Τ.	39
Κ.Ε.Φ.Ο. Κόνιτσας, Αχ. Τασιούλα	40
Βιβλιοπαρουσίαση Ι.Τ.	41
Βιβλιοπαρουσίαση Σ.Τ.	42
Ας βοηθήσουμε την Τράπεζα αίματος Λ. Εζνεπίδη	44
Η Οξυά τίμησε τον προστάτη της Θ. Πορφύρη	44
Κοπή Βασιλόπιτας, Ι.Τ.	45
Επιγραφή Ναού Αρμάτων, Χρ. Σκανδάλη .45	
Ζιαφέτι, Απ. Ριστάνη	47
Ο μπαρμπα Νικολής, Βαγγ. Βουρδούκα . . .	49
Εκδηλώσεις Συλλόγου Οξυάς, Θ. Πορφύρη .50	
Οι φίλοι μας γράφουν	52
Ευχαριστήρια	53
Το κάπνισμα, Ουρανίας Στεφάνου	54
Σχόλια, Η.Α.	55
Ειδήσεις - Κοινωνικά	56
Μητέρα, καληνύχτα, Γρ. Κώστα	58

Εκδίδεται από Συντακτική
Επιτροπή

Ανδρέου Ηλίας
Ζώτος Θεόφιλος
Τουφίδης Σωτήρης
Τσιάγκης Ικαρος

Υπεύθυνος σύμφωνα
με το νόμο:

Σωτ. Τουφίδης
Κόνιτσα 44.100
Τηλ. (0655) 22.464, 22.212
Fax: (0655) 22.464

Γραφικές Τέχνες
ΘΕΟΔΩΡΙΔΗ

Βαλαωρίτου 25 - Ιωάννινα
Τηλ.-Fax: (0651) 77358

Φωτ. εξωφ. Σ.Τ.)

Ετήσια συνδρομή: Εσωτερικού Δρχ. 1500
Εξωτερικού, Δολ. USA 20 Αυστραλ. 30
Αλληλογραφία - Συνδρομές - Εμβάσματα
στον υπεύθυνο του περιοδικού Σ. Τουφίδη
ή στο Βιβλιοπωλείο «ΕΛΕΓΕΙΟ» Θ. Ζώτου, Κόνιτσα

13ος Χρόνος

Με το παρόν 72ο τεύχος του περιοδικού μας, βαδίζουμε στον 13ο χρόνο έκδοσής του στην Κόνιτσα. Πολλές και διάφορες οι δυσκολίες, όλα αυτά τα χρόνια για την έκδοση περιοδικού στις εσχατιές της χώρας, μακριά από τις ευκολίες των πόλεων, αλλά η “ΚΟΝΙΤΣΑ” κατάφερε να τυπώνεται ανελλιπώς κάθε δίμηνο συνεχώς βελτιωμένη.

Δεν κλονίστηκε ούτε με τους σεισμούς.

Εμείς παίρνουμε δύναμη από το μεράκι και την αγάπη για τον τόπο, αλλά αυτά και μόνο, νομίζουμε, ότι δεν θα ήταν αρκετά αν δεν είχαμε την ηθική και υλική βοήθεια των συμπατριωτών και φίλων σ’ αυτή την προσπάθεια.

Πορευόμενοι λοιπόν στην καινούρια χρονιά, με το παρόν τεύχος νιώθουμε την υποχρέωση να ευχαριστήσουμε όλους σας για τη βοήθεια και συμπαράστασή σας, υποσχόμενοι πως θα συνεχίζουμε με την ίδια όρεξη και αντοχή το έργο για το καλό της επαρχίας μας, που σήμερα βρίσκεται στη πιο κρίσιμη περίοδο της ιστορίας της με τις κοσμοϊστορικές μεταβολές που γίνονται γύρω μας.

Έχουμε χρέος όλοι μας ν’ αγωνιστούμε, ο καθένας από τη δική του πολεμήστρα, για την αναζωογόνηση αυτού του τόπου ο οποίος συνεχώς υποβαθμίζεται.

Καλούμε όλους τους συμπατριώτες, μέσα από την Τοπ. Αυτοδιοίκηση, τις Αδελφότητες, Συλλόγους, Ομοσπονδία, να προσφέρει ό,τι μπορεί ο καθένας.

Οι σελίδες του περιοδικού μας - όπως πάντα - θα είναι ανοιχτές σε όλους για την πληροφόρηση τα προβλήματα, τον πολιτισμό, το περιβάλλον για όλα....

ΔΕΝ ΚΙΝΔΥΝΕΥΟΥΝ τα ηπειρώτικα γεφύρια από τη ΔΕΗ μόνον, όπως συμβαίνει με εκείνο της Πλάκας (που η «Αυγή» αποκάλυψε στις 12 Δεκεμβρίου), αλλά, κάποτε, και από την κρατική γραφειοκρατία.

Ο λόγος για το μοναδικής καλλιτεχνίας γεφύρι της Κόνιτσας, που μετρά τις τελευταίες του «ημέρες», αν δεν πραγματοποιηθούν σύντομα τα αναγκαία έργα επισκευής, έργα που... αναβάλλονται στα «γρανάζια» τοπικών και όχι μόνον παραγόντων.

Ας πάρουμε όμως τα πράγματα από την αρχή, πιο συγκεκριμένα από την ιστορία της γέφυρας. Κτίστηκε το 1823 (κατ' άλλους το 1870) και όπως η παράδοση αναφέρει, από Πυρσογιαννίτες μαστόρους και τον αρχιμάστορα Ζιώγα Φρόνιζο, προκάλεσε δε το θαυμασμό των Τούρκων. Είναι πέτρινη γέφυρα με επιβλητικό τόξο ανοίγματος 36 μέτρων και ύψους 18 μέτρων, πρόκειται εν τέλει για τη μεγαλύτερη, μετά τη γέφυρα της Πλάκας, σε άνοιγμα γέφυρα της Ηλείου. Με υπουργική απόφαση της Μελίνας Μερκούρη το εν λόγω γεφύρι και άλλα είκοσι ένα, όλα στο νομό Ιωαννίνων, χαρακτηρίζονται «ιστορικά διατηρητέα μνημεία που χρειάζονται ειδική κρατική προστασία... Οι γέφυρες αυτές αποτελούν πολύ χαρακτηριστικά και αξιόλογα δείγματα της τοπικής αρχιτεκτονικής και είναι στενά συνδεδεμένες με την εξέλιξη και ιστορία του τόπου» (απόφαση της 26ης Αυγούστου 1982).

Η αξία του αρχιτεκτονικού κτίσματος δεν απέτρεψε πάντως το εμφυλιακό ελληνικό κράτος να χτίσει δίπλα σιδερένια γέφυρα, η οποία υπάρχει ακόμη και σήμερα, προσβάλλοντας αισθητικά το λιγότερο. Η 6η Εφορεία Νεοτέρων Μνημείων από το 1983 έχει ζητήσει την απομάκρυνσή της, ενώ και ο δήμαρχος Πρ. Χατζηγεφραιμίδης μας είπε ότι άποψή του είναι να απομακρυνθεί, γιατί «κρύβει την πέτρινη γέφυρα, που είναι το σήμα κατατεθέν της περιοχής». Απορία πάντως προκαλεί πως, ενώ όλοι δηλώνουν υπέρ

της απομάκρυνσης του μεταλλικού εκτρώματος, τα συμφέροντα κάποιων κατοίκων αποδεικνύονται ισχυρότερα...

Τα προβλήματα για τη γέφυρα πολλαπλασιάστηκαν μετά τον πρόσφατο σεισμό της Κόνιτσας και η 6η Εφορεία, μετά την αυτοψία που διενήργησε, διαπίστωσε: «Στο εσωραχίο της γέφυρας αποσπάστηκαν τμήματα σκυροδέματος (έγινε στο παρελθόν κακότεχνη επέμβαση με τσιμέντο) και ο σιδερένιος οπλισμός (σχάρα) είναι ορατός και οξειδωμένος. Επίσης, το τμήμα αυτό του εσωραχίου καθώς και ολόκληρο το τμήμα μήκους περίπου 20 μέτρων στο μέσον του τόξου με επιφάνεια περίπου 40 τετραγωνικών μέτρων έχουμε τη γνώμη ότι είναι επικίνδυνο για τη στατική επάρκεια της γέφυρας».

Στις προτάσεις της η 6η Εφορεία διαπιστώνει ότι «απαιτείται άμεσος έλεγχος από ειδικευμένους τεχνικούς και μελέτες αποκατάστασης της γέφυρας» και, επειδή η Εφορεία δεν διαθέτει το αναγκαίο προσωπικό, προτείνει

Κινδυνεύει το γεφύρι της Κόνιτσας

προς το υπουργείο Πολιτισμού «την επιχορήγηση του Δήμου Κόνιτσας με το ποσό των 50 εκατομμυρίων δραχμών, ώστε να προβεί στην εκπόνηση της μελέτης και στην πλήρη αποκατάσταση του μνημείου».

Τα δεινά της γέφυρας του Αώου ποταμού δεν τελειώνουν εδώ όμως. Οι κεντρικές υπηρεσίες του υπουργείου Πολιτισμού, των οποίων την άποψη ζητήσαμε, υποστήριξαν ότι δεν υπάρχει κονδύλι που να δικαιολογεί την εκπόνηση μελετών, με άλλα λόγια τα χρήματα για την οποία ο δήμος θα πρέπει να εξασφαλίσει από άλλες πηγές (ή μήπως να αξιοποιήσει το επιστημονικό και τεχνικό δυναμικό που διαθέτει;). Και μόνο όταν η μελέτη ολοκληρωθεί, μπορεί το υπουργείο Πολιτισμού να χρηματοδοτήσει την αποκατάσταση του μνημείου.

Ως τότε, η Υπουργική Απόφαση που μεριμνούσε για την «ειδική κρατική προστασία» παραμένει κενό γράμμα. Ως τότε, η ιστορία και η παραδοσιακή αρχιτεκτονική χάνονται...

Ν. Π.

ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΕΣ

Είχα παλιότερα γράψει ότι η γειτνίαση της περιοχής επαρχίας Κόνιτσας με την Αλβανία, χώρα κομμουνιστική αποτέλεσε τη μεταπολεμική περίοδο μια από τις κυριότερες αιτίες του αδειάσματος των χωριών μας, αν λάβει κανένας υπ' όψη του πως και στην εθνική αντίσταση κατά την κατοχή (του ΕΑΜ) σχεδόν το σύνολο του πληθυσμού τους είχε πάρει μέρος και στον εμφύλιο πόλεμο ή περιοχή αποτέλεσε το μόνιμο σχεδόν πεδίο των μαχών του.

Στις προτάσεις που με κάθε ευκαιρία κάνω τον τελευταίο καιρό, με τα γραπτά μου και τις ομιλίες μου, για το πρόβλημα της "επανάστασης" της Επαρχίας, αναφέρομαι επίμονα στη δημιουργία ενός βιοτεχνικού - βιομηχανικού πάρκου στην περιοχή Σαρανταπόρου (στο γεωγραφικό κέντρο της επαρχίας) ως μοναδικής λύσης, τονίζοντας κάθε φορά ότι σε ημιορεινούς ή ορεινούς χώρους, όπως είναι η επαρχία μας με την ξεπλυμένη γη και τις μικρές επιφάνειες των προς καλλιέργεια ιδιοκτησιών, η πρωτογενής παραγωγή μόνο σε δευτερεύουσα και συμπληρωματική παραγωγική σε οικογενειακή βάση δραστηριότητα μπορεί να παίξει κάποιο ρόλο και να βοηθήσει στη λύση του προβλήματος.

Περαιτέρω δεν χάνω ευκαιρία να προβάλλω την πίστη μου ότι η γειτνίαση με την Αλβανία, αντίθετα από ό,τι γίνονταν στο παρελθόν, αποτελεί σήμερα μοναδική ευκαιρία στην ιστορία του τόπου,

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

ανεπανάληπτη σχεδόν στο να γίνει η επαρχία μας ένα σοβαρό οικονομικό κέντρο ανάπτυξης και πρωτοπορίας.

Τη γενικόλογη αυτή πρότασή μου θα προσπαθήσω με το σημερινό μου γραπτό να την αναλύσω περισσότερο και να την κάνω πιο συγκεκριμένη. Είναι αναμφισβήτητο γεγονός ότι από καιρό έχουμε μπει στην εποχή της "παγκοσμιοποίησης της οικονομίας". Στην εποχή αυτή το κλειδί της επιβίωσης των λαών είναι η ανταγωνιστικότητα της παραγωγής.

Στην Ελλάδα η πτωτική τάση της ανταγωνιστικότητας στα τελευταία χρόνια έγινε μόνιμο παθολογικό σύμπτωμα της οικονομίας, με ελάχιστες πιθανότητες αναστροφής.

Από τους παράγοντες της ανταγωνιστικότητας ο κυριότερος είναι χωρίς άλλο, το κόστος εργασίας. Και στην Ελλάδα το κόστος εργασίας συγκριτικά πάντοτε, έχει εκτοξευθεί στα ύψη σε σχέση με τις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και όχι μόνο. Κατά μονάδα παραγόμενων προϊόντων τουλάχιστον.

Είναι γνωστό ότι οι νέες βιομηχανικές χώρες ιδίως της Ανατολικής Ασίας (Κορέα Ταϊβάν, Σιγκαπούρη, Χόγκ Κόνγκ, κλπ) είναι δημιούργημα των τελευταίων δεκαετιών. Οι χώρες αυτές πέρασαν από μια σύντομη περίοδο προσφοράς εργασίας χαμηλοτάτου κόστους εκμεταλλεύτηκαν τις αγορές μιας περιφερειακής ζώνης, που βρίσκονταν αρκετά μακριά απ' τα διεθνή και γνωστά Οικονομικά κέντρα.

ντρα, και κατάφεραν να στήσουν, να οργανώσουν, και να προβάλλουν στο παγκόσμιο παζάρι μια βιομηχανία εξουθενωτική για τους ανταγωνιστές τους. Οι Αμερικάνοι τους αποκαλούν εφιάλτες.

Στην πραγματικότητα στις χώρες αυτές προσφέρονται από τη μια μεριά φτηνά εργατικά χέρια που εξασφαλίζουν μ' αστυνομικοκατασταλτική πειθάρχιση της εργασίας, από την άλλη ξένα κεφάλαια (αμερικάνικα, ιαπωνικά κλπ) έτρεχαν να επενδυθούν, για να μην χάσουν τη μεγάλη ευκαιρία που τους δίνονταν, διότι είναι σ' όλους γνωστό ότι οι βιομηχανίες εντάσεως εργασίας μετακινούνται στις χώρες όπου τα μεροκάματα και οι μισθοί είναι χαμηλά.

(Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι σε συζήτησή τους τηλεοπτική) οι Έλληνες που τη δεκαετία του 1950 πολέμησαν στη Νότια Κορέα δήλωναν η "κατάσταση εκεί, τότε ήταν χειρότερη από την κατάσταση διάλυσης που εμφάνιζε η Ελλάδα τα χρόνια της κατοχής 1941-1944".

Σήμερα, όπως είπαμε, οι χώρες αυτές κατατάσσονται στις πιο πλούσιες χώρες του κόσμου, και παρουσιάζουν μια πλήρη βιομηχανική ΩΡΙΜΟΤΗΤΑ που σημαίνει εκτός των άλλων ότι χρησιμοποιούν ανεμπόδιστα και πρωτοποριακά την υπερσύγχρονη πληροφορική τεχνολογία.

Η βιομηχανική ωριμότητα εδώ ανέβασε γενικά το επίπεδο της ζωής των κατοίκων των χωρών αυτών, γιατί καθώς ξέρουμε στις περιπτώσεις της ανάπτυξης ενός κλάδου, όπως είναι η βιομηχανία, έχουμε το φαινόμενο των πολλα-

πλασιαστικών επιδράσεων στην ανάπτυξη της οικονομίας. Η αιχμή, που είναι το βιομηχανικό εξαγωγίμο προϊόν εδράζεται πάνω σε μια πυραμίδα ανάπτυξης, που υποστηρίζει γερά και θεμελιώνει την όλη δομή της οικονομίας.

Περαιτέρω η παγκόσμια εμπειρία έδειξε πως η ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΩΡΙΜΑΝΣΗ που δίνει τις δυνατότητες ενός επιτυχημένου ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ κι επικράτησης στο σημερινό ΧΑΟΣ, δεν είναι προϊόν αποκάλυψης αλλά αποτέλεσμα μιας διαδικασίας συστηματικής προετοιμασίας πρωτοβουλιών και αρπάγματος των ευκαιριών από το σβέρκο. Στην Ευρώπη, την Αμερική και την Ιαπωνία κάτω βέβαια από άλλες ιστορικές συνθήκες, συσχετισμούς και προϋποθέσεις με την εκμετάλλευση πάντοτε φτηνής, ευκαιριακής και μεταναστευτικής εν πολλοίς εργασίας, η διαδικασία της βιομηχανικής ωρίμανσης (της οικονομικής ανάπτυξης) κράτησε πολλά χρόνια. Στην Ελλάδα η διαδικασία διαδρομή αυτή, ενώ έδειχνε παλιότερα πως (με μεγάλη πάντοτε καθυστέρηση) έμπαινε σε κάποιο δρόμο, αιφνίδια στην εποχή που για όλους τους άλλους η ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ άνοιγε καινούργιους ορίζοντες και δημιουργούσε ελπίδες επιτάχυνσης των ρυθμών ανάπτυξης, άρχισε να κάμπτεται και να παραλύει κάτω απ' τα όρια σχεδόν της συντήρησης και σαφώς μέσα στην περιοχή του φαινομένου που αποκαλείται αποβιομηχάνιση.

Σ' αυτή την χρονική περίοδο ο υπαρκτός σοσιαλισμός γονατίζει και πίσω

απ' την τεράστια βόρεια συνοριακή μας γραμμή μας αποκαλύπτεται ένας κόσμος με τεράστιες ανάγκες. Απαρίθασκευος για να ενταχτεί στην οικονομία της αγοράς, που μοιάζει με αυτόν "ως μια μακριά άγρια περιπέτεια, γιομάτη οδύνες, παλινδρομήσεις, κοινωνικές συγκρούσεις κι ενίοτε πολεμικές συρράξεις". Δυο γενεών "παραμορφώσεις" στην κοινωνική διάρθρωση ιεράρχιση και νοοτροπία για την έννοια και τη σκοπιμότητα της δουλειάς δεν αποκαθίστανται εύκολα. Πολιτική και ηθική κρίση. Και το βασικότερο τεράστια απόσταση από πλευράς αναπτύξεως και επιπέδου ζωής με τον άλλο "δυτικό κόσμο", με μια μόνιμη τάση περιθωριοποίησης μεγάλων τμημάτων του πληθυσμού, που σημαίνει προσφορά εργασία με μεροκίματα ενός απαράδεκτου για τα ευρωπαϊκά δεδομένα επιπέδου.

Για την Ελλάδα και τους Έλληνες επιχειρηματίες, αυτή η αλλαγή στους γείτονές μας, θεωρήθηκε και θεωρείται σα μοναδική ευκαιρία επέκτασης των οικονομικών δραστηριοτήτων. Πολλοί αναφέρονται στο όραμα του Αλέξανδρου Παπαναστασίου για τη δημιουργία ενός Ενιαίου Βαλκανικού οικονομικού χώρου, που σημαίνει μακροπρόθεσμα ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας.

Όπως αναφέραμε προηγούμενα οι βιομηχανίες εντάσεως εργασίας μετακινούνται πάντοτε στις χώρες όπου ισχύουν χαμηλοί μισθοί. Κι αυτό άρχισε να γίνεται και συνεχίζεται να γίνεται και στην περιοχή μας.

Βιομηχανίες που δούλευαν στην Ελλάδα μετακομίζουν στις γειτονικές χώρες, ή ετοιμάζονται να μετακομίσουν.

Ελληνικά οικονομικά συγκροτήματα αναπτύσσουν σοβαρότερες δραστηριότητες στις γειτονικές χώρες (Οι συναντήσεις της Υπουργού Ανάπτυξης τον περασμένο Δεκέμβρη και Ιανουάριο με σοβαρότατους οικονομικούς παράγοντες του τόπου και θέμα τις επενδύσεις στις γειτονικές χώρες έδειξε πόσο σημαντικό για την Ελλάδα είναι το όλο ζήτημα).

Στη γειτονική μας Αλβανία από τα στοιχεία που υπάρχουν στο Υπουργείο Εθν. Οικονομίας φαίνεται ότι στις 18/9/1995 υπήρχαν 79 ελληνικές επιχειρήσεις που είχαν επενδύσει στην Αλβανία και το συνολικό ύψος του επενδεδυμένου κεφαλαίου ήταν 10 δισεκατομμύρια δρχ.

Οι επενδύσεις αυτές είχαν δημιουργήσει 6.500 νέες θέσεις εργασίας στην Αλβανία και η κατανομή τους είχε ως εξής: 92.3% δευτερογενής τομέας 6.3% πρωτογενής τομέας, 1.4% υπηρεσίες. Από έρευνα που έγινε (βλ. Ι. Σαλαβράκος, περιοδικό ΑΓΟΡΑ ΧΩΡΙΣ ΣΥΝΟΡΑ 2/1/1996) δειγματολογικά στις ελληνικές επιχειρήσεις στην Αλβανία (5 επιχειρήσεις κλωστουφαντουργικές και 2 επιχειρήσεις καπνών) φάνηκε ότι το κίνητρο ειδικού κόστους, γεωγραφικής διαφοροποίησης και το κίνητρο υψηλής έντασης (καλύτερη τεχνολογία και καλύτερο μάνατζμεν ήταν οι βασικότερες αιτίες για την επένδυση στην Αλβανία. Από την άλλη και η ύπαρξη υψηλών επιτοκίων στην Ελλάδα (σαν αρνητικό

στοιχείο) και η έμμεση ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας στη διεθνή αγορά, με το χαμηλό κόστος, έπαιξε σοβαρότερο ρόλο στις αποφάσεις τους.

Τέλος ο παραπάνω μελετητής αναφέρει ότι το 1995 το 75% των ελληνικών βιομηχανικών επιχειρήσεων στην Αλβανία είναι κλωστοϋφαντουργικές. Το 10%, είναι τροφίμων και 15% λοιποί κλάδοι. Και επομένως είναι επιχειρήσεις εντάσεως εργασίας στο σύνολό τους και στοχεύουν όχι τόσο στην εσωτερική αγορά όσο στην έμμεση αύξηση της ανταγωνιστικότητας με εξαγωγή του παραγόμενου προϊόντος στην Ελλάδα και σε άλλες χώρες.

Και αυτά που αναφέραμε παραπάνω έλαβαν χώρα τόσο στην Αλβανία, όσο και στις άλλες γειτονικές μας χώρες κάτω από τρομερά άσχημες πολιτικές, διοικητικές, κοινωνικές και ηθικές ακόμα συνθήκες, μέσα σε μια έντονη ανασφάλεια και πάρα πολλούς προβληματισμούς (μαφίες που εκβιάζουν, πυραμιδικές επιχειρήσεις συλλογής κεφαλαίων παρατραπεζιτικής μορφής που ευτυχώς σιγά-σιγά τώρα αποκαλύπτονται, παρεμβολή εθνικιστικών παροξυσμών που απειλούν τις εγκαταστάσεις των εργοστασίων, εκδικήσεις παροξυσμών που τους κακομεταχειρίστηκε η Ελληνική Αστυνομία κλπ).

Η εξομάλυνση των εσωτερικών ανωμάτων καταστάσεων, που αποτελεί έγνοια πάρα πολλών ξένων παραγόντων, δεν θ' αργήσει ναρθεί στους χώρους αυτούς. Όμως τα επίπεδα της ζωής, το ύψος του μεροκάματου, η κοινωνική συνοχή θαργήσουν να προσεγγίσουν τον Ευρωπαϊκό

μέσο όρο κι επομένως αυτός ο τεράστιος γεωγραφικός χώρος δίπλα στην αναπτυγμένη Ευρώπη θα προκαλεί με τα χαμηλά του μεροκάματα εγκαταστάσεις ή μετεγκαταστάσεις επιχειρήσεων εντάσεως εργασίας με κύριο προσανατολισμό την εκμετάλλευση της τεράστιας αγοράς των Ανατολικών χωρών της Ευρώπης, των Βαλκανίων και της ίδιας της Ευρωπαϊκής Ένωσης σ' αντιπερασπισμό και αντικατάσταση κείνων των προϊόντων που προμηθεύεται σήμερα από τις χώρες της Άπω Ανατολής. (Δεν αποκλείεται μάλιστα ένα μέρος των κεφαλαίων που θα επενδυθούν εδώ να προέρχονται από τις χώρες αυτές).

Αν ακολουθηθεί η ίδια ιστορική πορεία στην εξέλιξη της οικονομίας που ακολουθήθηκε στις σήμερα αναπτυγμένες βιομηχανικά χώρες της Ανατολικής - Νοτιοανατολικής Ασίας, τότε σ' ελάχιστα χρόνια θάχουμε δίπλα μας ένα νέο Χόγκ Κόνγκ, ανταγωνιστή μας και αναμφισβήτητα τόπο που θα τραβάει μετανάστες από την Ελλάδα, έλληνες άνεργους.

Και εδώ ακριβώς μπαίνει ένα μεγάλο ερωτηματικό.

Μήπως πίσω από την ανάπτυξη με το παραπάνω μοντέλο των γειτονικών μας χωρών βρίσκεται και το κλειδί που δίνει τις δυνατότητες σ' ολόκληρη την Ευρώπη, να συναγωνιστεί τους μεγάλους αντιπάλους - ανταγωνιστές της, Αμερική και Άπω Ανατολή. Η έντονη παρουσία και οι συνεχείς παραμβάσεις των ΗΠΑ σ' αυτό το χώρο δεν κρύβουν "περίεργες προθέσεις"; Εν πάση περιπτώσει.

Ας περιοριστούμε σ' ό,τι αφορά εμάς. Ο ενιαίος Βαλκανικός Οικονομικός χώρος του Άλεξ Παπαναστασίου είναι πραγματοποιήσιμος σήμερα;

Εάν γίνει και όποτε γίνει θα προσπορίσει στην Ελλάδα ωφέλεια; και ποιανού μεγέθους;

Ποιός θα είναι ο ρόλος και σε τι προσοστό θα συμμετάσχει η Ελλάδα στη λεγόμενη οικονομική πυραμίδα της ανάπτυξης;

Πόσο θα επηρεάσει την οικονομική κατάσταση του Ελληνικού λαού;

Θα ανακοπεί και θα πάρει αντίθετη πορεία η πτωτική τάση της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών προϊόντων, ή θα μας μετατρέψει σ' ένα είδος φτωχού συγγενή των Βαλκανίων;

Οι στείροι εθνικισμοί που ξεφύτρωσαν σ' ολόκληρο το Βαλκανικό χώρο (και στην Ελλάδα την ίδια) μετά την απόρριψη του υπαρκτού σοσιαλισμού θ' αφήσουν ανεπηρέαστη την εξέλιξη των ομαλών σχέσεων της Ελλάδας με τα υπόλοιπα Βαλκάνια. Ποιός θάναι ο ρόλος των ξένων; Η παρεγνατία οδός που σχεδιάζεται από τους γείτονές μας, την Τουρκία και κάποιους Ευρωπαίους δεν αποτελεί σημάδι απεξάρτησης όλου αυτού του χώρου από την Ελλάδα;

Μήπως θάταν σωστότερο να αναζητήσουμε ένα άλλο διαφορετικό δρόμο ανάπτυξης των Βαλκάνιων γειτόνων μας, στον οποίο η συμμετοχή της Ελλάδας από άποψη ωφελημάτων θάναι πιο μεγάλη, ουσιαστική και σίγουρη; Και αντί να ενδιαφερόμαστε για τις επενδύσεις

που κάνουν οι Έλληνες (τουλάχιστον) στις χώρες αυτές, να δημιουργήσουμε τις προϋποθέσεις ώστε τελικά οι επενδύσεις να γίνουν σε Ελληνικό έδαφος, δίπλα στα μικριά βόρεια σύνορά μας όπου θα μπαίνουν οι ξένοι εργάτες σε καθημερινή βάση, προμηθευμένοι με ειδική κάρτα εργασίας και έλεγχο τύπου Σένγκεν, και αποδοχές που θα έχουν σα βάση το κόστος της ζωής στις χώρες προελεύσεως και μόνιμης κατοικίας του εργαζόμενου.

Οπωσδήποτε στην πρώτη φάση για την Ελλάδα οι θέσεις εργασίας θα είναι περιορισμένου αριθμού, θα εξαντλούνται σε στελέχη ειδικευμένα, στελέχη μάντζερ κλπ. Με τον καιρό, όμως η πυραμίδα ανάπτυξης πάνω στην οποία θα εδράζεται η παραγωγή του τελικού προϊόντος θα πλαταίνει (οι πρμηθευτές πρώτων υλών, βοηθητικών υλών, η παροχή υπηρεσιών, η διακίνηση εμπορευμάτων και σωρεία άλλων δραστηριοτήτων βοηθητικών και συμπληρωματικών που θα προκύπτουν μέσα στον Ελλαδικό χώρο από τις ανάγκες της αναπτυσσόμενης βιομηχανίας) οι θέσεις εργασίας των ελλήνων θα πολλαπλασιάζονται, και ο γύρω από τους ειδικούς αυτούς διασυνοριακούς χώρους ελεγχόμενων εμπορικών και βιομηχανικών δραστηριοτήτων θα διευρύνεται περιλαμβάνοντας όλο και μεγαλύτερους κύκλους που θα μπαίνουν αναγκαστικά στη διαδικασία της ανάπτυξης.

Οι κύκλοι της ανάπτυξης αυτοί θα περιλαμβάνουν όχι μόνο ελλαδικά τμήματα, αλλά και τμήματα της γειτονικής ό-

μορης χώρας πράγμα που αποτελεί και τον απώτερο σκοπό της Ευρωπαϊκής Ένωσης (βλ. πρόγραμμα interreg. κλπ.

Πρέπει να σημειώσω εδώ ότι στις δαπάνες διανοίξεως σηράγγων, κατασκευής γεφυρών, δημιουργίας προϋποθέσεων για την ταχεία μεταφορά των εργαζόμενων στους χώρους εργασίας δεν πρέπει να τσιγουνευτεί το κράτος. Η πραγματοποίηση ενός τέτοιου οράματος μπροστά στο σημερινό αδιέξοδο εμφανίζεται σαν ο από μηχανής θεός. Μέσα στο πνεύμα αυτό πρέπει να υπάρξουν ειδικές φορολογικές και διοικητικές ρυθμίσεις, διακρατικές συμφωνίες και χρηματοπιστωτικές διευκολύνσεις. Προπαντός ανοιχτό μυαλό και ψύχραιμη αντιμετώπιση του παλιού λαθρομετανάστη που τώρα θα κληθεί σαν συναγωνιστής δίπλα μας.

ο Διαφορισμός της αμοιβής δεν δημιουργεί απαράδεκτες ανισότητες. Πρώτα γιατί μέσα στην Ευρ. Ένωση από κράτος σε κράτος υπάρχουν σοβαρότατες ανισότητες στα κατώτατα ημερομίσθια και τους μισθούς. Όλα εξαρτώνται από το κόστος της ζωής των τόπων κατοικίας του εργαζόμενου, για να μη θυμηθούμε το διαφορισμό της αμοιβής των ναυτικών (των διαφορετικών προελεύσεων πληρωμάτων) που ισχύει σ' όλα σχεδόν τα κράτη της Ε.Ε και αποτελεί μόνιμη διεκδίκηση και των Ελλήνων Εφοπλιστών, που απειλούν ότι αν δεν γίνει, θα αλλάξουν τα καράβια τους σημαία. (Η ελληνική νομοθεσία επιτρέπει στους Έλληνες πλοιοκτήτες να έχουν στη σύνθεση των

πληρωμάτων τους 60% Έλληνες ναυτικούς και 40% ξένους, με τρομερό διαφορισμό στις αποδοχές τους. Ο Έλληνας ναύτης έχει μηνιαίο μισθό 2100 δολ. Ο Γιουγκοσλάβος 900 δολ. και ο Αιγύπτιος 500 δολ. και κάτω (3).

Πέραν αυτού, στο γκρούπ των επιχειρήσεων μιας μεγάλης εταιρείας, ας πούμε Γαλλικής, δεν υπάρχουν τεράστιες διαφορές στην αμοιβή εργασίας από εργοστάσιο σ' εργοστάσιο, ανάλογα στο που είναι εγκατεστημένα τα εργοστάσια; Οι εργαζόμενοι σ' αυτά δεν ανήκουν στο ίδιο γκρούπ;

Ας μη ξεχνάμε ότι ο μέσος μηνιαίος μισθός στη Βουλγαρία δεν ξεπερνάει τα 60-70 δολάρια και στην Αλβανία τα 40-50 δολάρια.

Στη βουλγαρία ο ετήσιος πληθωρισμός ανεβαίνει στο 153% και στην Αλβανία στο 250%.

Εξ άλλου όλα τα Βαλκάνια και μεις μαζί πρέπει να βρούμε τρόπους ισορροπίας μέσα σ' έναν κόσμο που τρέχει με ιλιγγιώδη ταχύτητα προς το μέλλον, και μεις τείνουμε να βρεθούμε στην ουρά.

Ας μη γινόμαστε δογματικοί στο θέμα των αποδοχών. Ο εξανθρωπισμός και η εκλογίκευση του σοσιαλισμού είναι αντίθετα προς τη σκέψη ότι για την ίδια εργασία ο ένας να αποταμιεύει τεράστια ποσά κι ο άλλος να βρίσκεται στα όρια της φτώχειας.

Τα παραπάνω είναι μια πρόταση. Ένα σχέδιο, που ισχύει για ολόκληρη τη βόρεια συνοριακή γραμμή της Ελλάδας.

Χρειάζεται βέβαια μελέτη κι επεξεργασία. Θα γίνει ο συσχετισμός του θέματος

με το πρόβλημα των λαθρομεταναστών και τις επιπτώσεις μιας τέτοιας κίνησης στην ανάσχεση του, συσχετισμός με την αναγκαία για τον τόπο μας πληθυσμιακή γεωγραφική ανακατανομή και ισορροπία στην ενδοχώρα, θα εξετασθούν θέματα της εξωτερικής βαλκανικής πολιτικής μας, θέματα αποκέντρωσης κι ανάπτυξης των ακραίων ελληνικών επαρχιών, θέματα δημοκρατίας και ανθρωπισμού, τελικά:

Μια Πειραματική ζώνη (Pilot) είναι απαραίτητη για να δοκιμαστεί ο δυναμισμός και το πραγματοποιήσιμο της πρότασης.

Και σαν τέτοια βλέπω το χώρο για τον οποίο μίλησα στην αρχή. Την μεγάλη Λεκάνη που σχηματίζει ο ποταμός Σαραντάπορος κάτω από τα χωριά Πύργος, Βράνιστα (Τράπεζα), Αγία Βαρβάρα της Κόνιτσας.

Κατά τη γνώμη μου ο χώρος αυτός εξασφαλίζει στο σύνολο τις απαιτούμενες προδιαγραφές για μια τέτοια πειραματική ζώνη.

Βρίσκεται δίπλα σ' ένα μεγάλο οδικό άξονα (Γιάννενα - Κοζάνη) . Από κει περνάει το ρεύμα υψηλής τάσης που συνδέει την Ήπειρο με τη Μακεδονία. Το Λεσκοβίκο, κωμόπολη Αλβανική 4.000 κατοίκων βρίσκεται σε μικρή απόσταση, το ίδιο και η Κόνιτσα. Σε μικρή απόσταση βρίσκονται Ελληνόφωνα χωριά της Αλβανίας καθώς κι ολόκληρη η Επαρχία Κολώνια. Από την πλευρά της Ελλάδας εκτός από την Επαρχία της Κόνιτσας που βρίσκεται γύρω - γύρω από τον υποδεικνυόμενο χώρο, πολύ κο-

ντά βρίσκεται η Δυτική Μακεδονία κι ολόκληρος ο Νομός Ιωαννίνων, που ως γνωστόν είναι από τις φτωχότερες περιοχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η ολοκλήρωση του προτεινόμενου ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΟΥ ΧΩΡΟΥ ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ θα γίνει με τη δημιουργία κοντά εκεί, αλλά σαφώς χωριστά, ενός Βιοτεχνικού Πάρκου που θα συγκεντρώσει δραστηριότητες όχι μόνο συμπληρωματικού χαρακτήρα για τον Δ.Χ.Ε.Ε.Κ.Β. Δραστηριοτήτων, αλλά και κάθε άλλη δραστηριότητα της δευτερογενούς παραγωγής που θα μπορέσει να δημιουργήσει θέσεις δουλειάς για τους κατοίκους της Επαρχίας μας.

Με κάποιες αποδοχές από τη δευτερογενή παραγωγή σε βάση ανασύνταξης της επαρχίας, θα μπορέσουν ν' αναπτυχθούν δραστηριότητες οικογενειακής μορφής στον πρωτογενή και τριτογενή τομέα. Είναι ο ΜΟΝΑΔΙΚΟΣ τρόπος να ξαναδούν αυτά τα πανέμορφα μέρη της Ελλάδας ζωντανές κοινωνίες που θα συνεχίζουν τον πανάρχαιο πολιτισμό, πριν ακόμα εξαφανιστεί για πάντα από την επερχόμενη λαίλαπα ενός τερατώδους συστήματος παράλογης και αντιανθρώπινης, εχθρικής προς τη φύση, υπερσυγκέντρωσης ανθρωπίνων υπάρξεων σε ΦΑΡΜΕΣ ΖΩΩΝ.

Γιάννης Λυμπερόπουλος

Σημείωση:

1. Μαρίνος Οικ. Ταχ. 2226, σελ. 4.
2. Ι. Σιλαβρίκος, ΑΓΟΡΑ ΧΩΡΙΣ ΣΥΝΟΡΑ 2/1/1996.
3. Ι. Μαρίνος ΟΙΚ. ΤΑΧ. 2228 σελ. 5
4. 2/1 1997
5. Δ. Μοσχόπουλος Αγορά Χωρίς Σύνορα 2/1/96.

Ο Αρχιεπίσκοπος Αλβανίας κ. Αναστάσιος

από τον Νικ. Χ. Ρεμπέλη
Φιλολόγο

Ο Αρχιεπίσκοπος Τιράνων και πάσης Αλβανίας κ. Αναστάσιος είναι, κατά κοινή ομολογία, μια σπουδαία εκκλησιαστική προσωπικότητα με πολύπλευρη κατάρτιση και μόρφωση, που πρόσφερε και προσφέρει σήμερα πολύτιμες υπηρεσίες για την ανάσταση και στήριξη της ορθόδοξης Εκκλησίας της Αλβανίας.

Όταν πρωτοπήγε στη γειτονική χώρα η κατάσταση, ήταν εξαιρετικά απελπιστική και τραγική. Οι ναοί είχαν μεταβληθεί σε στάβλους, αποθήκες, γυμναστήρια, μουσεία από το προηγούμενο, σχεδόν για μισό αιώνα, αθεϊστικό καθεστώς, στο οποίο και αυτό τούτο το δια των τριών δακτύλων της δεξιάς χειρός σημείο του σταυρού συνιστούσε ποινικό αδίκημα.

Ο Αρχιεπίσκοπος από την πρώτη στιγμή, κατέβαλε τεράστιες προσπάθειες για να στηρίξει την πίστη και να αναστηλώσει την ορθόδοξη αλβανική εκκλησία.

Το έργο του είναι σημαντικό και πολυσχιδές:

Ανεγέρθηκαν, αναστηλώθηκαν και επισκευάστηκαν δεκάδες ναών και παρεκκλησιών.

Αναστηλώθηκε η Μονή του Αγίου Κοσμά του Αιτωλού καθώς και άλλα μοναστήρια επισκευάστηκαν με τον απώτερο σκοπό να αποβούν μελλοντικά κέντρα πνευματικής και αγροτικής ανάπτυξης.

Ο ακούραστος Ιεράρχης φροντίζει ν' αποκτήσει δικό του ραδιοφωνικό σταθμό και οργανώνει σεμινάρια και συναντήσεις για κληρικούς και άλλα στελέχη της Εκκλησίας.

Η Θεολογική - Ιερατική Σχολή κοντά στο Δυρράχιο, το πολυώροφο διοικητικό κέντρο της ορθόδοξης Εκκλησίας στα Τίρανα, οι ξενώνες, το τυπογραφείο, τα διάφορα πολιτιστικά και πνευματικά κέντρα, οι χειροτονίες νέων κληρικών, η έκδοση της Αγίας Γραφής στην αλβανική και ελληνική γλώσσα, η πλούσια δράση του γενικότερα στο λειτουργικό κατηχητικό, εκπαιδευτικό, εκδοτικό, οικοδομικό έργο της Εκκλησίας, η συμπαράστασή του προς τους πάσχοντες κ.λ κ.λ. μαρτυρούν περίτρανα την πολύτιμη προσφορά του στην ορθόδοξη Εκκλησία της Αλβανίας.

Η Πολιτεία και η Εκκλησία της Ελλάδος ας βοηθήσουν τον άξιο Ιεράρχη, τον σεβαστό, τον νηφάλιο, τον δραστήριο, τον πεφωτισμένο στύλο της Ορθοδοξίας, ο οποίος εν μέσω πολλών δυσκολιών, αντιξοοτήτων και κινδύνων, θα έλεγα, εργάζεται ταπεινά, ήρεμα και αθόρυβα, για να φέρει εις πέρας την υψηλή αποστολή του και το θεάρεστο έργο του.

Είθε ο Ύψιστος να του χαρίσει υγεία και ψυχική δύναμη για να ορθοτομεί τον Λόγο της θείας Αληθείας.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΝΙΔΑ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ ΜΑΣ

OLIGONIEURIELLA Rhenana ή ΟΛΙΓΟΝΕΥΡΟΥ (ΣΟΥ)ΛΑ -

Η μύγα του Αώου

ΜΠΟΥΡΑΖΑΝΙ Αύγουστος 1996

Ο Αώος κυλάει αρκετά καθαρός προς τη γέφυρα. Με τον Γιόχαν, Γερμανό ερασιτέχνη ψαρά, αλλάζουμε συνέχεια τεχνητές μύγες στα μαστίγια μας (πνιχτές και επιφανειακές) χωρίς καμιά επιτυχία. Στο ποτάμι δεν παρατηρούμε καμιά επιφανειακή δραστηριότητα εκτός του βομβαρδισμού από τα μπαλάκια των ψαράδων της περιοχής. Κι αυτοί δεν φαίνεται να έχουν περισσότερη επιτυχία από μας. Ο Γιόχαν αποδίδει την αδιαφορία των πεστροφών στην ενόχληση που προκαλούν τα ριξίματα (θορυβώδη) των μπαλακιών και φεύγει από το λιμάνι για να ψαρέψει στο επόμενο ρέμα.

Ο ήλιος κατεβαίνει σιγά-σιγά προς τη Δύση και η μέρα αρχίζει να χάνεται. Συζητώντας με τους τοπικούς ψαράδες για τα αίτια της απότομης μείωσης της πέστροφας στην περιοχή (υπεραλιεία, μόλυνση των νερών ανεύθυνο και ατιμώρητο πλιάντικο του ποταμιού κ.τ.λ), παρατηρώ μια δυο, δέκα και σε λίγο ένα σμήνος από ασπροειδή έντομα που πετάνε πάνω από το νερό στριφογυρίζοντας. Σχεδόν αυτόματα δεκάδες ψάρια έρχονται με τον γνωστό θόρυβο (πλούκ) στην επιφάνεια για να αρπάξουν τις μύγες που επιπλέουν και δεν πρόλαβαν να σηκωθούν. Βάζω γρήγορα μια άσπρη μύγα στην κλωστή και πετώντας τη με το μαστίγιο στην είσοδο του λι-

μανιού πιάνω απανωτά 4-5 συρτάρια και μια πεστροφούλα που την ξεκρεμάω από το αγκίστρι και τη ρίχνω πολύ προσεκτικά στο νερό.

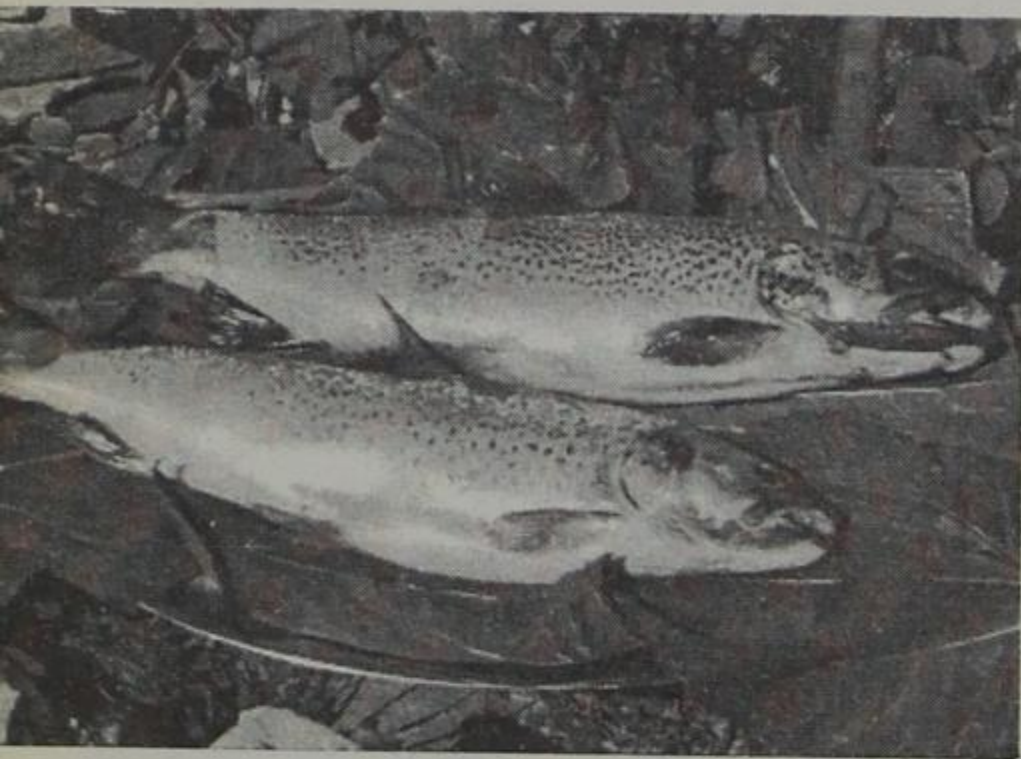
Σε λίγο δεν υπάρχει καμιά μύγα στην επιφάνεια του ποταμιού. Οι πιο πολλές γυροφέρνουν μερικά εκατοστά πάνω από το νερό ρίχνοντας (υποθέτω) τα αυγά τους, ενώ μερικά σμήνη συνεχίζουν πιο

ψηλά το γαμήλιο χορό τους (olance nuptiale).

Επιστρέφοντας στο ρέμα για να βρω τον Γιόχαν έχει ήδη νυχτώσει και έτσι σταματούμε κάθε αλιευτική δραστηριότητα και παρατήρηση. Ξεκρεμώντας τις κλωστές μας και βάζοντας τα μαστίγια στις θήκες προσπαθεί με τα σπασμένα Ελληνικά του να εξηγήσει τους λόγους της αποτυχίας μας στο ψάρεμα της πέστροφας απόψε. (Είναι ιχθυολόγος στη Γερμανία). Από τη μεριά μου αναρωτιούμε για το γρήγορο

τρόπο εκκόλαψης και μεταμόρφωσης αυτού του εντόμου. Ψάρευα σε πολλά ποτάμια της Ευρώπης, πουθενά δεν είδα τα χαρακτηριστικά αυτού του είδους υδρόβιου εντόμου. Φίλοι μου Γάλλοι ψαράδες μου ανέφεραν ότι ένα τέτοιο είδος ασπροειδούς εφημεροπτέρου εμφανίζεται στον TARN, όπως και σε μερικά ποτάμια των ΠΥΡΗΝΑΙΩΝ. Ίσως η βραδινή ώρα εκκόλαψης και η μικρή ποσότητα μυγών να είναι αιτία που δεν μπόρεσα να τις παρατηρήσω όταν ψαρεύω που και που αυτά τα ποτάμια. Στο μυαλό μου υπάρχει αποτυπωμένη η σελίδα ενός βιβλίου ψαρέματος γύρω στο 1920 γραμμένο - όπου ο συγγραφέας αναφέρει πολύ παραστατικά μια παρόμοια σκηνή εκκόλαψης ενός ασπρο-

ειδούς εντόμου που το ονομάζει OLIGONEURIELLA (Rhenana).

Ψαρεύω τα ποτάμια της ΚΟΝΙΤΣΑΣ το καλοκαίρι εδώ και πολλά χρόνια (λόγω καταγωγής) και κάθε χρόνο παρατηρώ από τα μέσα Ιουλίου μέχρι τέλος Αυγούστου αυτή τη μύγα στον Αώο. Ίσως συνεχίζει να εμφανίζεται το Σεπτέμβρη και τον Οκτώβρη περιμένω από τους φίλους μου ψαράδες της περιοχής περισσότερες πληροφορίες. Την πρώτη φορά είδα τον Παπα-Θανάση να χρησιμοποιεί μια μεγάλη

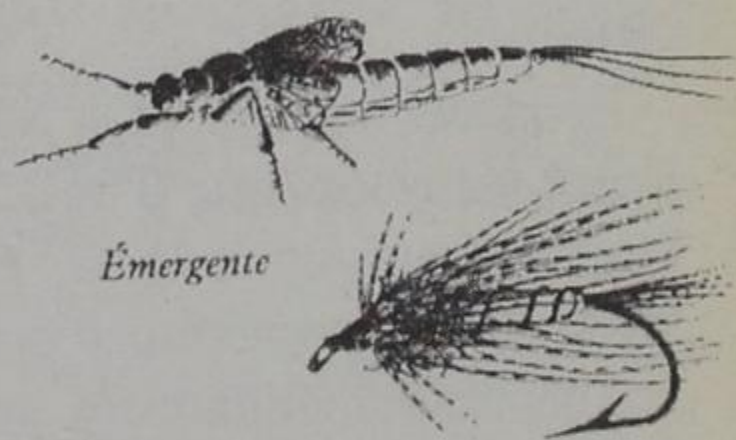
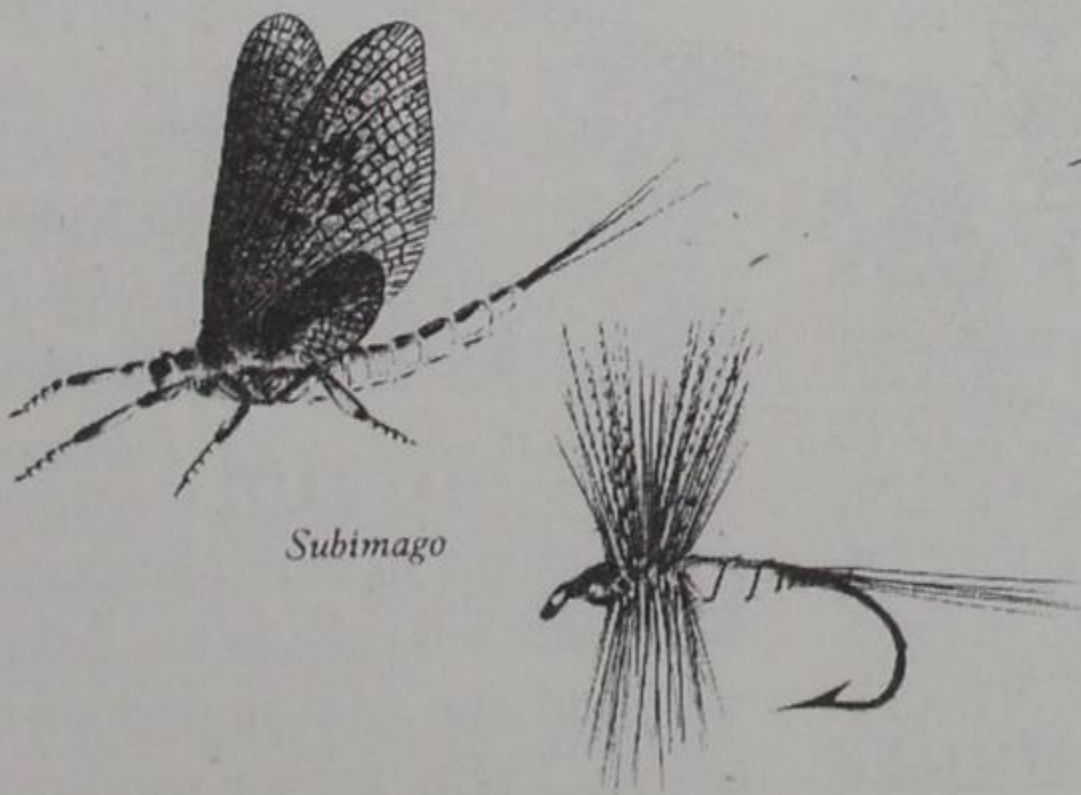
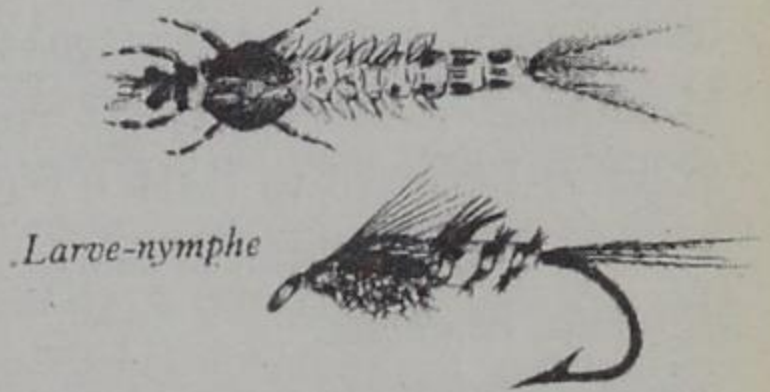
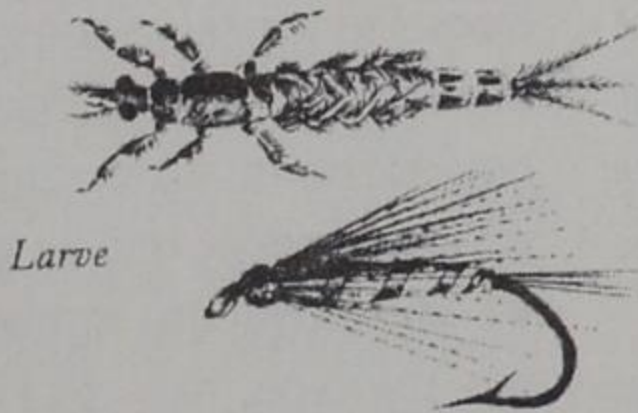
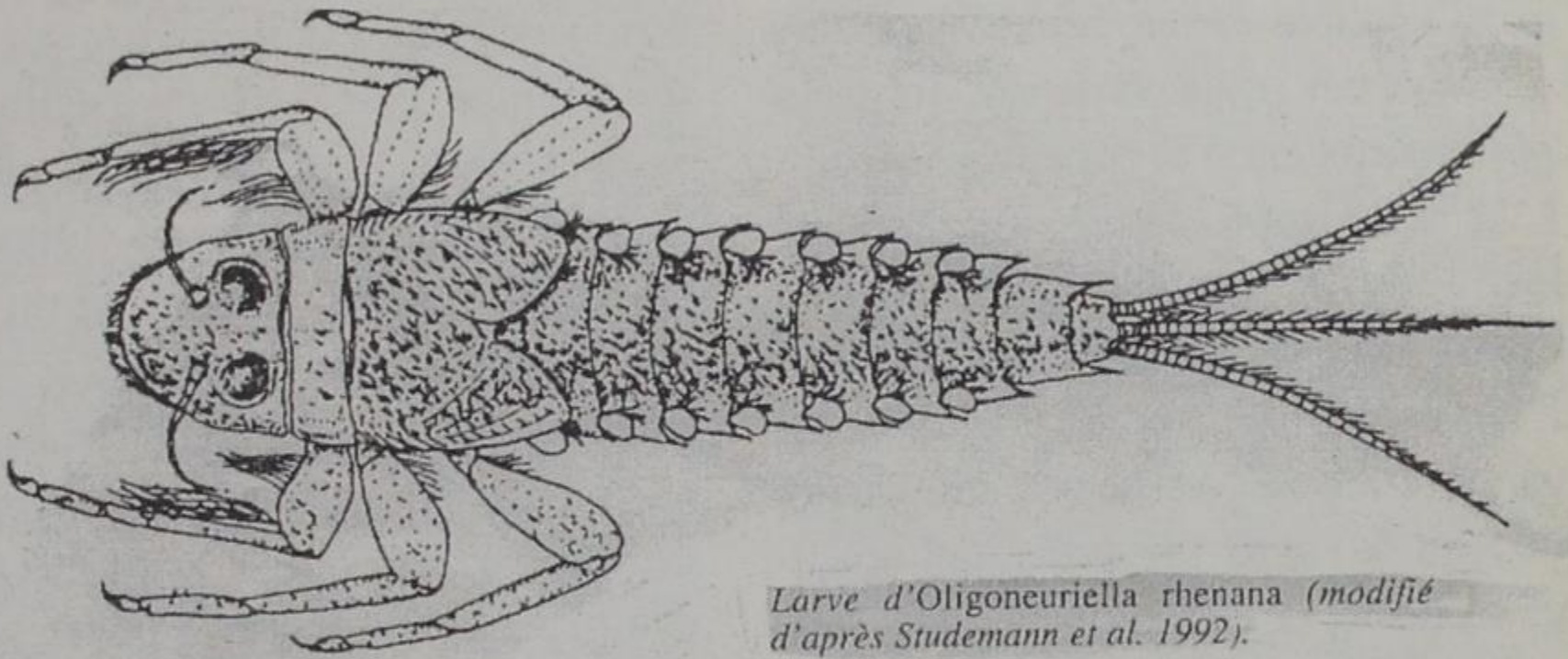
άσπρη τεχνητή μύγα στο μπαλάκι. Έτσι μου έδωσε την ιδέα και κάθε φορά που ψαρεύω τον Αώο. Τοποθετώ στο αγκίστρι παρόμοια μύγα. Αλλά νομίζω ότι ο πραγματικός ψαράς οφείλει να γνωρίσει όσο το δυνατό καλύτερα το οικοσύστημα του ποταμού και τα είδη που ζουν μέσα του, για να το απολαύσει πιο έντονα και να το προστατέψει πιο αποτελεσματικά.

Έτσι λοιπόν ζήτησα τη βοήθεια του ΤΟΥΦΙΔΗ ΠΑΝΤΑΖΗ ο οποίος περισυνέλεξε διάφορα έντομα και μου τάστειλε στη Γαλλία σε ειδική συσκευασία για αναγνώριση του είδους από τους φίλους μου Γάλλους Υδροβιολόγους. Επίσης τα στομαχικά περιεχόμενα πέντε (5) πεστροφών που ψαρεύτηκαν στο Μπουραζάνι και ταχυδρομήθηκαν στην ΠΟΛΩΝΙΑ για ταξινόμηση των διατροφών από το γνωστό επιστήμονα Stanislaucios το Σεπτέμβρη του 1996.

Τα υδρόβια έντομα αποτελούν το 90% της διατροφής της πέστροφας. Τα πιο γνωστά είδη των Ευρωπαϊκών ποταμιών, είναι τα εφημερόπτερα, τα Τριχόπτερα, τα Πλεκόπτερα και τα Δίπτερα. Κατά 10% υπόλοιπα είναι τα κολεόπτερα και διάφορα γήινα έντομα. (Και τα ψαράκια για τις μεγάλες πέστροφες).

Το Νοέμβριο 1996 μας ήρθε η αναγνώριση των εντόμων (ή μαμούνια) από τους φίλους μας Γάλλους.

Χωρίς καμιά αμφιβολία τα “μαμούνια” του Αώου ανήκουν στο είδος OLIGONEURIELLA (ολίγες νευρώσεις στα πτερά). Για ενημέρωση των φίλων ψαράδων και φυσιολατρών της περιοχής, αποφασίσαμε να περιγράψουμε με τα στοιχεία που διαθέτουμε τη μύγα του Αώου.

Οι διάφορες μεταμορφώσεις των υμενοπτέρων και οι αντίστοιχες τεχνητές μύγες των ψαράδων. (Από το βιβλίο του Les Ephémères).

Η ΟΛΙΓΟΝΕΥΡΟΥ – (ΣΟΥ)ΛΑ Ρενάνα

Είναι υδρόβιο έντομο που ανήκει στην οικογένεια των εφημεροπτέρων. Τα κύρια χαρακτηριστικά που το διακρίνουν είναι:

1. Σε κατάσταση σκουληκιού (λάρβης) φέρει βράγχια (branchies) στους κάτω γνάθους, όπως και στα μπροστινά σκέλη.

2. Σε μορφή φτερωτού εντόμου φέρει πολύ λίγες κάθετες νευρώσεις στα φτερά. Ιδιαίτερα δε, μετά την κερκιδική οριζόντια νεύρωση, οι κάθετες νευρώσεις εξαφανίζονται (χαρακτηριστικό που έδωσε το όνομα στο είδος). Επίσης κατά την σύντομη και εφήμερη ζωή ως φτερωτό, μόνο τα αρσενικά φτάνουν σε τέλεια μεταμόρφωση (imago), ενώ τα θηλυκά παραμένουν σε ημιμεταμόρφωση (subimago) κατά τον MASSELOT. Περιγράφηκε για πρώτη φορά το 1852 από το IMHOFF στο Ρήνο ποταμό, στην Ελβετική Βασιλεία (BALE), εξ ου και Rhenana.

Η ολιγονευρούλα ζει ένα χρόνο και περνάει έξι περίπου μήνες σε εμβρυακό στάδιο (εμβρυακή κατάσταση) (κατά τον Grandi).

Το σκουλήκι παρουσιάζει δώδεκα λοφβιακές μεταμορφώσεις (Pinet). Ο ίδιος ο Pinet αναφέρει ότι τρέφεται με ΔΙΑΤΟΜΕΣ, είδος μονοκύτταρου φυτοπλακτόν που σκουπίζει ακατάπαυστα με τους γνάθους και τα σκέλη κάτω από τις πέτρες του ποταμού, όπου και ζει. Επίσης ο ίδιος επιστήμονας σημειώνει ότι συχνά τα σκουλήκια φέρουν τα παράσιτο VORTICELLE. (Στοιχείο μόλυνσης του νερού ή ειδικό μικρο - οικοσύστημα; δεν ξέρουμε ακριβώς).

Η Ολιγονευρούλα ζει σε ποτάμια με ορμητικά ρέματα. Όταν φτάσει η ώρα της τε-

λικής μεταμόρφωσης το σκουλήκι σταματά εντελώς να τρέφεται και φεύγει από το καταφύγιό της πλησιάζοντας τις όχθες του ποταμού. Εκεί σιγά - σιγά μεταμορφώνεται σε νύμφη και αφήνεται να παρασυρθεί από τη ροή του ποταμού. Όταν συναντήσει ένα ρέμα, με τη βοήθεια της τριβής και της πίεσης του νερού, σκίζει το κέλυφος και πετάει απότομα (Pinet). Γιαυτό το λόγο, τις πρώτες στιγμές εκκόλαψης, το ψάρεμα της πέστροφας είναι πιο εύκολο στο �έμα με μισοπνιχτές μύγες και στη συνέχεια στα λιμάνια όπου παρασύρονται και παραμένουν οι μύγες που δεν μπόρεσαν να πετάξουν. Πρώτα εκκολάπτονται τα αρσενικά που πετάνε αρκετά ψηλά, πάνω από το ποτάμι και περιμένουν τα θηλυκά για το γαμήλιο χορό και τη γονιμοποίηση. Στη συνέχεια, τα θηλυκά πετώντας μερικά εκατοστά πάνω από το νερό, ρίχνουν τις εκατοντάδες από τα μικροσκοπικά αυγά τους πάνω στο ποτάμι. Σε 2-3 ώρες ή και λιγότερο, όλα τα έντομα πεθαίνουν (ψοφάν) και παρασυρόμενα από το νερό προσφέρουν τροφή σε συρτάρια και πέστροφες.

Τα ψάρια του Αώου ενδιαφέρονται έντονα γιαυτό το έντομο και το καταναλώνουν σε μορφή σκουληκιού, νύμφης subimago ή spent (ημιψόφιο - παρασυρόμενο).

Κατά τον MASSELOT το φτερωτό έντομο δεν μπορεί να σταθεί πουθενά λόγω ιδιομορφίας των σκελιών του. Άλλωστε δεν του χρειάζεται κατά τη σύντομη εναέρια ζωή του. Εκείνο που του χρειάζεται είναι ένα ανοιχτό ποτάμι χωρίς να καλύπτεται από δέντρα για να μπορέσει να πετάξει γρήγορα. Αξιοπεριέργο επίσης το γεγονός ότι, ενώ βρίσκουμε πολλά έντομα κο-

ντά στις όχθες πριν την εκκόλαψη, είναι αδύνατο να παρατηρήσουμε τις λοφβούλες το χειμώνα και την άνοιξη, αναποδογυρίζοντας τις πέτρες του νερού. Υποθέτουμε ότι σε νεανικό στάδιο ζει σε μεγάλο βάθος στα λιμάνια.

Για να αναπτυχθεί του χρειάζεται πολύ οξυγόνο στο νερό.

Ο PINET αναφέρει ότι είναι το πρώτο υδρόβιο έντομο που εξαφανίζεται με την ελάτωση του οξυγόνου (από τα εφημερόπτερα και τα πλεκόπτερα που είναι τα πιο ευαίσθητα είδη).

Αντίθετα, του χρειάζεται μια σχετικά μεγάλη θερμοκρασία για να εκκολαφθεί, γύρω στους 16ο C. Αποδείχτηκε ότι σε υπεροξυγόνωση μπορεί να αντέξει σε ακόμη μεγαλύτερες θερμοκρασίες και να ανταπεξέλθει στις σχετικές μολύνσεις.

Αυτά τα χαρακτηριστικά, όπως και η σπανιότητα του εντόμου, κάνουν ώστε να μην χρησιμοποιείται ως ενδεικτικό στοιχείο της ποιότητας του νερού. Θα ήταν ενδιαφέρον, αν οι παλιοί της περιοχής μπορούσαν να μας πουν αν παρατήρησαν τα τελευταία 20-30 χρόνια μείωση ή αύξηση αυτού του εντόμου (κυρίως μετά το περίεργο πότισμα στην περιοχή που θολώνει το νερό, τη χρησιμοποίηση λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων και την ύδρευση των ιχθυοτροφείων) Π.χ. ο πάνω Βοϊδομάτης δεν παρουσιάζει εκκολάψεις αυτού του είδους, πιθανώς λόγω της θερμοκρασίας και της καθαρότητας του νερού.

Έτσι λοιπόν η OLIGONEURIELLA ζει σε μεγάλα ποτάμια με εναλλάξ λιμάνια βαθιά και ρέματα δυνατά, πετρώδη και υπεροξυγονωμένα και όπου η θερμοκρασία του νερού φτάνει τους 16-17βαθμούς το καλοκαίρι. Ίσως αυτό το φαινόμενο

κάνει να αποτυχαίνουμε συχνά στο ψάρεμα της πέστροφας στις ζεστές μέρες του Αυγούστου, διότι είναι γνωστό ότι η όρεξη της πέστροφας αρχίζει και κόβεται γύρω στους 17ο βαθμούς C και σταματά να τρέφεται μετά τους 18-19 C. Αντίθετα το Σεπτέμβρη, η θερμοκρασία κατεβαίνει στους 15-16 C, η πέστροφα ξαναρχίζει να τρέφεται και τσιμπά πιο εύκολα στις τεχνητές απομιμήσεις της ολιγονευρούλας που συνεχίζει να εκκολάπτεται.

Ο γιατρός και γνωστός ψαράς στη Γαλλία κ. MANACH μας αποδίδει στο βιβλίο του "Αναγνώριση των Εφημεροπτέρων" την πρώτη περιγραφή του IMHOFF της Ολιγονευρούλας.

Μάτια σκούρα. Κεφαλή και θώρακας λευκόγκριζα, μερικές φορές με πρασινωπή απόχρωση. Κοιλιακή χώρα ασπροκίτρινη σχεδόν διαφανής στην μπροστινή μεριά. Σκέλη σε ανοιχτό μπέζ, εκτός από το πρώτο ζευγάρι που φέρει μια σκούρα γραμμή. Τα φτερά ασπρόγκριζα) και όχι τόσο διαφανής (σε σχέση με τα άλλα εφημερόπτερα). Το τρίχωμα της ουράς (urques) λευκό.

Μέγεθος κορμιού 1,3-1,7

Μέγεθος φτερών 1,2-1,4

Η Ολιγονευρούλα έχει γίνει ένα σπάνιο είδος στην Ευρώπη και ίσως ο Αώος να είναι από τα ελάχιστα ποτάμια που εκθρέφουν μια τόσο μεγάλη ποσότητα αυτού του εντόμου. Μια επιστημονική παρακολούθηση του είδους θα μπορούσε να μας προσφέρει πολλά στοιχεία για το οικοσύστημα του Αώου.

Ελπίζω ότι οι ψαράδες της περιοχής θα μπορέσουν με την παρατηρητικότητα που τους χαρακτηρίζει να δώσουν πολύτιμα στοιχεία στους ειδικούς(;) Επίσης ίσως

κάποτε να την χρησιμοποιήσουν σαν έμβλημα στο μελλοντικό τους σύλλογο. Ας μην ξεχνούμε ότι σε όλα τα κράτη της Ευρώπης (Κοινότητας και μη) οι ερασιτέχνες ψαράδες είναι υποχρεωμένοι να ανήκουν σε αλιευτικούς Συλλόγους με συνδρομές, άδειες ψαρέματος κ.τ.λ. με μοναδική εξαίρεση την Ελλάδα.

Εκ μέρους του περιοδικού "ΚΟΝΙΤΣΑ" και από μένα ευχαριστούμε τους επιστημονικούς συντάκτες του Γαλλικού Περιοδικού "truiteombre-saumon" κ.κ. Brulin Michel και Masselote Gerard για την αναγνώριση της μύγας του Αώου και για την πλούσια βιβλιογραφία που μας έστειλαν.

Ύστερα από την αναγνώριση του "μαμουνιού" του Αώου, μας ήρθε το Δεκέμβρη 1996 μια δεύτερη ευχάριστη έκπληξη.

Ο γνωστός Πολωνός υδροβιολόγος κ. Cios Stanislaw τελείωσε σε χρόνο ρεκόρ την ταξινόμηση των εντόμων που περιείχαν τα στομάχια των πέντε (5) πεστροφών που ψαρεύτηκαν στον Αώο και τελείως αφιλοκερδώς μας έστειλε την έκθεσή του.

Το πρώτο συμπέρασμά του είναι ότι η διατροφή των ψαριών του Αώου είναι υψηλής ποιότητας, περιέχοντας τα πιο πολλά είδη υδρόβιων εντόμων σε μορφή λάρβη - νύμφης - subimago-imago.

Η μια από τις πέστροφες Νο1 είχε καταναλώσει αρκετά γήινα έντομα. (μύγες, μυρμήγκια, μέλισσες, αράχνες κ.τ.λ.).

Το δεύτερο είναι η έκπληξη του επιστήμονα για την ποσότητα που περιείχαν δύο τρία δείγματα της ολιγονευρούλας.

Η μοναδική διεθνής δημοσίευση για την διατροφή της πέστροφας στην Ελλάδα είναι του κ. Παπαγεωργίου κι αυτής που έγινε στον Ασπροπόταμο και δεν αναφέρουν την Ολιγονευρούλα ως έντομο που

ζει στα ποτάμια της Ελλάδας.

Ο ίδιος κ. Cios και ο καθηγητής Πολωνός Dr. BLACHUTA ανακάλυψαν αυτό το είδος εντόμου στους ποταμούς Porgrad και Dupajec της νότιας Πολωνίας. Εισέρχονται κατά μεγάλο ποσοστό στη διατροφή του ψαριού OMBRE (THYMALLUS - THYMALLUS). Δεν γνωρίζω το όνομά του στα Ελληνικά διότι δεν υπάρχει στον τόπο μας. Δυστυχώς για τους ψαράδες - μπαλάκηδες και μαστιγάδες - διότι το θεωρώ στην τέχνη ψαρέματος και στη γεύση το ανώτερο ψάρι. Πολλά ποτάμια της Γαλλίας και της Γερμανίας εμπλουτίστηκαν με γόνους που ήρθαν από την πόλη Bled της ΣΛΟΒΕΝΙΑΣ. Ίσως μπορούμε να το ονομάσουμε ΘΥΜΑΡΙΣΙΟ γιατί κατά τους ΡΩΜΑΙΟΥΣ που έδωσαν το επιστημονικό όνομα έχει μυρωδιά θυμαριού.

Με την άδεια του κ. Cios δημοσιεύουμε τον αναλυτικό πίνακα αξιολόγησης των εντόμων (κατά είδος) που περιείχαν τα στομάχια των πεστροφών του Αώου.

Ελπίζουμε σε ένα επόμενο άρθρο να σας περιγράψουμε τα διάφορα είδη εντόμων που ζουν στα ποτάμια μας (συνοπτικά) και την βιολογία της πέστροφας.

Πιστεύουμε ότι η καλύτερη γνωριμία των οργανισμών που ο Δημιουργός χάρισε στη χώρα μας, θα μας βοηθήσει να καταλάβουμε το οικοσύστημα μέσα στο οποίο ζούμε και έτσι θα μπορέσουμε να το προστατεύσουμε πιο αποτελεσματικά.

Ας μην ξεχνούμε ότι η φύση δεν μας ανήκει αλλά την "δανειζόμαστε από τις επόμενες γενιές".

ΕΥΑΓ. ΚΑΠΛΑΝΗΣ

Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Γαλλικής Εταιρείας για την προστασία των Πηγών και Ποταμιών.

Truite no	1	2	3	4	5
Trichopteres					
Hydropsyche l	18	55	34	36	25
Hydropsyche em		1	8		2
Rhyacophila l		2	1		1
Goeridae l	1				
Glossosoma l	11				1
Agapetus em	25				1
Agapetus im	4		1		
Leptoceridae l	5				
Beraeidae l	12				
em		18		8	
im		1			
Ephemeres					
Baetis l	69	78	2	3	63
Baetis s			1	2	
Baetis im	1				
Ephemerella ignita l	9	29	36	5	17
E. ignita s	2	28		1	
E. ignita im	1				
Oligoneuriella l		31		20	18
Oligoneuriella s		40			25
Heptageniidae l	3	2			1
Ephemera l			1		
Dipteres					
Chironomidae l	26				1
Chironomidae n	26		1		
Simuliidae l	122				
Simuliidae n	14				
Simuliidae im	10	1			
Athericidae l		5	8		3
Tipulidae l	1				
Limoniidae n	2		1		
Blepharoceridae l	8	16	1	9	
n		1	12	1	5
im		5			
im		5		4	
Colepteres aquatiques					
Dytiscidae im	1				
l		6			

Plecopteres			
Nemouridae l	10		
Leuctra l	1	6	1
Sialis		1	
Gammaridae		5	
Terrestres			
Homoptera	82		
Hymenoptera	4	1	
Formiciadae	20	2	3
Coleoptera im	9		
Lepidoptera l	3		
Aranei		2	
Isopoda		2	

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- GAIDY CHARLES 1986 "Les EPHEMERS" Ed. EDICOMM-GERCY.
- GRANDI (M) 1947. Contributi allo studio degli Ephemeroidea: Italiani, OLIGONEURIELLA Rhenana - Universite BOLOGNA 16, 176-218
- IMHOFF. 1852. Bericht uber die Verhandlungen der naturforschenden Gesellschaft in BASEL - Verhandl, Basler naturforche. Ges. X: 177.
- MANACH (J.) 1984 - Traite Pratique d'identification des Ephemeres - Ed. P.E.L. PARIS
- MASSELOT (G) 1996 - OLIGONEURIELLA Rhenana Ephemere tiopical? Revue "Truite - ombre - saumon" No 176 (P.P. 10-12).
- PAPAGEORGIU N.C. Neophyto C.N., Vlachos C.G. 1984. Food and feeding of brown Trout in Aspropotamus River Pol. Arch. Hydrobiol. 31(3)277-285
- THOMAS (A) MASSELOT (G) 1996. Les Ephemeres de FRANCE. Bulletin de la societe Entomologique de France 101 (5).

Σημείωση:

Ο κ. Ευαγγ. Καπλάνης κατάγεται από τη Δροσοπηγή (Κάντσικο) Κόνιτσας και είναι καθηγητής Φυσικοθεραπείας.

Στο Poitiers - france. Αγαπάει την ιδιαίτερη πατρίδα του και την Κόνιτσα την οποία επισκέπτεται με την οικογένειά του τακτικά.

Τοπωνύμια ή τοπωνυμίες (= ονομασίες τοποθεσιών)

Η προέλευσή τους, το ιστορικό τους και η παράδοσή τους

του Χρ. Γ. Εξάρχου

“Αδελφοί μένετε σταθεροί και κρατείτε τας παραδόσεις” Απ. Παύλος.

Όπως έχουμε ανθρωπονυμίες (βαπτιστικά, επώνυμα ή επίθετα και προσωνύμια ή παρατσούκλια) για να ξεχωρίσουμε κάθε άνθρωπο, έτσι έχουμε και τοπωνύμια για να διακρίνουμε κάθε τόπο απ’ τους άλλους. Η σπουδαιότητά τους μεγάλη. Πλούσιος και πολύτιμος θησαυρός.

Προέρχονται απ’ όλες τις εποχές της πλούσιας Ελληνικής Ιστορίας μας και Παράδοσης, απ’ τα πανάρχαια ακόμα χρόνια, απ’ τους Αρχαίους Έλληνες και απ’ τους Βυζαντινούς προγόνους μας. Άρα επιστημονική και εθνική υποχρέωσή μας να τις καταγράψουμε και να τις διατηρήσουμε με την τοπική προσφορά (πραγματικό όνομα). Εθνική υποθήκη! Η Ιστορία μας φωτίζει πολλά θέματα της θρησκευτικής και ιστορικής πορείας του Έθνους μας.

Η ονομασία των τοπωνυμιών δεν βρίσκεται μόνον στη θρησκεία και Ιστορία (θρησκευτικά και ιστορικά πρόσωπα και τόποι), αλλά ακόμα και σε γιγάντιες πέτρες (μπιστεριές, βράχους) και σε ονόματα ανδρών και γυναικών, κατόχων ή κατασκευαστών σπιτιών, δρόμων, πλατειών κτηματικών θέσεων (χωραφιών, λιβαδιών), καλυβιών, βρύσεων, πηγών, πηγαδιών (=μπουναριών) και γεφυριών). Ονομασία απ’ τη μορφολογία του εδάφους τη σύσταση και χρήση του εδάφους, σύχνασμα ανθρώπων, κλεφταρματωλών του 21 και άλλων ηρώων των μετέπειτα Εθνικών αγώνων, κλεφτών, ζώων και φυτών (χλω-

ρίδα και πανίδα).

Οι ονομασίες όμως αυτές παρουσιάζουν και γλωσσολογικό και λαογραφικό ενδιαφέρον. Όλες σχεδόν έχουν Ελληνική ονομασία, εκτός ολίγων ξένη, τουρκική και ελαχίστων αλβανική και σλαβική.

Οι τουρκικές είναι γλωσσικά κατάλοιπα, που μας άφησαν οι Τούρκοι στα χρόνια της μακραίωνης τουρκικής σκλαβιάς μας. Οι αλβανικές απ’ την μετοίκηση στην Ελλάδα πολλών Ελληνικών βλάχικων οικογενειών, καθώς και αρβανιτοβλάχικων (κτηνοτρόφων,...) από τη Βόρειο Ήπειρο και κυρίως απ’ την ανθούσα Μοσχόπολη της Β. Η. μετά την καταστροφή της από τους Τουρκαλβανούς το 1769. Η Μοσχόπολη υπήρξε ο πνευματικός φάρος των Βλαχοφώνων.

Και οι σλαβικές που μας άφησαν οι Σέρβοι και οι Βούλγαροι τον 6ον μ.Χ. αιώνα, όταν πέρασαν απ’ το χωριό μας και εγκαταστάθηκαν στην Ελλάδα και σ’ όλη την Χερσόνησο του Αίμου.

Λόγω όμως της Εθνικής μας υπόστασης πρέπει να αντικατασταθούν όλες αυτές οι ξένες ονομασίες με Ελληνικές, γιατί μειώνεται η Εθνική μας υπόσταση και αξιοπρέπεια και σήμερα μάλιστα με την άδικη και αστήρικτη επιμονή του Γκληγκόρφ που χρησιμοποιεί την λέξη Μεκεδονία ή παράγωγά της και των συχνών προκλήσεων και απειλών των Τούρκων επί Ελληνικού εδάφους, στα πανέμορφα και γαλάζια νησιά του Αιγαίου μας, καθώς και των χιλιάδων παραβιάσεων του εναερίου Ελλη-

νικού χώρου. Η αθάνατη Ελλάδα μας διατηρεί μέχρι σήμερα με την Τουρκία γειτονική ομαλότητα. Αλλά: “Εστί δίκης οφθαλμός...”.

Ευτυχώς η Ελληνική Πολιτεία απ’ το έτος 1928 και μετά άλλαξε τις ξένες ονομασίες των Ελληνικών χωριών, κωμοπόλεων και πόλεων και τις αντικατέστησε με Ελληνικές.

Εδώ θα κάνω μια παρένθεση: Το 1955, όταν μετατέθηκα απ’ το Νεστόριο στη Θεσ/νίκη, ύστερα από 20ετή υπηρεσία στις ακριτικές, επιμεθόριες εκπαιδευτικές περιφέρειες: Κονίτσης και Νεστορίου, είχα στο σχολείο μου (Β Συκεών), έναν μαθητή, γιό ενός υπουργού, που το επίθετό του έληγε σε -γλου. Ρώτησα τον πατέρα του, γιατί δεν αλλάζετε το τουρκικό επίθετό σας; Μου απάντησε: “Διατηρούμε τα τουρκικά επίθετα για Εθνικούς λόγους, για απόδειξη, ότι οι έχοντες τέτοιο επίθετο κατάγονται απ’ τους Έλληνες της Τουρκίας”.

Επανερχομαι: Στην περιοχή της Φούρκας, υπάρχουν πολλά τοπωνύμια, που θα τα καταγράψουμε στην κουτσοβλάχικη γλώσσα, κατά σημεία ορίζοντα και θα τα εξηγήσουμε. Μπροστά όμως απ’ το καθένα προσθέτομε το άρθρο Λα και στα τρία γένη καθώς και στους αριθμούς. Λα=σύνθετο απ’ την πρόθεση εις και ένα απ’ τα άρθρα: ο, η, το και εξηγείται: στο, στη, στο, αντίστοιχα. Σήμερα όμως όλα σχεδόν τα τοπωνύμια σκεπάζονται από παρθένα δάση, γιατί έσβησε η ανθούσα γεωργία του χωριού μας και η κτηνοτροφία μειώθηκε και βόσκουν μόνο 8 χιλ. γιδοπρόβατα, 100 γελαδικά και 30 φορτηγά ζώα, κυρίως για καβάλα των κτηνοτρόφων.

Όλες σχεδόν τις τοποθεσίες, επισκέφθηκα και στα παιδικά μου χρόνια, όταν

τα καλοκαίρια με άλλα παιδιά βοσκούσαμε τα γελάδια μας, σε πολλές μάλιστα διανυκτερεύσαμε και όταν έβρεχε καταφεύγαμε σε σπηλιές των πελώριων βράχων. Κι έτσι έχω την προσωπική αντίληψη, τις γνωρίζω πιθαμή προς πιθαμή, μου έγιναν βιώματα, εμπειρίες.

Είναι δε οι τοποθεσίες αυτές οι εξής:

1. Η Φούρκα και οι παλιοί συνοικισμοί της: Παλαιοχώρι, Μαύροβο και Λιάτσικα.

Λα Φούρκα, Ονομασία: Φούρκα λέμε το διχαλωτό πάσαλο με τον οποίο στηρίζομε τους φράχτες, λέμε και τη ρόκα (επιστ. όνομα η λακάτη) που χρησιμοποιούν οι γυναίκες μας για να γνέθουν τα μαλλιά όταν τα επεξεργάζονται. Ο Γ. Τσιούμης το 1933, στο βιβλίο του: “Ιστορία του χωριού Φούρκας της Ηπείρου” γράφει σχετικά: Επειδή ο αυχένος “Βύργος” και οι πρόποδες του, ένεκα του μεγάλου ύψους συχνά το φθινόπωρο και το χειμώνα καλύπτονταν από ομίχλη, έστηναν την εποχή εκείνη κατά μήκος του δρόμου πασάλους ή φούρκες για να οδηγούνται και να μη χάνονται οι πεζοπόροι.

Απ’ αυτό και η ονομασία του χωριού: “Φούρκα”. Έβαζαν ψηλές φούρκες για να είναι ευδιάκριτες οι κορυφές τους, γιατί το χιόνι έφτανε ως εκεί”.

Άλλη εκδοχή: Ονομάστηκε έτσι απ’ το σχήμα φούρκας, που σχηματίζουν τα δύο μικρά λακκώματα (ρέματα). Βήσανης βόρεια του χωριού, που χύνεται στο μεγάλο λάκκο και Λούρι νότια που χύνεται στο λάκκο του μύλου Χαράβα και ενώνονται στη θέση: Κάτω απ’ το εικόνισμα Κώστα Τόντη. Ανάμεσα στα παραπάνω λακκώματα επεκτείνονταν το χωριό τον 17ο αιώνα.

Φούρκα είναι λέξη λατινική (Furka), που σημαίνει πάσσαλος διχαλωτός, δίκρανο.

Φούρκα= δίοδος (Furka pass) δίοδος επί των Ελβετικών Άλπεων μεταξύ των καντονίων Ούρι και Βωσέ ύψος 2.436 μ. Διασχίζεται από σιδηροδρομική γραμμή.

Όμοια ονομασία υπάρχει στη Δοϊράνη και στο Δομοκό- Ντερβέν (λ.τ. στενή διάβαση) - Φούρκα.

Αλλά και το χωριό μας υπήρξε το διάβα (δίοδος), ο κυριότερος δρόμος στην ξηρά, που ένωνε την Ήπειρο με την Δυτική και Ανατολική Μακεδονία, Θράκη, Βουλγαρία, Σερβία και Ρουμανία. Από ανέκαθεν ήταν το διάβα απ' τον αυχένα "Βύργος" και όχι του Λεσκοβικίου και Ερσέκας, γιατί κατοικούνταν από Κολωνιάτες Αλβανούς, που ήταν γνωστοί απ' τις λεηλασίες και τις αρπαγές τους. Απ' τον πολυσύχναστο αυτό δρόμο περνούσαν οι ταξιδιώτες, που μετέβαιναν απ' την Ήπειρο και πήγαιναν στις παραπάνω χώρες. Το μόνο μέσον συγκοινωνίας ήταν οι αγωγιάτες (κυρατζήδες), που είχαν πολλά μουλάρια. Ένας απ' αυτούς ήταν και ο ξακουστός Ρόβας, που το τραγούδι του σώζεται ακόμα: "Κίνησ' ο Ρόβας κίνησε για τη Βλαχιά να πάει... Κι οι βλάχισσες τον περίμεναν...".

Σαν απόδειξη του δρόμου αυτού έχουμε τα σωζόμενα ερείπια των χανίων (πανδοχείων, αμιλιακών, ξενώνων, κυρίως για διανυκτέρευση των περαστικών ανθρώπων και ζώων), που υπάρχουν στο χωριό μας ακόμα, στην τοποθεσία: Αϊ Θανάσης.

Απ' τον αυχένα "Βύργος" πέρασε και στρατοπέδευσε ο Ιούλιος Καίσαρ με τα πολυάριθμα στρατεύματά του, όταν καταδίωκε τον δικτάτορα της Ρώμης Πομπήιο, λόγω φιλαρχίας (φιλοπρωτίας) και τον νίκησε το 48 π.Χ., στα Φάρσαλα της Θεσσαλίας.

Λα Παλιουχώρι! Παλιός συνοικισμός απ' όπου η ονομασία βρίσκεται ανατολικά

του χωριού, υπάρχουν γκρεμάδες (σωροί από πέτρες), καθώς και ερείπια εκκλησίας αγνώστου αγίου σώζεται μόνον εικόνισμα των Αγίων Πέτρου και Παύλου, είχε πολλά φίδια απ' τα οποία κινδύνευαν τα μωρά τους. Και τώρα έχει.

Λα Μαύρουλου. Ο συνοικισμός αυτός βρίσκεται αριστερά απ' το Παλιοχώρι εδώ σώζονται ερείπια εκκλησίας άγνωστου αγίου Η παράδοση μας λέει ότι τα μικρά προσβάλλονταν από μια αρρώστια που τη λέγανε μαυρούνικο, γιατί μαύριζαν και τα τίναζαν (πέθνησκαν). Απ' αυτά η ονομασία Μάβροβο. Οι λόγοι που ανάγκασαν τους δύο αυτούς συνοικισμούς να συμπτυχθούν με τη Φούρκα δεν ήταν μόνο οι παραπάνω, αλλά και η υπερβολική ζέστη τους θερινούς μήνες και η έλλειψη ασφάλειας από τους Τουρκαλβανούς της Κολώνιας Αλβανίας, απ' τους οποίους δέχονταν συχνές βαρβαρικές επιδρομές.

Έτσι εγκαταστάθηκαν σε ορεινό απρόσιτο και ασφαλές μέρος, γιατί είναι στην κορυφογραμμή Ζεκίρ, Μικρό Ταμπούρι, Λιάγκανο, Γκορέλας, Βέργης, Κατιλάνος, Τσμπούρι Καραγιώργη ή Μεγάλο Ταμπούρι.

Ο δρόμος για την Κόνιτσα περνούσε απ' τον αυχένα Βέργος. Τώρα περνάει δημόσιος αριστερά απ' αυτόν τον αυχένα.

ΛαΛιάτσικα: Βρίσκεται βορειοανατολικά του χωριού και βόρεια του Μοναστηριού μας. Σώζεται εικόνισμα του Αγίου Παντελεήμονα. Άγνωστη η προέλευση της ονομασίας της τοποθεσίας αυτής.

(συνεχίζεται)

(Αναδημοσίευση απ' την εφημερίδα "Η Φωνή της Φούρκας" αριθ. φυλ. 47, σελ. 5).

ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΩΝ ΘΥΣΙΩΝ

Πανευλαβώς προσκυνώ την Υμετέραν Σεβασμιότητα κατασπαζόμενος την Αγίαν Αυτής δεξιάν.

Παληροσέλιον
τη 16/10/1905

Σεβασμιώτατε (1)

Και προ της Σεβαστής εντολής Σας όπως συνεχίσω την διδασκαλίαν εν των αρρεναγωγείω Παλαιοσελίου δια το οδεύον έτος, αυθορμήτως είχον αναλάβει ταύτην αφού μετά λύπης μου έβλεπον το μέγα ρεύμα του πορσηλυτισμού προκληθέν υπό της πρώην εφορείας εν τη κακουβούλω αυτής ενεργεία ής τρανά δείγματα και άλλοτε επιστήσαμεν.

Πάντοτε Σεβασμιώτατε προέτεινα την ασπίδα μου κατά των δηλητηριωδών βελών της προπαγάνδας και θυσίας μου και τώρα δεν θα φεισθώ, βαθέως συναισθανόμενος τόσο βαρύ καθήκον μου, αρκεί μόνον να μην κατατρώχωμαι υπο αφορητών εννίας καταστάσεις..

Εισέτι κατακρατείται το τρίτον σχεδόν του δεδουλευμένου γλίσχρου μισθού μου το οποίον είναι το μόνον εφόδιον του οσονούπω περικλείοντος ημάς χειμώνος και μετ' αποστροφής αναλογίζομαι το μέλλον...

... Επί τη αισία ελπίδι ότι η Υμετέρα Σεβασμιότης ισταται μοι εις τας σκληράς δοκιμασίας μου

Υποσημειούμαι μετά βαθυτάτου σεβασμού

Παλαιοσέλιον τη 16 8βριου 1904

Ο ταπεινότατος Κ.Π. Κατσικόπουλος (2)

Αξιότιμε Κε Δόβα
εις Κόνιτσα

Δια ταύτης μου γνωρίζω υμίν ότι ενταύτα εν τη Κοινότητι Παληροσελίου διάγω δυσκόλως. Κατά συμβολήν σας η μάλλον κατά διαταγήν σας ην μοι εκάματε να ελπίζω από τον επίτροπον κ. Ιωάννην Τσιάντζην εις ότι μοι χρειασθή να είναι πρόθυμος το όλως εναντίον συμβαίνει με αυτόν· με έβαλε ενταύτα εν των Παρθεναγωγείω ως εν μιά φυλακή και καν ήλθε να με ερωτήση ως επίτροπος πως διάγω. Έχω δέκα ημέρας ενταύθα αλλά πως διάγω ο Θεός το ξεύρει. Του εζήτησα, χρήματα να οικονομηθώ και ηρνήθη να μοι προσφέψει προφασιζόμενος ότι δεν έχει ούτε λεπτόν. Του είπα να μου οικονομήσει ολίγον σιτάρι εστάθη αδύνατον· λοιπόν κ. Δόβα που την κεφαλήν να κλίνει μια ξένη εδω πέρα με άφηκε να χαθεί δεν είναι κρίμα; δεν είναι αμαρτία; να βασανίζονται οι υπάλληλοι και να καταστερώνται και αυτού του επιουσίου άρτου.

Αλλοίμονον είναι σκληρόν να εργάζεται κανείς και να πεινά. Δεν ήλθομεν εδω να ζητιανεύωμεν, ήλθομεν να ζήσωμεν αξιοπρεπώς ως αρμόζει εις διδασκάλους.

Υγιαίνετε. Διατελώ και ειμί μετά της
ιδιαζούσης προς υμάς υπολήψεως
Η εν Παληροσελίω Παρθεναγωγός
Κασσάνδρα Ελευθεριάδου

Στην σημερινή εποχή την αντιηρωϊκή μας φαίνεται αδιανόητο πως στις αρχές του αιώνα μας πεφωτισμένοι διδάσκαλοι θυσία σαν στην κυριολεξία τον εαυτό τους χάριν αρχών και ιδεών που είχαν σάρκα και οστά και δεν ήταν κούφια και κενός λόγος όπως συμβαίνει στις ημέρες μας. Τι και αν πέρασε τόσος χρόνος από τότε που γράφτηκαν οι επιστολές, σε μας φτάνει έντονη η αγωνία του διδασκάλου Κατσιόπουλου να φανεί άξιος της εντολής του Μητροπολίτη Βελλάς και Κονίτσης να διδάξει στο Αρρεναγωγείο Παλαιοσελίου, καθώς και η ανησυχία του όπως προστατεύσει την μαθητιώσα νεολαία από την ρουμανική προπαγάνδα. Οι στερήσεις και τα παθήματα της διδασκαλίας Ελευθεριάδη διεγείρουν τον ψυχικό μας κόσμο και νοηματοδοτούν την έννοια του καθήκοντος.

Δημοσιεύουμε το πρόγραμμα μαθημάτων της Αστικής Σχολής Παλαιοσελίου σαν ελάχιστο φόρο τιμής σε εκείνους τους διδασκάλους που για την μεγάλη τους προσφορά δεν έτυχαν ανάλογων υλικών δικαιώσεων πλην όμως δικαιώθηκαν οι αγώνες τους και οι θυσίες τους δεν αποδείχθησαν μάταιες.

**Πρόγραμμα μαθημάτων
της Αστικής Σχολής Παλαιοσελίου
κατά το σχολ. έτος
1911- 1912**

Τάξις Α

Θρησκευτικά: Προφορική διδασκαλία εκλεκτών τεμαχίων της Ιεράς Ιστορίας μετά ρητών, τροπαρίων και ηθικών πορισμάτων (εντυπωμένων ως οίον τε εναργέστερον δια της επί εικόνων διδασκαλίας)
Κλήσις Αβραάμ. Αβραάμ και Λώτ. φιλο-

ξενία Αβραάμ. Ο Ιωσήφ. Ο Μωυσής. Ο Ευαγγελισμός της Θεοτόκου. Η γέννησις του Ιησού Χριστού. Φυγή εις Αίγυπτον. Ο Ιησούς εν των Ιερών. Η βάπτισις του Ιησού. Ο Ιησούς ευλογεί τα παιδιά. Ο εν Κανά γάμος. Τα πάθη και η σταύρωσις του Ιησού. Η Ανάστασις και η ανάληψις του Ιησού.

Προσευχαι: Προφορικώς. Εις το όνομα του Πατρός, Άγιος ο Θεός. Δόξα Πατρί. Παναγία Τριάς. Πάτερ ημών. Εξεγερόντες του ύπνου. Δι' ευχών των Αγίων Πατέρων, φάγονται πένητες.

Ελληνικά: Άσκησις περί την ορθήν απαγγελία των φθόγγων, συνεκφήνησις αυτών επί αλφαβηταρίου, γραφή των αναγνωσκομένων επί του μελανοπίνακος και του αβακίου Εξήγησις και απομνημόνευσις αγνώστων λέξεων. Διαίρεσις της λέξεως εις συλλαβάς, γράμματα, φωνήεντα, σύμφωνα και διφθόγγους. Μονοσύλλαβος, δυσύλλαβος, πολυσύλλαβος. Τόνοι. Πνεύματα. Στίξις Οξύτονοι παροξύτονοι, περισπώμεναι, προπερισπώμενα. Συνθέσεις γραμμάτων εις συλλαβάς και συλλαβών εις λέξεις και λέξεων εις προτάσεις. Διάκρισις ενικού και πληθυντικού. Απαγγελία και απομνημόνευσις ερμηνευθέντων κατά το δυνατόν ποιημάτων.

Πραματογνωσία. Αίθουσα παραδόσεως και τα εν αυτή. Η οικία και τα εν αυτή έπιπλα και σκεύη. Τα μέλη της οικογενείας. Επάγγελμα γονέων και αδελφών. Τα κατοικίδια ζώα. Το χωρίον. Η πόλις. Η ημέρα και η νύξ. Η εβδομάς Ο μήν. Το έτος. Αι τέσσαρες ώραι του έτους. Ο κήπος Το δέντρον. Τα άνθη. Οι καρποί. Η χελιδών. Η φωλέα. Ο μύρμηξ. Η μέλισσα. Τα μέλη του ανθρώπινου σώματος. Τα ενδύ-

ματα. Αι κυριώτεροι τροφαί.

Αριθμητική. Οι αριθμοί 1-10 επί αντικειμένων υπάρχοντων εν τη αιθούση της παραδόσεως και επί των σφαιριδίων του αριθμητηρίου. Γραφή αυτών και των αριθμητικών σημείων των τεσσάρων πράξεων. Αρίθμησις ανιούσα και κατιούσα. Πρόσθεσις και αφαιρέσις επι των αριθμών 1-10 αναλυομένων. Πολλαπλασιασμός. Διαίρεσις δι' αναλύσεως των αριθμών 2,4,6,8,10 εις ίσα μέρη Προβλήματα απλούστατα και καθ' άπαντας τους τρόπους της λογιστικής και εξ αντικειμένων.

Γυμναστική. Παιδιαί ηθικαί μετά απλουστάτων ρυθμικών ασκήσεων εν στάσει και κινήσει. Στάσις κατά γραμμήν ευθείαν, κατ' ανάστημα. Καθορισμός θέσεως. Βηματισμός. Σχηματισμός κύκλου.

Ωδική. Κύριε ελέησον. Παράσχου Κύριε. Υπεραγία Θεοτόκε σώσον ημάς. Σοι Κύριε. Ταις ἔπρεσβείαις της Θεοτόκου. Σώσον ημάς Υιέ Θεού. Άγιος ο θεός Άσματα μονόφωνα.

Τάξις Β

Θρησκευτικά. Ιστορήματα εκ της Παλαιάς και της Καινής Διαθήκης μετά ρητών τροπαρίων. Η δημιουργία του κόσμου. Ο κατακλυσμός Αβραάμ Γέννησις και γάμος Ισαάκ. Ησαύ και Ιακώβ. Δαβίδ και Γολιάθ. Ο Ευαγγελισμός της Θεοτόκου. Η γέννησις του Ιησού. Ο Ιησούς δωδεκαετής. Βάπτισις του Ιησού. Ο εν Κανά γάμος Ο Τελώνης και ο Φαρισαίος. Η θριαμβευτική είσοδος εις Ιεροσόλυμα.

Η ανάστασις του Λαζάρου. Τα πάθη και η Ανάστασις του Ιησού. Η Ανάληψις. Μετά των σχετικών απολυτικίων και κοντακίων.

Ελληνικά. Άπταιστος ανάγνωσις. Εξή-

γησις και απομνημόνευσις αγνώστων λέξεων. Ερμηνεία του κειμένου επί το ηθικοπλαστικώτερον υπό του διδασκάλου και απόδοσις υπό των μαθητών διαλογικώς. Συντακτική ανάλυσις απλής προτάσεως διαλογικώς. Χρόνος των φωνηέντων, άρθρα, ουσιαστικά επίθετα, τόνοι, πνεύματα, γένος, αριθμός, πτώσις. Πρώτη και δευτέρα κλίσις. Διάκρισις του ρήματος. Συλλαβισμός Ορθογραφικαί ασκήσεις δια μολυβδοκονδύλου επί χάρτου εξ υπαγορεύσεως των αναγνωσθέντων. Έναρξις συνθέσεων δια ευρέσεως των κυρίων όρων της προτάσεως και συμπληρώσεως δια προσδιορισμών. Απαγγελία και απομνημόνευσις ερμηνευθέντων κατά το δυνατόν ποιημάτων.

Αριθμητική Επανάληψις των ασκήσεων 1-10. Οι αριθμοί 1-100. Αισθητοποίησις της δεκάδας Πρόσθεσις και αφαιρέσις αριθμών συνισταμένων εκ δεκάδων, είτα του μεν εκ δεκάδων και μονάδων, του δε εκ δεκάδων.

Πρόσθεσις και αφαιρέσις περισσοτέρων των δυο αριθμών. Πολλαπλασιασμός μονοψηφίου επι μονοψηφίου και διαίρεσις λαμβανομένου του γενομένου ως διαιρετέου. Ότι πλείστα του κοινού βίου προβλήματα μετα γραφής από του 1-100. Ασκήσεις απο μνήμης.

Πραματογνωσία. Αι τροφαί του ανθρώπου, σίτος, άρτος, κρέας, λάχανα, οπώραι κ.λ. θέρισμα άλευρον συγκομιδή καρπών. Δάσος, δένδρα, πεύκη, δρυς, ελάτη, πλάτανος καστανέα, λεύκη κ.λ. κηπαία. Ζώα, λαγώς αλώπηξ, λύκος, άρκτος, λέων, τίγρης, ελέφας, πέρδιξ, περιστερά, ιέραξ, αετός, χελώνη, όφεις, ιχθύες.

Οικία, καλύβη, ανάκτορα. Χωρίον πόλις. Έργα και βίος χωρικών, άροτρον,

Φούρκα= δίοδος (Furka pass) δίοδος επί των Ελβετικών Άλπεων μεταξύ των καντονίων Ούρι και Βωσέ ύψος 2.436 μ. Διασχίζεται από σιδηροδρομική γραμμή.

Όμοια ονομασία υπάρχει στη Δοϊράνη και στο Δομοκό- Ντερβέν (λ.τ. στενή διάβαση) - Φούρκα.

Αλλά και το χωριό μας υπήρξε το διάβα (δίοδος), ο κυριότερος δρόμος στην ξηρά, που ένωνε την Ήπειρο με την Δυτική και Ανατολική Μακεδονία, Θράκη, Βουλγαρία, Σερβία και Ρουμανία. Από ανέκαθεν ήταν το διάβα απ' τον αυχένα "Βύργος" και όχι του Λεσκοβικίου και Ερσέκας, γιατί κατοικούνταν από Κολωνιάτες Αλβανούς, που ήταν γνωστοί απ' τις λεηλασίες και τις αρπαγές τους. Απ' τον πολυσύχναστο αυτό δρόμο περνούσαν οι ταξιδιώτες, που μετέβαιναν απ' την Ήπειρο και πήγαιναν στις παραπάνω χώρες. Το μόνο μέσον συγκοινωνίας ήταν οι αγωγιάτες (κυρατζήδες), που είχαν πολλά μουλάρια. Ένας απ' αυτούς ήταν και ο ξακουστός Ρόβας, που το τραγούδι του σώζεται ακόμα: "Κίνησ' ο Ρόβας κίνησε για τη Βλαχιά να πάει... Κι οι βλάχισσες τον περίμεναν...".

Σαν απόδειξη του δρόμου αυτού έχουμε τα σωζόμενα ερείπια των χανίων (πανδοχείων, αμιλιακών, ξενώνων, κυρίως για διανυκτέρευση των περαστικών ανθρώπων και ζώων), που υπάρχουν στο χωριό μας ακόμα, στην τοποθεσία: Αϊ Θανάσης.

Απ' τον αυχένα "Βύργος" πέρασε και στρατοπέδευσε ο Ιούλιος Καίσαρ με τα πολυάριθμα στρατεύματά του, όταν καταδίωκε τον δικτάτορα της Ρώμης Πομπήιο, λόγω φιλαρχίας (φιλοπρωτίας) και τον νίκησε το 48 π.Χ., στα Φάρσαλα της Θεσσαλίας.

Λα Παλιουχώρι! Παλιός συνοικισμός απ' όπου η ονομασία βρίσκεται ανατολικά

του χωριού, υπάρχουν γκριμάδες (σωροί από πέτρες), καθώς και ερείπια εκκλησίας αγνώστου αγίου σώζεται μόνον εικόνισμα των Αγίων Πέτρου και Παύλου, είχε πολλά φίδια απ' τα οποία κινδύνευαν τα μωρά τους. Και τώρα έχει.

Λα Μαύρουλου. Ο συνοικισμός αυτός βρίσκεται αριστερά απ' το Παλιοχώρι εδώ σώζονται ερείπια εκκλησίας άγνωστου αγίου Η παράδοση μας λέει ότι τα μικρά προσβάλλονταν από μια αρρώστια που τη λέγανε μαυρούνικο, γιατί μαύριζαν και τα τίναζαν (πέθνησκαν). Απ' αυτά η ονομασία Μάβροβο. Οι λόγοι που ανάγκασαν τους δύο αυτούς συνοικισμούς να συμπτυχθούν με τη Φούρκα δεν ήταν μόνο οι παραπάνω, αλλά και η υπερβολική ζέστη τους θερινούς μήνες και η έλλειψη ασφάλειας από τους Τουρκαλβανούς της Κολώνιας Αλβανίας, απ' τους οποίους δέχονταν συχνές βαρβαρικές επιδρομές.

Έτσι εγκαταστάθηκαν σε ορεινό απρόσιτο και ασφαλές μέρος, γιατί είναι στην κορυφογραμμή Ζεκίρ, Μικρό Ταμπούρι, Λιάγκανο, Γκορέλας, Βέργης, Κατιλάνος, Τσμπούρι Καραγιώργη ή Μεγάλο Ταμπούρι.

Ο δρόμος για την Κόνιτσα περνούσε απ' τον αυχένα Βέργος. Τώρα περνάει δημόσιος αριστερά απ' αυτόν τον αυχένα.

ΛαΛιάτσικα: Βρίσκεται βορειοανατολικά του χωριού και βόρεια του Μοναστηριού μας. Σώζεται εικόνισμα του Αγίου Παντελεήμονα. Άγνωστη η προέλευση της ονομασίας της τοποθεσίας αυτής.

(συνεχίζεται)

(Αναδημοσίευση απ' την εφημερίδα "Η Φωνή της Φούρκας" αριθ. φυλ. 47, σελ. 5).

ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΩΝ ΘΥΣΙΩΝ

Πανευλαβώς προσκυνώ την Υμετέραν Σεβασμιότητα κατασπαζόμενος την Αγίαν Αυτής δεξιάν.

Παληοσέλιον
τη 16/10/1905

Σεβασμιώτατε (1)

Και προ της Σεβαστής εντολής Σας όπως συνεχίσω την διδασκαλίαν εν των αρρεναγωγείω Παλαιοσελίου δια το οδεύον έτος, αυθορμήτως είχαν αναλάβει ταύτην αφού μετά λύπης μου έβλεπον το μέγα ρεύμα του πορσηλυτισμού προκληθέν υπό της πρώην εφορείας εν τη κακουβούλω αυτής ενεργεία ής τρανά δείγματα και άλλοτε επιστήσαμεν.

Πάντοτε Σεβασμιώτατε προέτεινα την ασπίδα μου κατά των δηλητηριωδών βελών της προπαγάνδας και θυσίας μου και τώρα δεν θα φεισθώ, βαθέως συναισθανόμενος τόσο βαρύ καθήκον μου, αρκεί μόνον να μην κατατρώχωμαι υπο αφορητών εννίας καταστάσεις..

Εισέτι κατακρατείται το τρίτον σχεδόν του δεδουλευμένου γλίσχρου μισθού μου το οποίον είναι το μόνον εφόδιον του οσονούπω περικλείοντος ημάς χειμώνος και μετ' αποστροφής αναλογίζομαι το μέλλον...

... Επί τη αισία ελπίδι ότι η Υμετέρα Σεβασμιότης ισταται μοι εις τας σκληράς δοκιμασίας μου

Υποσημειούμαι μετά βαθυτάτου σεβασμού

Παλαιοσέλιον τη 16 8βριου 1904

Ο ταπεινότατος Κ.Π. Κατσικόπουλος (2)

Αξιότιμε Κε Δόβα
εις Κόνιτσα

Δια ταύτης μου γνωρίζω υμίν ότι ενταύτα εν τη Κοινότητι Παληοσελίου διάγω δυσκόλως. Κατά συμβολήν σας η μάλλον κατά διαταγήν σας ην μοι εκάματε να ελπίζω από τον επίτροπον κ. Ιωάννην Τσιάντζην εις ότι μοι χρειασθή να είναι πρόθυμος το όλως εναντίον συμβαίνει με αυτόν· με έβαλε ενταύτα εν των Παρθεναγωγείω ως εν μιά φυλακή και καν ήλθε να με ερωτήση ως επίτροπος πως διάγω. Έχω δέκα ημέρας ενταύθα αλλά πως διάγω ο Θεός το ξεύρει. Του εζήτησα, χρήματα να οικονομηθώ και ηρνήθη να μοι προσφέρει προφασιζόμενος ότι δεν έχει ούτε λεπτόν. Του είπα να μου οικονομήσει ολίγον σιτάρι εστάθη αδύνατον· λοιπόν κ. Δόβα που την κεφαλήν να κλίνει μια ξένη εδω πέρα με άφηκε να χαθεί δεν είναι κρίμα; δεν είναι αμαρτία; να βασανίζονται οι υπάλληλοι και να καταστερώνται και αυτού του επιουσίου άρτου.

Αλλοίμονον είναι σκληρόν να εργάζεται κανείς και να πεινά. Δεν ήλθομεν εδω να ζητιανεύωμεν, ήλθομεν να ζήσωμεν αξιοπρεπώς ως αρμόζει εις διδασκάλους.

Υγιαίνετε. Διατελώ και ειμί μετά της
ιδιαζούσης προς υμάς υπολήψεως
Η εν Παληοσελίω Παρθεναγωγός
Κασσάνδρα Ελευθεριάδου

σκεπάνη, δρέπανα, άμπελος, βους, καρποι
Οικιακά ζώα, πρόβατον, αίξ, ίππος, όνος,
αγελάς, ημίονος. Ύδατα, πηγή, αύλαξ, πο-
ταμός, λίμνη, θάλασσα, ναύτης, λέμβος,
πλοίον, Ηλικίαι, νήπιον, παίς, έφηβος, α-
νήρ, γέρων. Επιτηδεύματα, έμπορος, γε-
ωργός, ποιμήν. Χρόνος, ώραι του έτους,
μην, εβδομάς, ημέρα, ώρα, λεπτόν, ωρολο-
γιον. Άνθη, ρόδον, κρίνον, ίον κ.τ.λ.

Ωδική. Άσματα μονόφωνα, Αντίφωνα
Εκκλησίας.

1. Μητροπολίτης Βελλάς και Κονίτσης
Κωνσταντίνος

2. Παλαιοσελίτης διδάσκαλος

Συνεχίζεται: Επιμέλεια αρχείου
Μητροπόλεως Βελλάς - Κονίτσης για
Παλαιοσέλι
Ανδρέου Ηλίας

ΕΠΩΝΥΜΑ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΠΑΛΑΙΟΣΕΛΙΟΥ ΠΟΥ ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΣΗΜΕΡΑ, ΕΧΟΥΝ ΕΚΛΕΙΨΕΙ

του Ηλία Ε. Παπαζήση

Επώνυμο Τι υπάρχει σήμερα

Βαζάκας: Οικία Γεωργίου Π. Γρέντζιου

Γκόγκας: Οικόπεδο Αθανασίου Καρα-
μπέρη - Κεφαλά

Καμπέσης: Οικία Ιωάννου Σ. Μηλιώνη

Ντόβας: Κήπος Βασιλείου Μ. Γιαννού-
ση

Δήμου Ετοιμόρροπη Οικία, καλύβη
Δημ. Πίσπα

Μίχου: Οικία Χρίστου Σ. Τζίμα

Γιάκος Οικόπεδο

Γιώτης Καλύβη Αθανασίου Δάγκου

Καμπάνας Οικόπεδο

Μπάρμπας Οικία Βασιλείου Ι. Τζίμα

Πλάτσας Οικόπεδο Πούλιου Γρέντζιου
Μπέτσιος Οικία Ιωάννου Ζ. Τζίμα
Κοκώνης Οικίας Παναγιώτου Πίσπα
Καραπούλιος Κήπος Μηλιώνη
Ταφίλης Οικία Αγαθαγγέλου - Κ. Προ-
μηκύρη

Καραζήσης Οικία Γεωργίου Αθ. Σδράλη
Πανταζής Οικία Αν. Γρέντζιου - Γ. Κό-
κορη

Νταντίμας Καλύβη Παπαζήση
Νάσης Κήπος πάνω από το μαγαζί
Κουρτίνου

Τάχας Οικία (καλύβη) Χρήστου Ι. Κα-
ρανίκα

Μπαμπάνης Οικόπεδο Γεωργίου Αθ.
Κωτούλα

Νταλαμάγκας σώζεται αγρός του πάνω
από την Μπάλτα

Γκαβρούνης Οικόπεδο Πούλιου Θ. Γρέ-
ντζιου

Νάστος Οικία Γεωργίου Ρόπτη

Ζέπος Οικόπεδο Νικούλη

Πλιάπος Οικόπεδο

Ντάνης Οικόπεδο

Ρέτζιος Οικόπεδο Πίσπα

Φιλίππου Οικόπεδο Μιχ. Ταπεινόπουλου

Κουτσός Οικία Ηλία Πίσπα

Μάρκος Οικόπεδο Ιωάννου Πετρόγκα

Δεσπότης Οικία Παναγιώτου Προμηκύρη

Φίλης Οικόπεδο Αναστ. Ταπεινοπούλου

Γιατίφης Οικία Δημητρίου Κωτούλα

Πατέρας Οικία Ελευθερίου Μιχώτα

Ζουμπούλης Οικία Δημητρίου Καραφέρη

Ούγκρος Οικόπεδο Μιχαήλ Γαϊτάνη

Αλεξίου Οικία Νικολάου Γ. Μούχου

Παπαθανάσης Οικόπεδο, κήπος, Παπα-
ζήση

Παπαναστάσης Πευκώνας στη θέση
"Τζεάνα Λούγκα"

Καραπάνος Βρύση Γκρμπάνλου

Χαρίσης Οικόπεδο Γιαννούση
 Παπαγεωργίου Οικία Μηλιώνη Γ.
 Κωλέτσης Οικόπεδο Σπύρου Γιαννούση
 Τζότης Οικόπεδο
 Μιχαλίτσιος Οικόπεδο
 Κουζίκας Περιστέρω
 Ζώτος Οικία Πούλιου Θ. Γρέντζιου
 Γιάνκος Οικόπεδο Νικ. Μαλάμου
 Μπουφέρας Οικία Γεωργίου Αν. Μούχου
 Τίκας Οικία Παναγιώτου Αθανασίου
 Κοτρότσιος Οικόπεδο
 Πασχάλης Οικόπεδο
 Πάιος Οικία Παλανά Τροχοπούλου
 Ζέκιος Οικόπεδο Δημ. Γαϊτάνη
 Καραμότσης Οικία Ιωάννου Χατζή
 Κωστάκης Δημόσιος Δρόμος
 Χαρισιάδης Οικόπεδο
 Κυπαρίσης Οικόπεδο Διονυσίου Ανα-
 γνωστοπούλου
 Καρώνης Οικία Κων/νου Πέκη
 Σφούγγος Κήπος Ηλία Μίσιου
 Πίνας Καλύβη Κων Βασιλικά
 Τσίτος Οικόπεδο Αθαν. Πέκη
 Ζήδρος Οικία Βασίλ. Κουρτίνου
 Μέξη Σώζεται βρύση
 Μπεκίρης Οικία
 Γεωργίου Οικία Μιχαήλ Μηλιώνη
 Παπαγεώργης Οικία Χρίστου Μιχάτα

Σιαχόμπας Οικία Βασιλείου Γ. Γιαννούση
 Δημολίκας Θωμάς Αν Σδράλης
 Ζαρζανίκας Παναγιώτης Παπάς
 Κόκκαλης Χερσότοπος
 Τσούτσενος Πασιόμπης - Στεργίου
 Σταμέρας Καλύβη Χρ. Κουρτίνου
 Φράγκος
 Τραγουδάρας
 Τσίμας Γεώργιος Σιμούλης
 Γκιουλέκας Καλύβη
 Πουτσινίκας Σήμερα οικόπεδο - βρύση
 Καταπίος Οικία Δημητρίου - Γ. Γρέντζιου
 Παπαστύλος Οικία Αθανασίου - Γ.
 Μούχου
 Κράσας Σώζεται χερσότοπος υγρός
 Τσίλης Χερσότοπος

Κατά την παράδοση ο πυρήν των κατοί-
 κων Παλαιοσελλίου είναι οι κάτοικοι του οικισμού "Σέλλι" που ήταν νότια του χωριού κοντά στον Αώο ποταμό. Τους ακολούθησαν οι κάτοικοι του παρακείμενου οικισμού. Μπαιάσα και ύστερα από πολλούς αιώνες προσετέθησαν τον 18ον αιώνα και κάτοικοι της περιφέρειας Σουλίου του χωριού Γράμμοστας Μακεδονίας και της περιφέρειας Λεσκοβικίου Β. Ηπείρου.

Π Ω Λ Ε Ι Τ Α Ι

Οικόπεδο, γωνιακό 1.300 τετρ. μέτρων με οικοδομή 380 τετρ. μέτρα. που στεγάζεται σήμερα το Αστυνομικό Τμήμα Κονίτσης, με μηνιαίο μίσθωμα 150.000 δρχ.

Οικοδομούνται συνολικά 1.040 τετρ. μέτρα σύν τα υπόγεια.

Πληροφορίες: 01 7517136 - 7525301

ΠΙΚΡΕΣ ΣΚΕΨΕΙΣ

Μισός αιώνας πέρασε από τη λήξη του εμφυλίου πολέμου στην Πατρίδα μας. Έστω και αργά, οι τριακόσιοι της Βουλής επί Οικουμενικής, ψήφισαν ομόφωνα το νόμο για την άρση των συνεπειών του εμφυλίου 1946-49.

Εθνική εκείνη η πράξη γιαυτό έγινε δεκτή με αγαλλίαση από το σύνολο σχεδόν του ελληνικού λαού και λέμε σχεδόν, γιατί δυστυχώς υπάρχουν ακόμα ελάχιστοι Έλληνες που δεν μπόρεσαν να καταλάβουν τα σημεία των καιρών στο 2.000 μ.Χ. και εξακολουθούν να βαρούν παράφωνα τον παλιό “νταϊρέ” της μισαλλοδοξίας και της διαίρεσης του λαού.

Ενός λαού που βγήκε καθημαγμένος από τον πόλεμο του 40 και την ιταλογερμανοβουλγαρική κατοχή και οδηγήθηκε από ξένες δυνάμεις στη δίνη ενός γενοκτόνου εμφυλίου πολέμου στον οποίο θυσιάστηκε η αφρόκρεμα του Έθνους, η χρυσή γενιά της Εθν. Αντίστασης.

Από την κατάρα του εμφυλίου μυριάδες οι νεκροί, οι σακατεμένοι, οι αγνοημένοι και δισεκατομμύρια οι ζημιές της εθνικής μας οικονομίας...

Αφορμή γι αυτές τις πικρές σκέψεις, η ανακοίνωση - πρόσκληση του Μητροπολίτη μας κ. Ανδρέα για το μνημόσυνο της 3ης Γενάρη “υπέρ των φονευθέντων στη μάχη της Κόνιτσας το 1947, υπό των Κομμουνιστοσυμμοριτών...”.

Παίρνοντας τη σκυτάλη ο Μητροπολίτης μας από τον προκάτοχό του συνεχίζει την τέλεση ενός μονόπλευρου μνημόσυνου.

Απορούμε πως ένας ταγός της εκκλησίας τον οποίο αποδέχτηκε με χαρά ο λαός της επαρχίας μας, συνεχίζει μια πολιτική που είναι καταδικασμένη στη συνείδηση των κατοίκων όλης της περιοχής και όλων σχεδόν των ελλήνων, αφού όπως αναφέραμε και πιο πάνω αυτό επικυρώθηκε από ολόκληρη τη Βουλή των τριακοσίων αντιπροσώπων του Έθνους.

Δε θα ήταν χριστιανική, ανθρωπιστική και πατριωτική πράξη η τέλεση ενός πάγκοινου μνημόσυνου, για όλους τους αδικοχαμένους νεκρούς μας του εμφυλίου, από την Εκκλησία, με μια παραίνεση προς τους νεώτερους να μην ξαναγίνει ποτέ πια τέτοιος πόλεμος; Να βγει το δίδαγμα για τη νέα γενιά ότι κάθε φορά που “τρωγόμαστε” παίζουμε το παιγνίδι των ξένων και εχθροί καθώς και “φίλοι” μας βγαίνουν κερδισμένοι κι εμείς καταστραμμένοι;

Αυτά μας διδάσκει η ιστορία μας. Σήμερα, με την ανώμαλη νέα τάξη πραγμάτων, οι κίνδυνοι για συρρίκνωση της χώρας μας είναι μεγάλοι.

Ας λείπουν πια τα διχαστικά κηρύγματα. Δημιουργήσαμε φιλικές σχέσεις με χώρες που αιματοκύλισαν το λαό μας, έκαψαν, κατέστρεψαν, άρπαξαν τα πάντα (π.χ. οι Γερμανοί) κι εμείς πενήντα χρόνια μετά τον εμφύλιο θα φερνόμαστε μισαλλόδοξα μεταξύ μας;

Εκκλησία και Δήμος ας ορίσουν μια μέρα για κοινό μνημόσυνο. Αυτό έκαναν και όλοι οι λαοί που πέρασαν από τη φωτιά των εμφυλίων...

ΠΑΛΙΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

**ΤΟ ΚΟΜΠΟΛΟΪ
ΤΟΥ ΜΠΑΡΜΠΑ - ΒΑΣΙΛΗ ΚΑΙ Ο ΑΓΙΟΣ ΦΑΝΟΥΡΙΟΣ**

ΤΟΥ ΑΝΑΣΤ. ΕΥΘΥΜΙΟΥ

Όλοι οι κάπως ηλικιωμένοι Κονιτσιώτες θυμούνται το μπάρμπα - Βασίλη τον Κ. πρόσφυγα από τα Φάρασα της Μικράς Ασίας που είχε ένα μαγαζί στην αγορά, κάτι μεταξύ παλιατζίδικου και παντοπωλείου και είχε απ' έξω μια βαρέλα γεμάτη με κρύο νερό από τον Αγιάνη και δίπλα ένα κύπελλο και φώναζε με τα σπασμένα ελληνικά του.

“Τζιάμπα δωρεάν! Μπιέτε κόσμε κρύο νερό, μπιέτε να δροσιστείτε είναι από τον Αγιάνη. Τζιάμπα δωρεάν!” Και ήταν πολλοί εκείνοι που ξεδιψούσαν κι έπιναν κρύο και δροσερό νερό από τη βαρέλα του Βασίλειου, γιατί την εποχή εκείνη, προ του 1952 στην Κόνιτσα δεν υπήρχε δίκτυο υδρεύσεως πόσιμου νερού. Το νερό περνούσε μέσα από πρωτόγονα αυλάκια τα περίφημα “σούγιαλα” και ήταν βρώμικο και ακάθατο. Κυρίως δε όταν έβρεχε όλα τα νερά των δρόμων και βόθρων ακόμη έμπαιναν μέσα στα αυλάκια.

Ήταν λοιπόν θείο δώρο το νερό από τη βρύση του Αγιάνη και ο Βασίλειος παρ' όλη την τσιγκουνιά του - πλήρωνε ένα τάληρο την κάθε βαρέλα για να το φέρουν γιατί πίστευε πως του συγχωρούνται οι αμαρτίες.

Αλλά ας έρθουμε στην ιστορία του κομπολογιού.

Ο μπάρμπα Βασίλειος είχε παντρέψει

την κόρη του και είχε πάρει εσώγαμπρο έναν πρώην φαντάρο το Ζήση το Λ. που ήταν αστείος και χωρατατζής και σκάρωνε διάφορες φάρσες στον πεθερό του που υποκρινόταν τον ευλαβή και ενάρετο.

Μια φορά του πήρε το κομπολόϊ και τόκρυψε και έκανε γούστο πως ο Βασίλειος άναψε το καντήλι και γονάτιζε και προσευχόταν στον Άγιο Φανούριο.

- Άγκιε Φανούριε, φανέρωσέ το.

Αφού κουράστηκε να παρακαλάει αποκοιμήθηκε. Τες πρωϊνές ώρες ξύπνησε από χτυπήματα στο παραθυρό του και μια φωνή να τον καλεί.

- Βασίλειε, Βασίλειε!

- Ποιός είναι;

- Εγώ ο άγιος Φανούριος, σούφερα το κομπολόϊ:

Ανοίγει το παράθυρο και ώ του θαύματος! το βρίσκει εκεί.

Το είχε βάλει φυσικά ο γαμπρός του, αλλά ο Βασίλειος πίστεψε πως είχε γίνει θαύμα και το διηγόταν στο καφενείο.

“Έκανε θαύμα το άγιο Φανούριο, φανέρωσεν τα το κομπολόϊ μου, έλεγε στους ακροατές του! Έτσι και ένα γκουπέλα από την Φούρκαν, είχε ένα πεντόλιρον κρεμασμένον εις τον λαιμόν της και εχασέν τα και παρακαλούσεν το άγιο Φανούριο. Το βράδυ σαν πάεισκε να κοιμηθεί και έβγαλεν το φόρεμά της, ευρήκε το πεσμένο μέσα στο βυζί της. Εί-

ναι θαυματουργό το άγιο Φανούριο και έκανε και σεμένα το θαύμα του”.

Τι θαύμα και κολοκύθια μολογάς, του λέει ο Κιάδης ο Βλάχος ο Χασάπης και κερατζής, εσύ σαι αμαρτωλός.

- Εγώ αμαρτωλό; τι αμαρτίες κάνω;

- Φέρνεις το νερό τάχα τζάμπα δωρεάν για νάρχονται να πίνουν οι χωριάτισσες να τες ... χαϊδεύεις.

Άναψε και κόρωσε ο Βασίλειος. Γνωστός για τα αστεία και τα πειράγματά του ο Κιάδης, τον κούρδισε ακόμη περισσότερο, ώσπου ο Βασίλειος ξεστόμισε τη φράση.

- Και το δικό σου το γυναίκα χαϊδεψάτα.

Και τότε ο Κιάδης - που δεν πήρε βέβαια τοις μετρητοίς τα λόγια του Βασίλειου, αλλά ήθελε να χωρατέψει περισσότερο - βγάζει ένα σημειωματάριο και προσποιείται πως γράφει τα ονόματα των παρευρισκομένων.

- Να είστε μάρτυρες, τους λέει, με πρόσβαλε, θα του κάνω μήνυση.

- Είμαστε.

Ανάμεσα στους ακροατές ήταν και οι δύο συνάδελφοι του Κιάδη χασάπηδες ο Ναούνης και ο Λιούτσκας, που επισκέφτηκαν την άλλη μέρα το Βασίλειο στο μαγαζί του και του είπαν με ύφος δήθεν σοβαρό.

“Σου έκανε μήνυση ο Κιάδης, θα σε κάψει. Θα πλερώσεις και πρόστιμο θα πας και φυλακή.

- Αλήθεια;

- Αμ’ τι ψέματα.

Τι τον ήθελες το Βασίλειο, τα χρειάστηκε.

- Και τώρα τι να κάμω;

“Να πας να του ζητήσεις συγγνώμη. Να

πέσεις στα γόνατά του να τον παρακαλέσεις και να του φιλήσεις το χέρι για να αποσύρει τη μήνυση.

- Να πααίνω, τι να κάμνω.

- Έλα τώρα να πάμε αντάμα, να τον παρακαλέσουμε κι εμείς.

Ξεκίνησε λοιπόν ο Βασίλειος μαζί τους και άλλοι περιέργοι από κοντά και πήγαν στο μαγαζί του Κιάδη.

Κάνει υπόκλιση ο Βασίλειος βγάζει και το καπέλο του και ζητάει να του φιλήσει το χέρι λέγοντας.

“Εφταιξα κύριε Κιάδη να με συγχωρνάς για ό,τι είπα για το γυναίκα σου, ψέματα είπα να με συγχωρνάς.

- Όχι δεν τον συγχωρώ, θα πάμε στο δικαστήριο, έκανε ο Κιάδης προσποιούμενος τον ανένδοτο.

- Έλα συγχώρεσέ τον κρίμα, είπαν ο Λιούτσκας κι ο Ναούνης.

- Για να τον συγχωρέσω πρέπει να ζητήσει συγγνώμη γονατιστός.

Ο Βασίλειος δίσταζε.

- Έλα γονάτισε για να γλτώσεις το πρόστιμο και τη φυλακή, είπαν οι δυο μεσολαβητές.

Θέλοντας και μη, γονάτισε ο ταλαίπωρος Βασίλειος, ξαναζήτησε συγγνώμη και φίλησε και τα δύο χέρια του Κιάδη.

- Άειντε, συγχωρεμένος νάεισαι, του είπε ο τελευταίος.

- Θα το τραβήξεις το μήνυση;

- Θα το τραβήξω.

Ανασηκώθηκε ο φουκαράς ο Βασίλειος, ξαναφίλησε ακόμη μια φορά το χέρι του Κιάδη και φορώντας το καπέλο του πήρε δρόμο, συνοδευόμενος από τα ακράτητα γέλια των παρευρισκομένων θεατών ακροατών.

ΜΗΠΩΣ ΚΡΕΝΟΥΜΕ ΓΟΤΘΙΚΑ;

του ΘΩΜΑ Β. ΖΙΩΓΑ

Σε πρόσφατη συνεστίαση των Πυρσογιαννιτών της Αθήνας, στη διάρκεια του γεύματος, συζητήθηκε και σθεναρά υποστηρίχθηκε από μερικούς φιλόστορες συνδαιτημόνες ότι οι σημερινοί “μαστοροχωρίτες” έχουν στην ομιλία τους, αλλά και στο αίμα τους, επιρροές Γοθτικές (Γερμανικές). Είναι, πράγματι, μια καιοφανής και παράτολμη αντίληψη, η οποία απ’ ό,τι κατάλαβα έχει σαν αφετηρία το πρόσφατο βιβλίο ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΒΟΥΡΜΠΙΑΝΗΣ, έκδοση 1996 του εν Αθήναις Συνδέσμου της Κοινότητας Βούρμπιανης.

Πρόκειται για ένα βιβλίο, που στην ουσία είναι δυο. Το πρώτο μέρος περιέχει τις σημειώσεις του μακαρίτη πλέον Βουρμπιανίτη φιλόλογου Βασ. Δημάρατου, με γλωσσική προσαρμογή στην τωρινή ομιλούμενη από τον επίσης Βουρμπιανίτη φιλόλογο Νικ. Ρεμπέλη. Το δεύτερο μέρος που επιγράφεται “Επιλεγόμενα και προσθήκες” είναι καθαρή εργασία του Νικ. Ρεμπέλη και περιέχει πολύ εύστοχες παρατηρήσεις.

Ο κ. Δημάρατος, στο κεφάλαιο “Γλωσσική διασταύρωση στη Γερμανική και την Ελληνική γλώσσα”, προτείνει την άποψη της Γοθτικής γλωσσικής επιρροής, και για να φανεί ξεκάθαρη η άποψή του αντιγράφω εδώ το σχετικό κεφάλαιο:

“Ο 4ος μ.Χ. αιώνας είναι κοσμογονικός για τις μεγάλες μεταναστεύσεις των βαρβαρικών λαών. Στίφη βαρβαρικών φύλων, οι Ούννοι, σαν κύματα ανθρωποθάλασσας εισορμούν στο κράτος των Γόθων, οι οποίοι, για να αποφύγουν τις επιδρομές των Ούννων, εζήτησαν άσυλο μέσα στο βυζαντινό κράτος, και το πέτυχαν. Η ά-

δεια τους χορηγήθηκε και μπήκαν ως φίλοι και σύμμαχοι. Τότε εμφανίσθηκαν οι Γότθοι (γερμανικά φύλα) και στην Ήπειρο. Εγκατεστάθηκαν μόνιμα στα βόρεια διαμερίσματα του κράτους και αφού στρατολογήθηκαν από τον αυτοκράτορα έδωσαν στρατό πολυάριθμο για την εποχή εκείνη (περίπου 40.000), προς άμυνα από τις βαρβαρικές επιθέσεις.

Οι Γότθοι έγιναν υπήκοοι¹ του βυζαντινού κράτους, ασπάστηκαν τον χριστιανισμό και κατέλαβαν, με την πάροδο του χρόνου, πολιτικά και στρατιωτικά αξιώματα. Από τη μακρά αυτή συμβίωση συγχωνεύτηκαν με τους Έλληνες γηγενείς κατοίκους και οι κοινωνικές τους σχέσεις έλαβαν πλήρη ανάπτυξη, ώστε και μέχρι σήμερα διατηρούνται στην Ήπειρο και σε άλλα μέρη οικογενειακά επίθετα, σχηματισμένα από γερμανικές λέξεις.

Η διασταύρωση των δύο γλωσσών, ελληνικής και γερμανικής, είναι και σήμερα αισθητή. Και από το γεγονός αυτό συνάγεται ότι ο σημερινός κόσμος της Ηπείρου αποτελεί αδιάσπαστη συνέχεια με τον πληθυσμό, που κατοικούσε στην Ήπειρο κατά τον 4ο αιώνα, αλλά και πολύ πιο πέρα απ’ αυτόν.

Και τώρα ας επαληθεύσουμε όσα είπαμε, παραθέτοντας λίγα χαρακτηριστικά γλωσσικά στοιχεία απ’ τα πολλά, που υπάρχουν:

Υπάρχει στη Βούρμπιανη παλιά τοπωνυμία, που σώζεται μέχρι σήμερα:

“**Στου Ντούμ’ τ’ αμπέλι**”. Το Ντούμ - Ντούμας - Δούμας παράγεται από το γερμανικό επίθετο *dummi* και ερμηνεύεται βραδύγνωμος, αγαθούλης, ντουντούμης. Προστέθηκε ύστερα και η συνηθισμένη

κατάληξη “αρης”, Ντούμας + αρης = Ντούμαρης - Δούμαρης, οικογενειακό μας επίθετο. Επώνυμο Ντούμας - Δούμας απαντά σε πολλά μέρη της Ηπείρου.

Το επώνυμο **Κατσένης** παράγεται από το γερμανικό katze (κάτσε) = γάτα, και σημαίνει αυτόν που έχει μάτια γάτας, τον γατομάτη. Πρβλ. οικογενειακά επίθετα: Γάτος, Γατόπουλος κλπ.

Ντίλης: Προέρχεται από το γερμ. die-len (ντίλεν), = σανιδώνω. Επομένως Ντίλης σημαίνει σανιδωτής, ξυλουργός. Σε άλλα μέρη της Ηπείρου το όνομα αυτό απαντά Ντίλιος.

Μίσιος οικογενειακό επίθετο, που απαντά στα Γιάννενα, Ζαγόρι κλπ. Προέρχεται από το γερμαν. mischung = το μείγμα επομένως Μίσιος σημαίνει μιγάς.

Χάϊτας: Οικογ. επίθετο, που απαντά στα Γιάννενα, από το γερμ. heiter = φαιδρός, γελαστός.

Σφάγγος: Οικογ. επίθετο στα Ζαγοροχώρια, από το γερμαν. Schwankung = ταλάντευση επομένως Σφάγγος σημαίνει ευλύγιστος. Αναφέρουμε και μερικές λέξεις γερμανικές, που συναντούμε - παραλλαγμένες, βέβαια από το χρόνο - στη Βουρμπιανίτικη ομιλία.

Zumuten (τσουμούτεν). Στη Βούρμπιανη λένε τσουμουτώ = ζητώ, απαιτώ, εγείρω αξιώσεις π.χ. “τσώπα και μη τσουμουτάς”, δηλ. σώπα και μη ζητάς και ρέστα.

Zipfel (τσιίπφελ): άκρο υφάσματος. Στη Βούρμπιανη λένε “τσιίπι -τσιίπια” το άκρο του φουστανιού π.χ. “σήκωσε τα τσιίπια και μπήκε στο ποτάμ”.

Zaun (τσάουν): το περίφραγμα του στόματος. Τσιάγουνο λεν στη Βούρμπιανη την κάτω σιαγόνα π.χ. “μου δωκε μια στο τσιάγουνο και με σακάτεψε”.

Gefecht (γκεφέχτ): συμπλοκή, μάχη. “Έγινε μεγάλο γκιαφέτ” λέν στην Βούρμπιανη.

Rast (ραστ): η ανάπαυλα, η ανάπαυση. “Να το βρω σε ράστη και να το πάρω”, λεν στην Βούρμπιανη, δηλ. θα το πάρω με την ησυχία μου.

Lebendig (λεμπέντιγκ): ζωηρός, ζωντανός, λεβέντης.

Bestreichen (μπεστράϊχεν): αλείφω, βιάφω. Στη Βούρμπιανη λένε: “μπίστρισαν τα κεράσια, τα σταφύλια”, δηλ. παίρνουν και βιάφονται, παίρνουν χρώμα, αρχίζουν να κοκκινίζουν.

Blosse (μπλέσε): η γύμνια, γυμνότητα. Στη Βουρμπιανίτικη ομιλία υπάρχουν οι λέξεις “μπλέτσης, μπλέτσι”, π.χ. “κάθεται μπλέτσι” δηλ. γυμνός.

Νομίζουμε ότι τα στοιχεία αυτά, που παραθέσαμε, είναι αρκετά και δεν χρειάζονται άλλα, για να πιστοποιήσουν τη διασταύρωση των δύο γλωσσών. Και το πιο θαυμαστό: Είναι στοιχεία, που διοχετεύτηκαν καθαρά μέχρι τα δικά μας χρόνια και μένουν και δείχνουν πως εκείνος ο λαός, που ζούσε τότε τον 4ο αιώνα, ζει και τώρα συνεχώς στον ίδιο τόπο, χωρίς να μπορέσουν οι διάφοροι εχθροί και πολέμιοι να του αλλάξουν την αγνή ελληνική και ηπειρωτική του ψυχή.

Εκείνο που συνέβη με τους Σλάβους, καθώς θα δούμε αμέσως παρακάτω, μοιάζει σαν έναν άνθρωπο, που τον έβαλαν στο χέρι οι εχθροί, του πήραν ό,τι είχε και δεν είχε και κατόπι κοιτούν να τον βαστάξουν δούλο και τον ίδιο με το ζόρι, του τραβούν τα ωραία ρούχα, που φορούσε, τα ξεσχίζουν, τον κάνουν κουρελή, αλλ’ αυτός τους φεύγει από τα χέρια. Τα ωραία ρούχα είναι τα ελληνικά ονόματα των χωριών”.

Βέβαια, η διαφωνία του Νικ. Ρεμπέλη με την παραπάνω περί Γόθων άποψη είναι εμφανέστατη, αλλά όχι κραυγαλέα, κυρίως από λόγους σεβασμού προς τον αείμνηστο πλέον Βασ. Δημάρατο. Εκφράζοντας τις αντιρρήσεις του ο Νικ. Ρεμπέλης γράφει στην περί Γόθων υποσημείωση:

1. Δεν φαίνεται από πουθενά ότι έγιναν υπήκοοι. Ήσαν σύμμαχοι, φοιδεράτοι (foederati) κατά τον λατινικό όρο. Κατά τύπους αναγνώριζαν την κυριαρχία του αυτοκράτορα του Βυζαντίου, αλλά δεν υποτάσσονταν στους νόμους του βυζαντινού κράτους, ιδιαίτερα στους φορολογικούς, ούτε στους άρχοντες. ήταν πάντοτε επικίνδυνοι σύμμαχοι.

Και παρακάτω στα “Επιλεγόμενα” σημειώνει: “Ο αείμνηστος Βασ. Δημάρατος στηριζόμενος σε λίγες λέξεις, γοθτικής, κατ’ αυτόν, προέλευσης, που επιζούν ακόμη στο χωριό μας, ανάγει τις πρώτες ρίζες του σε χρόνους παλιούς, στον 4ο μ.Χ. αιώνα, τότε που έγιναν οι γνωστές μετακινήσεις και μεταναστεύσεις γερμανικών φύλων προς την Ελλάδα.

Είναι βέβαια κάπως δύσκολο να διαφωνήσει κανείς με το εμβριθή φιλόλογο Β. Δημάρατο, αλλά νομίζω πως είναι παράτολμο να δεχτούμε την άποψη αυτή. Βέβαια οι Γόθοι επέδραμαν στη Θράκη, Μακεδονία, Θεσσαλία κτλ., δεν νομίζω όμως πως εγκατεστάθηκαν μόνιμα στα μέρη μας. Αντίθετα πιστεύω πως εδώ στα χωριά μας εγκαταστάθηκαν Έλληνες από τη δυτική Μακεδονία, που θέλησαν να αποφύγουν τις σλαβικές επιδρομές, που άρχισαν από το 580 μ.Χ. περίπου”.

Ας δούμε όμως μια μια τις Γερμανικές λέξεις στις οποίες στηρίχθηκε η παραπάνω περί Γοθικής επιρροής άποψη:

zumuten (=απαιτώ ή αναμένω τι) και **Zumutung** (=απαίτηση, αξίωση). Στον τόπο μας, λέμε τσουμουτώ ή τσυμουτώ και εννοούμε κουνιέμαι, ταράσσομαι, σαλεύω, σείομαι, κινούμαι, π.χ στις φράσεις: “μη τσουμουτάτε θα μας δουν” ή “σκάσε και μη τσυμουτάς”, και προέρχεται από το Λατ. commoto (= κατακινώ, έντονα κινώ), με τσιτακισμό. Αλλά και στη Βουρμπιανίτικη έκφραση “τσώπα και μη τσυμουτάς” σημαίνει ακριβώς “σώπα και μη κουνιέσαι”, δηλ. μη εγείρεις αξιώσεις ή απαιτήσεις, όπως μεταφορικώς εννοείται στην απλή λαϊκή γλώσσα η έκφραση αυτή, που λέγεται πάντα σε μαλώματα.

Σημείωση: Άσχετη με τα παραπάνω είναι η λέξη “τσιμουτώ” (=σιωπώ, σιγώ) της φράσης “κρίνε ντε τι τσιμουτάς;” που έχει κοινή ρίζα με το νέο Ελλ. “τσιμουδιά”.

Zipfel (=άκρα, άκρον).

Στα Μαστοροχώρια λένε τσίπ(ι) στην άκρη, την ούγια, τη γωνία υφάσματος. Η λέξη εξηγείται από το Λατ. cippus (όριο, ορόσημο), από όπου προέκυψε το Αρβ. cip-i (= άκρη), αλλά και το παραπάνω Γερμ. Zipfel.

Zaun (= φραγμός, φράκτης).

Στα χωριά μας λένε τσια(γ)ούλ(ι) ή τσιαγούν(ι) ή τσιάγουνο το σαγόνι και κυρίως την κάτω σιαγόνα, πχ. στη φράση “τρέμει το τσιάγουνο μου” και είναι σαφώς παραφθορά της λέξης “σιαγών” > τσιαγούνι ή τσια(γ)ούλι και Αρβ. caul-i. Καμία απολύτως σχέση με “περίφραγμα του στόματος”.

Gefecht (= συμπλοκή, αψιμαχία), εκ του ρήματος fechten (= ξιφομαχώ, πολεμώ, μάχομαι), από όπου Fechter (= ξιφομάχος).

Στα μέρη μας λέμε το γκιαφέτ(ι) μόνο στη φράση: “έγινε μεγάλο γκιαφέτ”, όπου σημαίνει αιμοχυσία, φονικό, μακελιό, και

είναι βεβαία παραφθορά του Αρβ. *g-jakderdhje* (=αιμοτοκύλισμα, αιματοχυσία) εκ του *gjak-u* (=αίμα, λατ. *sanguis*).

Rast (= ανάπαυση, ξεκούρασμα, το σταμάτημα για ξεκούραση στις πορείες). Εμείς στα χωριά μας λέμε ρασιεύω (= συγκυρέω, τυχαίως συναντώ, εμφανίζομαι, περνώ, βλέπω) και ράστη (=συγκυρία, ευκαιρία, σύμπτωση) και όχι την ησυχία, την ανάπαυση ή την ανάπαυλα. Στη Βουρμπιανίτικη έκφραση “να το βρω σε ράστη και να το πάρω” σημαίνει πολύ απλά “να το βρω σε ευκαιρία και να το πάρω”. Η λέξη εξηγείται από τα Τουρκ. *gaslamak* (=συναντώ τυχαία, μου έλαχε, επιτυγχάνω) και *gastgele* (= τυχαίως), από όπου και τα Αρβ. *gase-a* (=τυχαιότητα, περίπτωση, σύμπτωση) και *gast-i* (=ευκαιρία, περίπτωση).

lebendiq (=ζων, ζωντανός = μεταφ. ζωηρός, ζωτικός), εκ του ρήματος *leben* (=ζω, βιώ, υπάρχω, διάγω, βιοτεύω).

Πρόδηλο είναι ότι καμία σχέση δεν υπάρχει με το νέο Ελλ. “λεβέντης” (=παλληκάρι, γενναίος, αρρενωπός, κλπ). Η λέξη προέρχεται από το παλιό Ιταλ. *leventi* (= σώμα ναυτικών πυροβολητών) και το παλιό Γαλλ. *levanti* (=ναυτικός, κουρσάρος, μισθοφόρος ναύτης ή στρατιώτης από τα ανατολικά παράλια της Μεσογείου), εξού το παλιό “Λεβένται” (=πειρατές από την ανατολική Μεσόγειο) και το Τουρκ. *levent* (=πεζοναύτης - μεταφ. ανδρείος, γενναίος, ιππότης).

Bestreichen (= ψαύω, επιψαύω - αλείφω, χρίω), εκ του *streichen* (= επιψαύω - επιχρίω - βάφω, χρωματίζω).

Στην πατρίδα μας λέμε για τα φρούτα το ρήμα πιστριζώ και πιστραβιάζω που σημαίνει αρχίζω να ωριμάζω και να αλλάζω χρώμα, παρδαλιάζω. Ακόμη λέμε πί-

στρ(ι) ένα είδος σταφυλιού με παρδαλόχρωμες τις ώριμες ρώγες. Η φράση “μπίστισαν τα σταφύλια” σημαίνει παρδάλιασαν, άρχισαν να ωριμάζουν. Η λέξη ετυμολογείται από το Σλ. *PbSTAR* (= παρδαλή, ποικιλόχρωμη).

Bloesse (=γύμνια, γυμνότης), εκ του *bloss* (= γυμνός, ακάλυπτος).

Στα χωριά μας λένε τις παρακάτω σχετικές λέξεις: τα μπλέτσια (=οι κόρφοι, τα στήθη, τα μέρη του σώματος από τη μέση μέχρι το λαιμό).

μπλέτσ(ι) (=γυμνός), π.χ. στη φράση: “βγήκε έξω μπλέτσ(ι)”.

μπλετσώνω (= παραγεμίζω τους κόρφους με κλεμμένα είδη, αλλά και τρώγω λαίμαργα).

ξεμπλέτσωτος (= γυμνός από τη μέση και πάνω).

ξεμπλετώνομαι (= ξεγυμνώνομαι από τη μέση και πάνω).

Όλες αυτές οι λέξεις έλκουν την προέλευσή των από το παλ. Σλ. *pleshte* (=ώμοι, νώτα, μετάφρενον, ράχη, πλάτη, Βουλγ. *pleci* ή *plecja*).

Απ’ ότι φαίνεται από τις ετυμολογήσεις των παραπάνω λέξεων καμία δεν έχει ρίζα Γοθτική (Γερμανική) και συνεπώς η άποψη περί Γερμανικών καταλοίπων στη γλώσσα μας μένει μετέωρη.

Με τα κύρια ονόματα και τα επώνυμα που επικαλείται ο κ. Δημάρατος δεν ασχολήθηκα, γιατί αυτά δεν επιδέχονται εύκολη ερμηνεία, εκτός και είναι προφανής η έννοιά τους. Σημειώνω ότι με μια ματιά στον τηλεφωνικό κατάλογο της Αθήνας θα μετρήσει κανείς εκατοντάδες άτομα με το επώνυμο “Δούμας” ή “Ντούμας”, “Κατσένης”, κλπ, και ασφαλώς όλοι αυτοί δεν κατάγονται από την Ήπειρο ή τα Μαστοροχώρια.

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΑΠ' ΤΗ ΜΕΓΑΛΕΙΩΔΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΤΗΣ "ΠΑΝΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ"

Παρ' όλες τις προσπάθειες που θα καταβάλω, καταλαβαίνω ότι θα μου είναι αδύνατο να περιγράψω σ' όλο της το μεγαλείο την εκδήλωση που έγινε την Κυριακή στις 2 του Φλεβάρη στο στάδιο Ειρήνης και Φιλίας απ' την Πανηπειρωτική Συνομοσπονδία Ελλάδος, με την ευκαιρία της συμπλήρωσης 60 χρόνων απ' την ύπαρξη και δράση της.

Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας Κυριακή 2 Φλεβάρη ώρα 10 το πρωί, ώρα έναρξης της εκδήλωσης και το στάδιο είναι σχεδόν άδειο και το κρύο έξω είναι τσουχτερό. Τίποτε δε φανερώνει ότι όλος αυτός ο απεριόριστος χώρος μέσα σε λίγο θα γέμιζε ασφυκτικά από ηπειρώτικη λεβεντιά. Διαβάζω στα φωτεινά τελάρα το σύνθημα "Όλοι οι Ηπειρώτες να χτίσουμε την κυψέλη του ηπειρώτικου πολιτισμού, την ηπειρώτικη τους στέγη". Δε χρειάστηκε να περάσει πολλή ώρα για να πλημμυρίσουν κυριολεκτικά όχι μόνον οι θέσεις των θεατών αλλά και οι 6 καθορισμένοι χορευτικοί χώροι. Μέχρι την έναρξη του όλου προγράμματος, οι Ηπειρώτες οργανοπαίκτες μας παίζουν με πάθος το μοιρολόϊ που μας κατασυγκίνησε όλους, ήταν το "σήκω Μαργιόλα απ' τη γη κι από το μαύρο χώμα".

Ακολουθεί σε συνέχεια ατο εύθυμο τραγούδι "Γιάννη μου το μαντήλι σου, κινησ' ο Ρόβας κίνησε, Αγγέλω μ' κρέν' η μάνα σου". Εμείς που τα ακούμε νοιώθουμε χαρά αλλά και γιατί είμαστε Ηπειρώτες.

Την καρδιά μας πληγώνει το δεύτερο σύνθημα που διαβάζουμε στους φωτεινούς πίνακες που λέει ότι "τα εργοστάσια έκλεισαν, τα χωριά μας ρημάζουν. Η Ήπει-

ρος είναι η τελευταία στην ανάπτυξη στην Ε.Ε. Ως τότε;

Όλοι εμείς που πηγαινοερχόμαστε στην Ήπειρο και ξέρουμε ότι αυτή είναι η πραγματικότητα, νοιώθουμε πίκρα και δε βλέπουμε το φως που θα βγάλει την Ήπειρο απ' το βαθύ σκοτάδι υποβάθμισης που είναι βυθισμένη η Ήπειρος.

Στο διάστημα αυτό ο εκφωνητής αναφέρει τα ονόματα των Ηπειρωτών που στο 60 χρόνο αυτό διάστημα διετέλεσαν πρόεδροι της Π.Σ.Ε.

Ώρα 11. Ώρα έναρξης της επίσημης εκδήλωσης. Τιμούν με την παρουσία τους την εκδήλωση ο πρόεδρος της Βουλής κ. Κακλαμάνης, οι υπουργοί εσωτερικών δημόσιας διοίκησης και αποκέντρωσης κ. Παπαδόπουλος, Γεωργίας κ. Τζουμάκας, αντιπρόσωποι όλων των πολιτικών κομμάτων και πολλοί άλλοι παράγοντες της εκπολιτιστικής, κοινωνικής και πολιτικής ζωής του τόπου μας.

Αρχίζει το πρόγραμμα με αγιασμό και σε συνέχεια γίνεται το κόψιμο της πίτας. Σε συνέχεια και με πολλά χειροκροτήματα δίνονται αναμνηστικές πλακέτες σε 10 συλλόγους που με την παρουσία τους στις 26.9 του 1937 συμμετείχαν στη δημιουργία της Πανηπειρωτική Συνομοσπονδίας Ελλάδος. Ανάμεσα στους συλλόγους αυτούς αναφέρεται και το όνομα του συλλόγου του χωριού μας ΟΞΥΑ που γιαυτό θα αναφερθώ σε άλλο σημείωμά μου.

Ακολουθεί σύντομη ομιλία του προέδρου του Κ.Σ. της Πανηπειρωτικής κ. Αλεξίου ο οποίος αφού ευχαρίστησε όλους του παρευρισκόμενους, αλλά και όλους όσοι συνέβαλαν στην επιτυχία αυτής της εκ-

δήλωσης αναφέρθηκε και στις ποικιλόμορφες δραστηριότητες της “Πανηπειρωτικής” καθώς και στο ρόλο που έπαιξε η εφημερίδα “Πανηπειρωτική” που κι αυτή φέτος συμπληρώνει 20 χρόνια απ’ την έκδοσή της.

Με ευαισθησία αναφέρθηκε στην ανάγκη για την παραπέρα ανάπτυξη της πολύτιμης εκπολιτιστικής κληρονομιάς μας, εκφράζοντας ταυτόχρονα τη βαθειά του λύπη για την κρατική αδιαφορία γιατί, ένας τέτοιος λεβέντικος πολιτισμός με βαθιές πατριωτικές ρίζες δεν κλήθηκε να πάρει μέρος στις εκπολιτιστικές εκδηλώσεις της Θεσσαλονίκης.

Κλείνοντας την ομιλία του ο Πρόεδρος της Πανηπειρωτικής ευχήθηκε σε όλους μας κάθε επιτυχία στην οικογενειακή και ατομική μας ζωή, καλώντας μας ταυτόχρονα να δυναμώνουμε τους δεσμούς μας με τους ηπειρώτικους συλλόγους των χωριών μας. Όλοι εμείς όρθιοι και κατσυγκινημένοι χειροκροτούσαμε.

Μετά αρχίζει το καθαυτό καλλιτεχνικό πρόγραμμα. Οι 6 χορευτικοί χώροι έχουν καταληφθεί από 6 ανάλογα χορευτικά συγκροτήματα. Δεν αναφέρουμε ποιά χορευτικά συγκροτήματα χόρεψαν πρώτα και ποιά δεύτερα, ούτε σε ποιο χορευτικό χώρο χόρεψαν. Πάντως τα πρώτα έξι ήταν συγκροτήματα που στην πλειοψηφία τους έπαιρναν μέρος παιδιά σχολικής ακόμα και προσχολικής ηλικίας. Ιδιαίτερα στον 6ο χορευτικό χώρο, το πρώτο χορευτικό συγκρότημα μας κατενθουσιάζει όχι για τη μαζικότητά του γιατί μαζικότητα έχουν όλα τα συγκροτήματα, αλλά γιατί σ’ αυτό το συγκρότημα παίρνουν μέρος και παιδιά 4-5 χρόνων. Αυτά τέλειωσαν την αποστολή τους και φεύγουν καταχειροκρο-

τούμενα απ’ όλους και στη θέση τους μπαίνουν άλλα. Τώρα μπαίνουν “οι λεβεντάδες του χορού”, άνδρες και γυναίκες. Όχι χορός, αλλά χοροί παίρνουν και δίνουν. Το κάθε συγκρότημα θέλει να δείξει το δικό του ταλέντο και τις φιγούρες του. Δε χορταίνουμε, αλλά και δεν προλαβαίνουμε να βλέπουμε τις ομορφιές της.

Η φουστανέλα, το τσαρούχι, οι πωγωνήσιες γυναικείες φορεσιές με τα κεντητά γιλέκα και τις τσιπούνες, τις ποδιές και τα κρεμαστά φλουριά, μας κάνουν όλους να ξεφαντώσουμε. Άθελά μας, τα μάτια μας πέφτουν στο φωτεινό σύνθημα που ρωτάει αν και πότε θα λειτουργήσει η σήραγγα στην κατάρα κι αν θα σφυρίξει τρένο στην Ήπειρο. Διαβάζοντας αυτό το σύνθημα η σκέψη μας σκοτεινιάζει, γιατί τουλάχιστον για τρένο δεν υπάρχει προοπτική αφού στη γέφυρα της ζεύξης Ρίου Αντιρίου δεν υπάρχει σιδηροδρομική γραμμή.

Όμως τα χορευτικά συγκροτήματα μας κάνουν να φύγει το σκεπτικό μας απ’ αυτή τη θλιβερή πραγματικότητα. Πολλοί Ηπειρώτες τραγουδούν με μεράκι ηπειρώτικα τραγούδια.

Ιδιαίτερη χαρά μας προξένησε ο μικρός τραγουδιστής Κώστας Κισιάκης που με το τραγούδι του φαίνεται ότι είναι όχι μόνο άξιος αντικαταστάτης του πατέρα του Αλέξη αλλά ότι και θα τον περάσει. Όλοι εμείς του ευχόμαστε να γίνει καλύτερος τραγουδιστής απ’ τ’ αηδόνι της Ηπείρου.

Απ’ τους χορευτικούς χώρους περνούν όλα τα χορευτικά συγκροτήματα και μέσα σ’ αυτό το ξεφάντωμα δε λείπει και το λάβαρο της Πανηπειρωτικής.

Όλα πάνε μια χαρά, αλλά το πρόγραμμα η ώρα μια πρέπει να τελειώσει. Η ώρα πέρασε από μια αλλά κανένας δεν κοιιέ-

ται απ' τη θέση του και όταν ανακοινώθηκε ότι αρχίζει ο χορός για όλους, τότε η πίστα του χορού πλημμύρισε από ανθρώπους κάθε φύλου και κάθε ηλικίας και δικαιολογημένα αναρωτιόμουν: Τι καλύτερη κληρονομιά απ' αυτήν θέλει η κυβέρνηση; Γιατί την υποτιμάει; πάντως εμείς σαν Ηπειρώτες νοιώθουμε περήφανα αλλά εγώ σαν Κονιτσιώτης θα κάνω μια θερμή παράκληση. Επειδή απ' τη μεγαλειώδικη αυτή εκδήλωση έλειπε χορευτικό συγκροτήμα μόνον απ' την Κόνιτσα και το Μέτσοβο. Πριν λίγα χρόνια, χωριά της Κόνιτσας όπως η Βούρμπιανη, Οξυά και άλλα, είχαν δικά τους χορευτικά συγκροτήματα. Φυσικά αυτό σήμερα ίσως να είναι αδύνατον, αλλά όλα τα χωριά της Κόνιτσας ή μερικά απ' αυτά μαζί, μπορούν και πρέπει να καταπιαστούν και μ' αυτό το θέμα. Εύχομαι και επιθυμώ σε άλλη τέτοια εκδήλωση να χειμ η Κόνιτσα το συγκρότημά της.

Όλοι φύγαμε με τις καλύτερες εντυπώσεις και με μια επιθυμία: τέτοιου είδους πατριωτικές καλλιτεχνικές εκδηλώσεις να γίνονται ταχτικά.

Επειδή ξέρω ότι πολλά απ' τα ανεπανάληπτα σημεία αυτής της καλλιτεχνικής εκδήλωσης μου ξέφυγαν, σας ζητώ συγγνώμην, αλλά δεν μπορούσε να γίνει και διαφορετικά γιατί όσοι από εσας ήσασταν στην εκδήλωση θα καταλαβαίνετε ότι δεν ήταν δυνατόν να κάθεται κάποιος συνέχεια με το μολύβι στο χέρι, γιατί αυτά που άκουγε και αυτά που έβλεπε στον απέραντο χορευτικό χώρο, τον έκαναν να πέφτει το μολύβι απ' το χέρι. Αυτό έπαθα κι εγώ, γι' αυτό σας ζητώ και πάλι συγγνώμη.

**Περιστέρι Αττικής
Θανάσης Περφύρης**

Υ.Γ. Πάντως στην "Πανηπειρωτική" αξίζει κάθε έπαινος

**ΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΩΜΑΤΙΑ
ΣΤΗΝ ΚΟΝΙΤΣΑ
ROOMS FOR RENT
(500 μ. από την είσοδο στην πόλη)
Με θέρμανση, μπάνιο κλπ.**

ΘΩΜΑΣ ΝΙΤΣΑΣ

Τηλ. 22065

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ "Το Γεφύρι" Με 40 κλίνες, εστιατόριο, μπάρ, θέρμανση, πάρκινγκ κλπ. Στην ειδυλλιακή τοποθεσία της γέφυρας Αώου στην Κόνιτσα. Τηλ. 0655-23780

ΠΟΥΛΥΝΑ Γ. ΜΠΑΝΑ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

Θέμιδος 2 - Α. όροφος - Τηλ. 22464
Οικ. Ιουστινιανού 127 - Τηλ. 33147
Δ Ρ Α Μ Α

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΡ. ΜΠΑΝΑΣ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ
ΠΑΡ' ΑΡΕΙΩ ΠΑΓΩ

Θέμιδος 2 - Α. όροφος - Τηλ. 22464
Οικ. Ιουστινιανού 127 - Τηλ. 33147

Το Καμπανέλι

του φιλολόγου Αγαθάγγελου Πολίτη

Όταν ο νους μου γυρίζει στα παιδικά τα χρόνια, τα γεμάτα στερήσεις και όνειρα που δεν μπόρεσαν να πραγματοποιηθούν, σταματά στις πρώτες εικόνες, οπτικές και ακουστικές, στις θαυμάσιες εικόνες του χωριού.

Βλέπω τότε ξεκάθαρα τους μαχαλάδες και τους δρόμους, τα χωράφια και τις ραχούλες, που τρέχαμε όλη μέρα με τα παιδιά του μαχαλά. Τα καλοκαίρια και το Φθινόπωρο και την Άνοιξη και το βαρύ Χειμώνα, τα ζούσαμε στο χωριό. Νιώθαμε την αλλαγή της φύσης και συμπάσχαμε στο μυστήριο τούτο της γέννησης και του θανάτου και λαχταρούσαμε της Άνοιξης τον ερχομό, που θα λιώνε τα χιόνια και θ' άνοιγε η φύση και τα ζώα μας θα 'χαν μπόλικο χορτάρι να φάνε, να απαλλαγούν από την πείνα που τα 'δερνε όλο το χειμώνα.

Και μετά την Άνοιξη θα ακολουθούσε το Καλοκαίρι, που το σχολείο θα έκλεινε την πόρτα του, θα έκλεινε και τα μεγάλα παράθυρα. Δεν θα ακουγόταν πια το καμπανέλι, που λες και είχε ανθρώπινη φωνή που μας φώναζε απειλητικά να ξεκινήσουμε για το Σχολείο.

Το καμπανέλι του σχολείου μας ήταν μια μικρή καμπάνα που διέφερε στο

σχήμα και στον ήχο από την καμπάνα της εκκλησίας του χωριού. Η

καμπάνα του Άη-Γιώργη ήταν μεγάλη και σεβαστή. Το καμπανέλι του Σχολείου ήταν μικρό και ταίριαζε απόλυτα στο χώρο που βρισκόταν. Η φωνή του ήταν παιδική, στα παιδιά απευθύνονταν και στις καρδιές των παιδιών σκορπούσε, τότε το φόβο και την αγωνία τότε τη χαρά και τα ξεφαντώματα.

Όμως τούτο τον ήχο δεν μπόρεσα ποτέ να τον ξεχάσω, λες και το δέσιμό του στο είναι μου, ήταν μοιραίο να μ'ακολουθεί σ' όλη μου τη ζωή.

Εκείνα τα χρόνια τα δύσκολα, τα γεμάτα φτώχεια και στέρηση, ωρολόγι δύσκολο να βρείς σε κανένα σπίτι. Έτσι το καμπανέλι μας ειδοποιούσε για την ώρα που πλησίαζε και που έπρεπε εμείς να ξεκινήσουμε για το Σχολείο. Δεν ήταν καν προειδοποιητικό, όπως γινόταν με την καμπάνα που "χτυπούσε" για πρώτη και δεύτερη και τρίτη φορά.

Ο νευρικός του ήχος έφτανε απειλητικά στ' αυτιά μας, μετέφερε του Δασκάλου τη φωνή, που ήταν και προσταγή και νόμος. Όταν έφτανε το κάλεσμα του όλα τ' άλλα παραμερίζο-

νταν, η τελευταία μπουκιά τρώγονταν με βιασύνη, με νευρικότητα. και βγαίναμε τότε από τις αυλές των σπιτιών και ανηφορίζαμε τον δρόμο τον ανηφορικό, τον πέτρινο που μας οδηγούσε στο Σχολείο.

Το χωριό μου επάνω στα βουνά της Ηπείρου χτισμένο, είχε δύο όμορφα κτίρια για να καυχιέται. Το Δημοτικό Σχολείο και την εκκλησία του Αγίου Γεωργίου. Την ίδια εποχή κτισμένα με ίδια υλικά, ίδια τέχνη με τους ίδιους ίσως μαστόρους, με το ίδιο κέφι. Πλάι-πλάι στο ίδιο τετράγωνο δέσποζαν στην κορυφή του χωριού ψηλότερα και καλύτερα από όλα τ' άλλα κτίσματα του χωριού. Γιατί ο Αμάραντος είχε μερικά αρχοντικά από ταξιδευμένους, αλλά το Σχολείο και η εκκλησία υπερείχαν. και λες εκείνοι οι πρόγονοί μας ήθελαν να συντονίσουν την κοινή δράση του Σχολείου και της Εκκλησίας στη μάθηση και τη φώτιση των παιδιών, τα έκτισαν κοντά-κοντά. Όμως η καμπάνα της εκκλησίας διέφερε και στο μέγεθος και στον ήχο από το καμπανέλι του Σχολείου μας. Εκείνοι οι γλυκύτεροι ήχοι ακούγονταν το δειλινό απαλά, ήρεμα, όπως το βάδισμα των κουρασμένων χωριανών που γυρνούσαν από τις δουλειές τους.

Έγερνε τότε ο ήλιος να κρυφτεί κατά τη δύση, οι πιστικοί μάζευαν τα κοπάδια τους για την επιστροφή κι εμείς με το τελευταίο χτύπημα τρέχαμε για το σπίτι. Πρωί - απόγευμα το Σχολείο τότε. Και περμέναμε το καμπανέλι να μας ελευθερώσει από τούτη τη στέρηση της Ελευθερίας μας. Κι εκείνο ακουγόταν τότε χαρούμενο, κελαηδιστό. Αρπάζαμε τις σάκες και σκορπίζαμε στους μαχαλάδες μας και γέμι-

ζαν οι δρόμοι από φωνές και παιδιά. Το καμπανέλι ζωγράφιζε στην ψυχή μας το φόβο, αλλά και τη χαρά, δέθηκε με τη ζωή μας. Όταν αργότερα άκουγα παρόμοιο ήχο, όλα τούτης της ηλικίας τα βιώματα ξαναπλάθονταν στην ψυχή μου. Ούτε του στρατού η σάλπιγγα, δεν με βασάνισε τόσο πολύ όσο το καμπανέλι του Δημοτικού Σχολείου.

Με την καμπάνα ένιωθα άλλο, διαφορετικό αίσθημα. Τις Κυριακές ετοιμαζόμαστε με τον ήχο της ήρεμα για την εκκλησία. Φορούσαμε ό,τι καλύτερο και καθαρότερο είχαμε και περιμέναμε το φαΐ της Κυριακής, που διέφερε από το φαΐ των άλλων ημερών.

Αν πάλι ήταν το κάλεσμά της να πάμε στην εκκλησία για να χαιρετήσουμε κάποιο χωριανό που έφυγε από τούτον τον κόσμο τον γεμάτο πόνο και αγάπη, η καμπάνα χτυπούσε διαφορετικά, πένθιμο, λυπητερό το μήνυμά της, ερχόταν να μας θυμίσει το τέλος κάποιου χωριανού μας, που έπαιρνε το δρόμο για τον άλλο κόσμο, που γυρισμό δεν έχει.

Τούτοι οι ήχοι της καμπάνας από τη μια μεριά και από την άλλη οι ήχοι που σκόρπιζε το μικρό καμπανέλι, έμειναν από τις πιο έντονες παιδικές εικόνες στη μνήμη μου.

Και αργότερα όταν έφυγα από το χωριό, για να φοιτήσω στην Κόνιτσα καυχιόμουν πως καμιάς εκκλησιάς καμπάνα δεν είχε γλυκύτερο ήχο και ούτε κανένα Σχολείο είχε παρόμοιο καμπανέλι.

Ακόμα και σήμερα το πιστεύω που καθώς γνώρισα ήχους και θορύβους πολυποίκιλους στην τεχνική πορεία που ακολούθησε η ζωή μας τα τελευ-

ταία τριάντα-σαράντα χρόνια, εκείνοι οι ήχοι παρέμειναν αγνοί και καθαροί όπως εκείνων των χρόνων η παιδική μας ζωή.

Απόλυτα εναρμονισμένοι τούτοι οι ήχοι στο φυσικό περιβάλλον που ζούσαμε, τόσο που, όταν παρακολουθούσαμε τη Μ. Εβδομάδα τα Πάθη του Κυρίου και επιστρέψαμε συγκινημένοι, η φωνή του Γκιώνη, που θρηνούσε δεν ξεχώριζε από τον ήχο που έστελνε η καμπάνα, εκείνες τις ανοιξιάτικες νύχτες, τις γεμάτες μυστήριο. Και όταν περνούσε η Άνοιξη και ερχόταν το καλοκαίρι, και εμείς αλητεύαμε, χωρίς καμιά στέρηση της ελευθερίας μας, οι μεγαλύτεροι μας απειλούσαν. Όπου να 'ναι θα χτυπήσει το καμπανέλι και τότε τα λέμε. Αλλά ως τότε εμείς απολαμβάναμε την ελευθερία μας. Δεν αφήναμε ραχούλες και βουνοκορφές, κήπους με κερασιές και καρυδιές σε ησυχία.

Όμως το άνοιγμα του Σχολείου, κάπου στις αρχές του Οκτώβρη, μας συνέφερε στο πρόγραμμά μας. Πείσμα τότε μας έπιασε να αλλάξουμε τη ζωή μας, να φύγουμε από τούτη τη γεμάτη κόπους ζωή των δικών μας. Και πέφταμε με όρεξη στο διάβασμα. Καρποί τούτης της ατσάλινης προσπάθειάς μας ήταν μερικά πτυχία που πήραμε από διάφορες Σχολές "από τον Αμάραντο Κονίτσης ορμώμενοι".

Και τα χρόνια έτσι πέρασαν ανάμεσα στην προσπάθεια και την υπομονή και την ελπίδα για κάτι καλύτερο.

Ο πληθυσμός του χωριού έφυγε για καλύτερη τύχη στα αστικά κέντρα, ή ακόμα πιο μακριά στην Ευρώπη και την Αμερική.

Έτσι, έκλεισε το Σχολείο και το κα-

μπανέλι έμεινε άλαλο και βουβό. Οι χαρούμενοι αντίλαλοί του δεν σκορπούσαν πια στο έρημο χωριό και μόνο η ανάμνησή του παρέμεινε στην ψυχή μας. Και αν κάτι πεθύμησα στη ζωή μου αφάνταστα είναι να βλέπα μια φορά τη σχολική πλατεία του χωριού γεμάτη από ανυπόταχτα αγόρια και ντροπαλές, ροδοκόκκινες κοπέλες και το Δάσκαλο να κρατάει το καμπανέλι στα χέρια του να τα καλεί για μάθημα.

Και ας ήταν λιγοστό το ψωμί που κρατούσαν στα χέρια τους και μοιράζονταν τα 3-4 αδέρφια το ένα τους μήλο.

Γιατί εκείνα τα παιδιά με όλες εκείνες τις δυσκολίες υλοποίησαν τις ευχές των γεροντότερων που απαιτούσαν γράμματα από αυτά και προκοπή και πρόοδο.

Ω! όμορφο Σχολείο του χωριού μου! Εσύ μας έδωκες τα φτερά και πετάξαμε. Και σεις αλησμόνητοι Δάσκαλοι. Όσοι από Σας φύγατε και δεν γνώρισα τον τάφο Σας ν' ανάψω ένα κερί - τούτες οι φτωχές γραμμές που σημειώνω για Σας και το σκληρό Σας έργο, ας θεωρηθούν σαν ένα κεράκι σεβασμού και αναγνώρισης γι' αυτά που προσφέρετε σε μας.

Και συ, ω καλό μου καμπανέλι, που σε φοβόμουνα όταν σ' άκουγα, ας ήταν να ακουστείς πάλι στο χωριό μας. Ο γλυκόλαλος ήχος θα δινε τη χαρά και το ζήλο για νέους αγώνες. Θα 'δινε και σε μας που ήδη άσπρισαν τα μαλλιά μας, την ευκαιρία να φέρουμε στηθύμησή μας ό,τι πιο όμορφο και δύσκολο και τραγικό συνάμα.

S.O.S. Διαρρήκτες στην Κόνιτσα

Κατά καιρούς είχαμε στην Κόνιτσα μερικά συμβάντα κλοπής αυτοκινήτων ή διαρρήξεων. Το τελευταίο “μπαράζ” διαρρήξεων που έγινε από άγνωστους στις τρεις του Φλεβάρη τα μεσάνυχτα, ξεπέρασε κάθε προηγούμενο.

Οι διαρρήκτες “χτύπησαν” το γραφείο του πρακτορείου λεωφορείων καθώς και το παρακείμενο καφενείο, το περίπτερο του Χρ. Λύτου, το σουπερμάρκετ της Ένωσης Συνεταιρισμών, το γραφείο του Δημάρχου, την εκκλησία του Αγ. Νικολάου και επιχείρησαν ν’ ανοίξουν το κατάστημα του γράφοντα με κατσαβίδι ή άλλο σιδερένιο εργαλείο.

Οι κάτοικοι της Κόνιτσας και ειδικά οι καταστηματάρχες είναι ανάστατοι. Απευθυνόμενοι στην Αστυνομία πήραν την απάντηση ότι δεν υπάρχει το ανάλογο προσωπικό για να καλύπτει τις ανάγκες της πόλης και ο κυριότερος λόγος είναι η απασχόληση των αστυνομικών στα αποσπάσματα περισυλλογής λαθρομεταναστών από την Αλβανία.

Οι πολίτες με απόγνωση και πικρία ρωτάνε κάθε αρμόδιο της Πολιτείας.

Γιατί δεν επανδρώνεται το Αστυνομικό Τμήμα της Κόνιτσας με τους απαραίτητους άνδρες για να μπορούν να αστυνομεύουν

την πόλη και κύρια την Αγορά όπου υπάρχουν πάνω από εκατό καταστήματα, γραφεία, τράπεζες κ.λ.π.

Τι εξυπηρετούν τα αποσπάσματα αφού δεν λύνουν το πρόβλημα της εισόδου λαθρομεταναστών; Ας βρει η Πολιτεία άλλους τρόπους φύλαξης των συνόρων και να επαναφέρει τους αστυνομικούς στις θέσεις τους.

Μήπως πρέπει οι πολίτες να πάρουν το Νόμο στα χέρια τους και να φυλάνε την περιουσία τους με τις καρραμπίνες;

Όσα προληπτικά μέτρα (κλειδαριές, σίδερα, συναγερμοί κ.λ.π) να λάβουν οι καταστηματάρχες δε γίνεται τίποτα αν δεν περιπολούν αστυνομικοί τις νυκτερινές ώρες στην Αγορά. Όταν γνωρίζουν όλοι ότι φυλάγεται η Αγορά, είναι πολύ δύσκολο να αποτολμήσει κάποιος τέτοιες απόπειρες.

Σαν πολίτες που εκτελούμε κανονικά τα καθήκοντά μας, όπως επιτάσσει το Σύνταγμα της χώρας, έχουμε αναντίρρητα και το δικαίωμα να ζητούμε από την Πολιτεία την προστασία της ζωής και της περιουσίας μας από κάθε απειλή.

Σ.Τ.

Σοιλόγισσα
Βοζαρτινής & Λαϊκής Τέχνης
Γιάννης Σινάνης

Επταχώρι
Τηλ. 0467-84137 & 84127

Λέσχη ηλικιωμένων**Κ.Ε.Φ.Ο. ΚΟΝΙΤΣΑΣ**από τον κ. **Αχιλ. Τασιούλα**, Πρόεδρο της Λέσχης

Στις 16-1-97 έγινε στο Δημαρχείο συγκέντρωση των μελών της Λέσχης ηλικιωμένων του Κ.Ε.Φ.Ο. Κόνιτσας.

Η Λέσχη είναι νεοσύστατη και τα μέλη της ανέρχονται σε 250. Στεγάζεται στο χώρο του Κ.Ε.Φ.Ο. Κόνιτσας, όπου λειτουργεί και το πρόγραμμα ημερήσιας απασχόλησης.

Η Λέσχη λειτουργεί καθημερινά το πρωί από τις 9 π.μ. έως τις 12, και μερικά απογεύματα, σ' ένα όμορφο και καθαρό περιβάλλον, όπου τα μέλη έχουν την ευκαιρία να διαβάσουν τον Γιαννιώτικο ημερήσιο τύπο, να ανταλλάξουν σκέψεις και απόψεις, να πιούν τον καφέ τους, να παίξουν επιτραπέζια παιχνίδια (τάβλι, δηλωτή κ.λ.).

Οι σκοποί της Λέσχης είναι τόσο ψυχαγωγικοί, με εκδρομές, χορούς, επισκέψεις σε άλλα Κ.Ε.Φ.Ο., όσο και δημιουργικοί.

Στη συγκέντρωση εκλέχτηκε και το Προεδρείο της Λέσχης, που απαρτίζεται από τους: Αχιλ. Τασιούλα, πρόεδρο, Φίλιππα Πάντο, αντιπρόεδρο, Φώτη Τζιάλλα, ταμίας, Σοφία Λιάπη, μέλος.

Στις 31.1.97 τα μέλη της Λέσχης έκαναν την πρώτη εκδρομή τους στα Γιάννενα, όπου έλαβαν μέρος στην ημερίδα, που διοργανώθηκε από τη Ν.Ε.Λ.Ε. και τον Ε.Ο.Π. με θέματα αγροτικά και κτηνιατρικά.

Μετά το πέρας της ημερίδας τα μέλη επισκέφτηκαν το Κ.Ε.Φ.Ο. Βουνοπλαγιάς. Οι ηλικιωμένοι των δυο Κ.Ε.Φ.Ο. στην ε-

γκάρδια αυτή συνάντηση και γνωριμία ήπιαν τον καφέ τους, χόρεψαν και συζήτησαν διάφορα θέματα κοινού ενδιαφέροντος.

Στις 14-2-97 πραγματοποιήθηκε στο Κέντρο "Πλατανάκια" χορός των μελών της Λέσχης. Η συμμετοχή των μελών ήταν αθρόα και εντυπωσιακή και ο χορός σημείωσε μεγάλη επιτυχία.

Το χορό τίμησαν με την παρουσία τους ο δήμαρχος της Κόνιτσας κ. Πρ. Χατζηφραιμίδης, η νομαρχ. σύμβουλος κ. Ελ. Παπαμιχαήλ, η προϊσταμένη Διοίκησης κ. Ι.Γιαννοπούλου και άλλοι. Έγινε μάλιστα και λαχειοφόρος κλήρωση με δώρα από προσφορές καταστημάτων της Κόνιτσας.

Το συγκρότημα δημοτικής μουσικής Πανουσάκου - Χριστόπουλου σκόρπισε κέφι και χαρά σε όλους και ο χορός κράτησε έως τις 4 το πρωί.

Έτσι δόθηκε η ευκαιρία στους σεισμόπληκτους Κονιτσιώτες να γλεντοκοπήσουν και να ξεφύγουν για λίγο από τα καθημερινά τους προβλήματα.

Και, φυσικά, θα ακολουθήσουν μελλοντικά και άλλες τέτοιες εκδηλώσεις, που είναι τόσο απαραίτητες και αναγκαίες σε όλους και ιδιαίτερα στους ηλικιωμένους, που βρίσκουν σ' αυτές ψυχική γαλήνη, ανακούφιση και ηθική ικανοποίηση και συνάμα αντλούν αισιοδοξία, δύναμη και θάρρος για την αντιμετώπιση των διαφόρων δυσκολιών και αντιξοοτήτων της ζωής τους.

ΤΟΥ ΠΟΙΗΤΗ ΛΕΥΤΕΡΗ ΤΖΟΚΑ**“ΜΙΚΡΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΣΤΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΕΡΓΟ”****Νίκου Ανώγη**

Ο Νίκος Ανώγης στο πενήντασέλιδο δοκίμιό του με τίτλο “Ο Ευαγγελισμός της αιώνιας ειρήνης” προσεγγίζει με μεγάλη ευαισθησία τον πνευματικό δημιουργό Λευτέρη Τζόκα και ιδιαίτερα το ποιητικό του έργο.

Πολυγραφότατος συγγραφέας ο ίδιος δε διστάζει να παινέψει την πνευματική δημιουργία “ομοτέχνου” του και είναι αυτό κάτι που τον τιμά ιδιαίτερα.

Όπως υπογραμμίζει ο Ν. Ανώγης, η ποίηση του Λευτέρη Τζόκα “εκφράζει τη γλυκόπικρη γεύση της ζωής... Βαθιά φιλειρηνικός και αντιπολεμικός μας δίνει με αδρές εικόνες την εικόνα της ζωής... και τις ανεκπλήρωτες ελπίδες των ανθρώπων”. Η ιδέα της ειρήνης διαχέεται σ’ όλο σχεδόν το ποιητικό έργο του Λ. Τζόκα, αποτελεί τη σπονδυλική του στήλη και εκφράζει τη βαθιά αγωνία ενός ανθρώπου, που στα πρώτα του βήματα γνώρισε έντονα τα σημάδια της σύγκρουσης και του διχασμού.

Αξιοσημείωτη είναι η παρουσία του συγγραφέα και στο χώρο της λαογραφίας και της κριτικής. Πολλές ιστορικές και λαογραφικές μελέτες έχουν ως σημείο αναφοράς το Πέτα - γενέθλιο τόπο - και την Ήπειρο γενικότερα. Δεν είναι τυχαίο γεγονός ότι διατέλεσε αντιπρόεδρος του Δ.Σ. της Ένωσης Ελλήνων Λογοτεχνών και είχε την επιμέλεια του περιοδικού της “Λογοτεχνική Δημιουργία”.

Καλεί μικρούς και μεγάλους να σταθούν ορθοί στις προκλήσεις των καιρών:

*“Οι μεγάλοι εκεί που τους τάξαμε
βιγλάτορες της αγάπης
για την Ειρήνη στη γη μας
ασπίδες κι εμείς οι μικροί
στρατοκόποι της έγνοιας της”.*
Κι όλα αυτά για:

*“ν’ ανθίσει στα χείλη. Ο Ευαγγελισμός
της αιώνιας Ειρήνης”.*

I.T.**ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ**

- “ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΗΣ ΑΛΩΣΗΣ ΤΟΥ ΥΠΑΡΚΤΟΥ ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΥ: Μαρτυρίες - Αποδείξεις. Του πολυβραβευμένου Γιαννιώτη συγγραφέα Λάμπρου Μάλαμα.

- Δήμου Βότσικα: “ΣΤΟ ΔΡΟΜΟ ΤΗΣ ΠΑΛΗΣ” Αφηγήματα.

- Φρίντα Μιράμπιτα: “ΑΡΓΩ” Ποιήματα.

- Γιώργη Χαλατσά: “ΠΑΓΙΔΕΣ” Διηγήματα.

- Σπύρου Μαρκόπουλου: “ΘΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΟΡΦΕΣ ΑΠΟ ΤΗ ΛΑΚΚΑ ΣΟΥΛΙ”.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΒΟΥΡΜΠΙΑΝΗΣ

Βασ. Δημάρατος - Νικ. Ρεμπέλη

Ο Σύλλογος Βούρμπιανης στην Αθήνα, με χορηγούς το Χρήστο και Αθηνά Τσούκαλη, εξέδωσε βιβλίο με τον πιο πάνω τίτλο.

Όπως αναφέρεται και στον πρόλογο, τα χειρόγραφα που άφησε ο εκλιπών Βουρμπιανίτης φιλόλογος Β. Δημάρατος, αντέγραψε επεξεργάστηκε και συμπλήρωσε ο φιλόλογος Ν. Ρεμπέλης.

Στις διακόσιες δώδεκα σελίδες του το βιβλίο περιλαμβάνει ιστορικά και λαογραφικά στοιχεία του χωριού (Κοινωνική ζωή, ταξίδια των κατοίκων, σημαίνοντα πρόσωπα κ.α.).

Κλείνει με τις νοσταλγικές αναμνήσεις στο χωριό από την προπολεμική εποχή και μ' ένα οδοιπορικό στα τωρινά χρόνια, όπου ο συγγραφέας Ν.Ρ. παρουσιάζει με

γλαφυρό τρόπο τις ομορφιές του χωριού και εκφράζει την ελπίδα για το ξαναζωντάνεμά του.

Συγχαρητήρια σε όλους αυτούς που συνετέλεσαν στην έκδοση ενός ακόμα βιβλίου το οποίο θα πλουτίσει την Κονιτσιώτικη βιβλιοθήκη.

Οι Σύλλογοι και Αδελφότητες των άλλων χωριών της επαρχίας μας πρέπει να παραδειγματίζονται από τέτοιες προσπάθειες και να τις μιμηθούν.

Σ.Τ.

Υ.Γ. Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να βρουν το βιβλίο στο κατάστημα Διον. Γκάσιου στην Κόνιτσα και Αντ. Λύτη στα Γιάννινα.

Το Χαράλαμπο Κώστα που τελείωσε την Ιατρική Σχολή, οι θείοι του Ιωάννης και Γρηγόρης Κώστας συγχαίρουν και του εύχονται καλή σταδιοδρομία.

Διαθέτουμε τσίπουρο γνήσιο, άριστης ποιότητας από ντόπια σταφύλια.

Δημ. Στεφάνου Κόνιτσα

Τηλ. (0655) 22797

**Μην ξεχνάτε
τη συνδρομή σας.
Είναι το στήριγμα
του περιοδικού μας**

ΜΑΡΙΚΑΠΗ-ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ-ΜΑΤΣΗ

ΜΑΙΕΥΤΗΡ · ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΟΣ · ΟΓΚΟΛΟΓΟΣ
ΔΡ. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
ΜΕΤΕΚΠΑΙΔΕΥΘΕΙΣΑ ΣΤΗΝ ΟΓΚΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΚΟΛΠΟΣΚΟΠΗΣΗ
ΣΤΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ
"THE BIRMINGHAM AND MIDLAND HOSPITAL FOR WOMEN"
BIRMINGHAM ΑΓΓΛΙΑ
ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ ΜΑΙΕΥΤΗΡΙΟΥ "ΛΗΤΩ"

ΛΕΧΕΤΑΙ: ΔΕΥΤΕΡΑ · ΤΕΤΑΡΤΗ · ΠΕΜΠΤΗ 6-8 Μ.Μ. ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΡΑΝΤΕΒΟΥ

ΑΙΤΡΕΙΟ
ΤΕΡΠΑΝΔΡΟΥ 2 & ΜΕΝΑΝΔΡΟΥ
ΓΚ 151 26 ΠΕΡΙΟΧΗ Ν. ΛΕΣΒΟΣ ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ
ΤΗΛ. 8031 52

ΚΟΝΙΤΣΑ 11.02.97

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Κύριε Διευθυντά,

Ο Εμποροεπαγγελματικός Σύλλογος, η Αγροτική, η Εθνική και η Εμπορική Τράπεζα Κόνιτσας, παίρνοντας υπόψη τον πανικό και την αγανάκτηση των καταστηματαρχών και όλων των κατοίκων της ακριτικής μας πόλης, ύστερα από τις τελευταίες κλοπές και διαρρήξεις που έγιναν σε μια νύχτα σε οικίες, καταστήματα και υπηρεσίες, ως και κλοπών αυτοκινήτων, από αγνώστους, ζητάμε την προστασία των αρμοδίων Αρχών.

Είναι απαράδεκτο, σε μια πόλη με 170-200 γραφεία και καταστήματα, να μη υπάρχει η δυνατότητα περιπολίας την νύχτα ούτε ενός αστυνομικού για την προστασία της ζωής και της περιουσίας των πολιτών σε καθημερινή βάση.

Η έλλειψη επιτήρησης αποθαρρύνει α-

κόμα και τις Ασφαλιστικές Εταιρείες και αποφεύγουν την ασφάλιση των καταστημάτων.

Πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι βρισκόμαστε σε περιοχή που κυκλοφορούν λαθρομετανάστες όλο το εικοσιτετράωρο και αυτό φοβίζει ακόμα πιο πολύ τους κατοίκους.

Για τους παραπάνω λόγους ζητάμε να επανέλθει η καθημερινή βάρδια από τις 11 μ.μ. μέχρι 6ης πρωινής γιατί η ύπαρξη μιας τέτοιας περιπόλου ελπίζουμε ότι θα δράσει αποτρεπτικά στο μέλλον.

Κατόπιν των ανωτέρω, ζητάμε την ενίσχυση του Α.Τ. Κόνιτσας με ικανή δύναμη αφού είναι ήδη γνωστό ότι τελευταία έχει αποδυναμωθεί λόγω μεταθέσεων σε άλλες υπηρεσίες. Με την υπάρχουσα δύναμη το Α.Τ. Κόνιτσας δεν μπορεί να ανταποκριθεί στην ανωτέρω ανάγκη. Φρονούμε ότι το αίτημά μας είναι δίκαιο και παρακαλούμε για την άμεση ανταπόκρισή σας.

Από τον Εμπορικό Σύλλογο Κόνιτσας

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΗΛ. ΚΟΥΚΕΣΗΣ
ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ

Μουλαϊμίδου 5 Ιωάννινα. 1ος όροφος
(Μέγαρο Ιατρού ΤΖΟΓΙΑ, Όπισθεν ΟΤΕ)
Τηλ. Ιατρείου 21776, Οικίας 77585

ΔΕΧΕΤΑΙ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ

ΓΕΩΡΓΙΑ ΖΩΓΡΑΦΟΥ-ΤΣΙΒΙΛΗ
Δικηγόρος

Παρνασσού 32-36
163 45 ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ- ΑΘΗΝΑ

Τηλ. Γρ. : 9255742
οικία: 9716539

RADIO-TAXI
A 84

ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗΣ ΑΝΕΣΤΗΣ
ΤΗΛ. ΚΕΝΤΡΟΥ
53-27-27

ΛΑΡΙΣΑ

Οικία: Τηλ. 55-24-22

ΠΕΤΡΟΣ ΑΠ. ΠΑΠΑΝΩΤΗΣ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ ΣΤΟΝ ΑΡΕΙΟ ΠΑΓΟ

ΣΚΟΥΦΑ 64
ΑΘΗΝΑ 106 80

ΤΗΛ. 36 32 977

Ας βοηθήσουμε την Τράπεζα αίματος Κόνιτσας

Οπως είναι γνωστό, το 1991 με πρωτοβουλία του Δημάρχου μας, δημιουργήθηκε στην Κόνιτσα Τράπεζα αίματος με την επωνυμία "Χρυσούλα Χαλούλου". Ας ευχόμαστε, όπως ο καλός Θεός αναπαύει την ψυχή της διότι η αείμνηστη ήταν μεγαλόψυχη αφού χάρισε το μικροβιολογικό εργαστήριό της πλήρως εξοπλισμένο στο Δήμο της Κόνιτσας το οποίο εν συνεχεία ο Δήμος παραχώρησε στο Κέντρο Υγείας.

Η Τράπεζα αίματος αποδείχτηκε πολύτιμη για τον τόπο μας, διότι σ' όλα αυτά τα χρόνια εξυπηρέτησε πολλούς ανθρώπους στις δύσκολες στιγμές τους. Γι αυτό πρέπει να ενδιαφερόμαστε όλοι ώστε να δίνουν αίμα περισσότεροι και χωρίς διασταγμό.

Όλοι ξέρουμε πόσο χρειάζεται το αίμα

σε καθέναν που πάει στο νοσοκομείο για κάποια εγχείρηση. Το αίμα που προσφέρει κάποιος, μπορεί να χρειαστεί για όλους τους συμπολίτες του, τους συγγενείς ή ακόμα και για τον ίδιο τον αιμοδότη.

Εγώ εύχομαι να είμαστε όλοι υγιείς κι ας παραμένει το αίμα στην τράπεζα, ας μη λησμονούμε όμως ότι είμαστε άνθρωποι και δεν ξέρουμε τι μας επιφυλάσσει το μέλλον.

Ο κάθε αιμοδότης νιώθει μεγάλη χαρά όταν βλέπει πως με το αίμα του σώζει κάποιον συνάνθρωπό του. Αισθάνεται εκείνη τη στιγμή δικαιωμένος.

Ας ευχαριστήσουμε όλοι μας τους αιμοδότες κι ας ευχηθούμε να μιμηθούν και άλλοι το παράδειγμά τους.

Λουκάς Εζνεπίδης

Η ΟΣΥΑ ΤΙΜΗΣΕ ΤΟΝ ΠΡΟΣΤΑΤΗ ΤΗΣ

Με πρωτοβουλία του Κ.Σ. του συλλόγου μας "Ο Άγιος Νικόλαος" έγινε και φέτος στις 8 του Δεκέμβρη στη Χρυσοσπηλιώτισσα η καθιερωμένη αρτοκλασία αφιερωμένη στον Άγιο Νικόλαο, προστάτη του χωριού μας και του συλλόγου μας.

Τους άρτους πρόσφεραν η Φρειδερίκη Μπίζιου και η Έλλη Νικολακοπούλου - Τσίμα.

Πολύ πιο νωρίς απ' την καθορισμένη ώρα είχαμε μαζευτοί έξω από την Εκκλησία, χαιρετιούμαστε, ρωτούμε ο ένας τον άλλον τι κάνει και τι νέα έχουμε απ' το χωριό. Πληρώνουμε τη συνδρομή μας, παίρνοντας και το ημερολόγιο με την όμορφη φωτογραφία του χωριού μας στο εξώφυλλο.

Τι γίνεται με τη συμμετοχή μας; Από μια βιαστική ματιά που έριξα, είδα να λείπουν καμιά εικοσαριά χωριανοί μας, ένας αριθμός υπολογίσιμος για το μικρό χωριό μας

από τους οποίους μόνον τέσσερις είναι δικαιολογημένοι.

Νομίζω ότι ο εξωτερικός χώρος της Χρυσοσπηλιώτισσας δεν είναι κατάλληλος για τέτοιου είδους εκδηλώσεις γιατί, αν και φέτος ο καιρός ήταν καλός, να μη ξεχνούμε ότι πρόπερσι που έβρεχε ήμασταν έξω και βρεγμένοι σαν τα κοτόπουλα, αλλά και να μη βρέχει, στεκόμαστε έξω απ' την εκκλησία όρθιοι γιατί δεν έχουμε που να καθήσουμε. Καλά είναι το Κ.Σ. του συλλόγου μας να το προσέξει κι αυτό.

Κλείνοντας, το Κ.Σ. του συλλόγου μας εύχεται σε όλους τους χωριανούς και φίλους του χωριού και του συλλόγου μας ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ, ΤΟ 1997 ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΧΡΟΝΟΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΣ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΑ ΕΙΡΗΝΙΚΟΣ.

Περιστέρι Αττικής, Δεκέμβρης 1996.

Κοπή Βασιλόπιτας

Στις 25-1-1997, ημέρα Σάββατο, η Ένωση Κονιτσιωτών έκοψε τη βασιλόπιτα στο γνωστό στέκι της οδού Ασωπίου 12. Το φλουρί το βρήκε ο μικρός Στέφανος Φλίνδρης του Βασιλείου.

Η εκδήλωση έδωσε την ευκαιρία για αντάμωμα πολλών συμπατριωτών, όπου ξαναζωντάνεψαν μνήμες, συζητήθηκαν προβλήματα της επαρχίας και δόθηκαν υποσχέσεις για μεγαλύτερη συμμετοχή.

Η βραδιά, όμως, είχε κυρίως ψυχαγωγικό χαρακτήρα και δεν ήταν δυνατόν να λείψει το δημοτικό τραγούδι. Ο Παύλος Αλεξίου με την παρέα του είπαν τραγούδια της Επαρχίας και πολλοί μερακλήδες έσυραν το χορό για το καλό της ημέρας.

Είναι αλήθεια ότι από την περασμένη χρονιά μέχρι σήμερα η Ένωση έχει κάνει πολλά και θετικά βήματα κυρίως σε ό,τι αφορά τον οργανωτικό τομέα: αύξηση των μελών, κατάλληλη διαμόρφωση της αίθουσας, λειτουργία αναψυκτηρίου κάθε Τετάρτη κ.α., αλλά, κακά τα ψέματα, δεν είναι δυνατόν να τα περιμένουμε όλα από 5-10 ανθρώπους.

Στην αίθουσα της Ένωσης, κάθε Τετάρτη, ο Βαγγέλης Βέργος διαθέτει εξαιρετικούς μεζέδες, τσίπουρο, κρασί, καφέ, αναψυκτικά και κάνει την επικοινωνία περισσότερο ευχάριστη και ζεστή.

Με την ευκαιρία γίνεται γνωστό σ' όλα τα μέλη και τους φίλους της Ένωσης ότι ο ετήσιος χορός θα γίνει στις 8 Μαρτίου στα Λιθαρίτσια. Η συμμετοχή όλων θα δώσει δύναμη στο Δ.Σ. της Ένωσης να συνεχίσει την προσπάθειά του.

I.T.

ΥΠΕΡΘΥΡΗ ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΝΑΟΥ ΑΡΜΑΤΩΝ

Οι υπέρθυρες επιγραφές βυζαντινών, μεταβυζαντινών και νεώτερων ναών είναι συνήθως η βασική και μοναδική πηγή για το κτίσιμο και την ιστορήσή τους. Όμως, την τελευταία πενήκονταετία οι Εκκλησιαστικές Επιτροπές άθελά τους κατέστρεψαν αρκετές απ' αυτές τις υπέρθυρες επιγραφές. Αιτία το ψήλωμα των θυρών των ναών, αφού αυτές κατά κανόνα είναι χαμηλές και με καμάρα για λόγους που επέβαλε η εποχή (Ασφάλεια από ληστές, να μη χρησιμοποιούνται ως στάβλοι απο Τούρκους κτλ).

Συνέπεια του ανοίγματος (ψηλώματος) της θύρας του ναού ήταν η καταστροφή της υπέρθυρης επιγραφής, αφού αυτή αναγράφεται πάντα εσωτερικά, αρχίζοντας σχεδόν από το χείλος του άνω θυρότοιχου. Ορθώς έπραξαν μερικές Εκ. Επιτροπής και βάθυναν την πόρτα του ναού (έσκαψαν προς τα κάτω), για να γίνει πιο ψηλή, αφού βέβαια τους επέτρεπε το δάπεδο και το θέμελο. Μ' αυτόν τον τρόπο διασώθηκαν αρκετές υπέρθυρες επιγραφές.

Στη συνέχεια παραθέτουμε την υπέρθυρη επιγραφή της νότιας θύρας του Ναού Αγίου Νικολάου Αρμάτων (Αρμάτοβου) Κόνιτσας, όπως την αντιγράψαμε το 1966. (Υπηρετούσε τότε ο υποφαινόμενος ως δημοδιδάσκαλος στα Άρματα). Διατηρείται βέβαια η ορθογραφία.

“(Ιστορήθη ούτος ο Θεός και πάνσεπτος ναός του ...γι... (σβησμένα) πατρός ημών Νικολάου αρχιεπισκόπου μύρ... (σβησμ.) του θαυματουργού αρχιερατεύων μεν Περθενίου / του πανιερωτάτου εκ

της μητροπόλεως Ιωαννίν. και Βελλάς / Ιερατεύων δε δημητρίου ιερέως παλεοσελίτου, και δια συνδρομής Αργιρίου αθανασίου / και δια χειρος Δημητρίου ΑΗ του εκ Κώμης Σαμαρίνης 1962 Ιουλίου 17”.

Σχόλια και διευκρινίσεις: Οι σίχοι της υπέρθυρης επιγραφής χωρίζονται από το συγγραφέα με καθέτους. Η επιγραφή είναι γραμμένη σε μικρογράμματη γραφή με κεφαλαία κάπου κάπου. Χρησιμοποιούνται ελάχιστα γράμματα βυζαντινής γραφής όπως το C (σ), η κατάληξη -ος, το ου ενωμένο (πάνω-κάτω).

Η ιστορήση (εικονογράφηση) του Αγίου Νικολάου έγινε στα 1862, όταν αρχιερέας στη Μητρόπολη Ιωαννίνων ήταν ο Παρθένιος (17 Νοεμβρίου 1854-26 Μαΐου 1869). Ο ίδιος βέβαια επισκοπούσε και στη Βελλά.

Ο ιερέας Αρμάτων το χρόνο της ιστορήσεως του ναού ήταν από το κοντινό χωριό Παλιοσέλι. Ο αγιογράφος ήταν από τη “Σχολή Σαμαρίνης” και όχι απ’ αυτή των Χιονιάδων Κόνιτσας. Τα Άρματα είχαν πρόσβαση καλύτερα στη Σαμαρίνα φαίνεται, αλλά και η βλάχικη καταγωγή και γλώσσα τους συνέδεε οπωσδήποτε. Ο συνδρομητής (χρηματοδότης) της ιστορήσεως πρέπει να είναι Αρματοβίτης.

Πότε χτίστηκε “εκ θεμελίων” ο ναός δεν είναι ακριβώς γνωστό. Πρέπει η ανέγερσή του να έχει γίνει στις αρχές του 19ου αιώνα (επί Αλή Πασά). Αλλά και η εκδοχή για χτίσιμο στα τέλη του 18ου αιώνα είναι το ίδιο ή και περισσότερο βάσιμη. Η φορητή (πανί επί ξύλου) εικόνα του Αγίου Βασιλείου στο τέμπλο του ναού με χρονολογία “1801” είναι μαρτυρία γι’ αυτό. Της ίδιας τεχνοτροπίας είναι και η εικόνα του Αγίου του ναού (Αγίου Νικολάου). Όμως η χρονολογία της δεν διακρίνεται.

Η πρώτη έχει διαστάσεις 0,46x0,32 και η δεύτερη 0,59x0,37 μ. Και στις δυο το ξύλο (σανίδα) πάχους περίπου 0,03 μ. είναι εσκαμμένη στην μπροστινή επιφάνεια σκαφοειδώς. Έτσι, το χείλος γύρω στις τέσσερις πλευρές είναι πλάτους δεκαπέντε περίπου χιλιοστών. Το πανί με τον εικονιζόμενο άγιο είναι κολλημένο σ’ όλη τη βαθύτερη επίπεδη επιφάνεια του ξύλου. Ο Άγιος Βασίλειος είναι σε καλύτερη κατάσταση από απόψεως διατηρήσεως, ενώ ο Άγιος Νικόλαος σχεδόν κατεστραμμένος. (Μόνο η κεφαλή με την ονομασία διακρίνεται).

Χρήστος Σκανδάλης

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

ΖΙΑΦΕΤΙ

Ένα από τα παλιά έθιμα, που η ρίζα του κρατάει απ'τα δύσκολα και μαύρα χρόνια της τουρκοκρατίας, είναι το ΖΙΑΦΕΤΙ. Ένα έθιμο καθαρά κοινωνικό ανθρωπιστικό και προπάντων αγάπης και συμφιλίωσης.

ΖΙΑΦΕΤΙ, λέξη τούρκικη, σημαίνει κοινό τραπέζι ή αν θέλετε τραπέζι αγάπης και συμφιλίωσης.

Επινοήθηκε προφανώς από τους ραγιάδες - σκλάβους Έλληνες στα χρόνια της τούρκικης σκλαβιάς, για να μπορούν οι Χριστιανοί να συναντώνται, να λένε και να κλαίνε τα βάσανά τους, τους καημούς και τους πόθους τους και σε πολλές περιπτώσεις, με πρωτοβουλία του παπά του χωριού και των σεβάσμιων γερόντων να συμφιλιώνονται μεταξύ τους.

Το ΖΙΑΦΕΤΙ γινόταν το βράδυ κάποιας

μεγάλης εορτής, συνήθως την ημέρα των Θεοφανείων ή της Υπαπαντής, στην αίθουσα του Σχολείου ή σε κάποιο άλλο κατάλληλο χώρο με ευθύνη και επίβλεψη της εκκλησιαστικής Επιτροπής. Τα έξοδα του τραπέζιού τα αντιμετώπιζαν όλοι μαζί, αφού κατά την διάρκεια του φαγητού περιφέρονταν δίσκος και ό,τι περισσεύε πηγαινε στο παγκάρι της Εκκλησίας.

Θα αναφερθώ στο ΖΙΑΦΕΤΙ του χωριού μου Μολυβδοσκεπάστο (Διπαλίτσα) όπως μου το περιέγραψαν με κέθε λεπτομέρεια οι αποθανόντες σεβάσμιοι γέροντες του χωριού: Τάκη - Τζιάτζιος, Θανάση- Βλάχος, Βασίλη-Τζιαβάρας, Αντώνη-Νάκος και ο επιζών υπερενενηκοντούτης Μιλτιάδη-Βλάχος, όπως γινόταν στα χρόνια της τουρκοκρατίας και στα μετά την απελευθέρωση χρόνια μέχρι το δεύτερο Παγκόσμιο πόλεμο.

Το ΖΙΑΦΕΤΙ γινόταν το βράδυ της εορτής των Θεοφανείων στον οντά (σαλόνη) κάποιου μεγάλου σπιτιού, στο Μελικό (χώρος κοινόχρηστος διασκέδασης και

Ζιαφέτι 1979.

συγκέντρωσης των γεώμορων για τους τούρκους μπέηδες) και στην αίθουσα του Σχολείου νεότερα. Στο τραπέζι συμμετείχαν μόνο άνδρες και μαζί τους έπρεπε να έχουν ένα κουτάλι, βαθύ πιάτο, κύπελο και ψωμί. Το φαγητό μαγειρευόταν σε μεγάλο καζάνι και ήταν συνήθως στέρφα γίδα ή μουνουχισμένο τραί με πιλάφι ή πατάτες και ντόπιο κρασί.

Η συμμετοχή όλων ήταν επιβεβλημένη και σε αυτό άλλωστε στόχευε το ΖΙΑΦΕΤΙ και απουσίαζαν μόνο οι άρρωστοι και οι ανήμποροι να βαδίσουν γέροντες, στους οποίους η Εκκλησιαστική Επιτροπή, που είχε και την ευθύνη του, φρόντιζε να τους στείλει το πιάτο με το φαγητό. Στα χρόνια της τουρκοκρατίας εκαλούντο και συμμετείχαν στο Ζιαφέτι και οι Τούρκοι Μπέηδες της περιοχής.

Το γενικό πρόσταγμα το είχε ο Παπάς του χωριού (Βλάμης) και νουνός της βραδιάς ήταν αυτός που στην τελετή του αγιασμού των θεοφανείων είχε πάρει το Σταυρό κτυπώντας τον σε ένα είδος δημοπρασίας.

Μετά την ευλογία από τον Ιερέα του τραπέζιού και πριν αρχίσει το φαγητό και το γλέντι, γίνονταν τα ντολιά ένα είδος πρόποσης, με ανάλογες και κατάλληλες ευχές. Ο παπάς σήκωνε το κύπελο με το κρασί, έδινε τις ευχές προς όλους και όριζε το νουνό της βραδιάς να συνεχίσει τα ντολιά, ορίζοντας ανα δυο τους υπόλοιπους συνδαιτυμόνες.

Σκοπός του εθίματος των ντολιών ήταν αφ' ενός μεν τα ανταλλάσσουν ευχές μεταξύ τους αφ' ετέρου δε να γίνεται προσπάθεια συμφιλίωσης μεταξύ δυο ή περισσότερων συγχωριανών που ήταν τσακωμένοι.

Ο παπάς, που γνώριζε ποιοί ήταν μεταξύ τους τσακωμένοι, έδινε εκ των προτέρων εντολή στο νουνό να δώσει τα ντολιά σε αυτούς οπότε με την απαίτηση όλων γινόταν η συμφιλίωση και η χαρά όλων ήταν μεγάλη και το γλέντι τρικούβερο.

Μια τέτοια συγκινητική προσπάθεια συμφιλίωσης μου διηγήθηκαν οι παραπάνω σεβάσμιμοι γέροντες.

Δυο συγχωριανοί και μετέπειτα συμπέθεροι και παπούδες μου ο μπάρμπα-Ιωσήφ και ο μπαρμπα-Βαγγέλης είχαν μήνες να μιλήσουν γιατί είχαν τσακωθεί για κάποια ασήμαντη αιτία. Άδικα προσπάθησε ο Ιερέας του χωριού αείμνηστος παπα-Γιάννης (αδερφός του παππού μου μπάρμπα-Βαγγέλη) να τους συμφιλιώσει.

Το πείσμα τους όμως ήταν μεγάλο και από τις δυο πλευρές ακουγόταν η απειλή ότι ούτε στο θάνατο δεν θα μιλήσουν. Ο παπα-Γιάννης όμως δεν απελπίστηκε. Περιμένε με λαχτάρα το ζιαφέτι που θα τους ανάγκαζε στα ντολιά να μιλήσουν. Πράγματι το βράδυ του τραπέζιού, ο νουνός δίνει ορισμό στον μπαρμπα-Βαγγέλη να συνεχίσει τα ντολιά και να τα δώσει συνέχεια στον μπαρμπα-Ιωσήφ.

Στην αρχή απειλήθηκε σύρραξη μεταξύ του νονού και των δυο γερόντων, αλλά με την απαίτηση και επιμονή όλων οι δυο αντάλλαξαν ντολιά και στη συνέχεια σηκώθηκαν αγκαλιάστηκαν και μέσα στη γενικότερη συγκινητική ατμόσφαιρα φιλήθηκαν και συμφιλιώθηκαν.

Να η βαθύτερη και μεγάλη σημασία του ΖΙΑΦΕΤΙΟΥ.

Στη συνέχεια άρχιζε το φαγητό και το γλέντι, που κρατούσε μέχρι τις πρωινές ώρες. Τραγούδια τραγουδούσαν καλίφωνοι συγχωριανοί, όργανα δεν υπήρχαν, και τα

αστεία και τα πειράγματα έδιναν και έπαιρναν.

Πριν από κάμποσα χρόνια στο Μολυβδοσκεπάστο έγινε μια προσπάθεια αναβίωσης του ωραίου αυτού εθίματος. Έτσι τις ημέρες των Χριστουγέννων γίνεται το ζιαφετί όπως και εφέτος, αλλά δυστυχώς τούτο δεν έχει καμιά σχέση, ούτε στους τύπους, αλλά ούτε και στην ουσία και το σκοπό που οι πρόγονοί μας το οργάνωναν. Τώρα δίνουμε σημασία στην υλιστική πλευρά του τραπέζιού, πως δηλαδή να γεμίσουμε τα πιάτα των καλεσμένων με άφθονα κρέατα - σε σημείο σπατάλης, σαλάτες, τυριά και ποτά, χωρίς να ενδιαφερόμαστε για την πνευματική πλευρά του Ζιαφετιού. Ποιός ενδιαφέρεται σήμερα αν όλοι οι χωριανοί είναι στο τραπέζι της αγάπης; Ποιός ενδιαφέρεται αν οι παρευρισκόμενοι στο τραπέζι μιλάνε μεταξύ τους;

Ο παπάς του χωριού ευλογάει βέβαια και σήμερα το τραπέζι, όχι όμως και τα περισσεύματα γιατί έχουν από νωρίς μαζευτεί σε σακούλες, πάνε για τροφή των σκυλιών, και ανταλλάσσει τις τυπικές ευχές με τους διοικούντες το χωριό και τους κατοίκους, αλλά μήπως θα έπρεπε να στραφεί στην ουσία του ΖΙΑΦΕΤΙΟΥ που είναι η ΑΓΑΠΗ και η ΣΥΜΦΙΛΙΩΣΗ.

Οι έχοντες και κατέχοντες τα πράγματα στο χωριό, μήπως θα έπρεπε να αναθεωρήσουν τη θέση τους απέναντι σε θέματα που έχουν μεγάλη κοινωνική και ανθρωπιστική σημασία.

Η Πολιτεία χρηματοδοτεί πολιτιστικές εκδηλώσεις, όχι βέβαια για λιάπικα τραπέζια και σπατάλη αλλά για προβολή και αναβίωση της πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

Ριστάνης Στ. Απόστολος
Δάσκαλος

Ο μπαρμπα - Νικολής ο "Καψοκαλύβας"

Ο μπαρμπα - Νικολής ήταν ένας ωραίος άνθρωπος, φιλότιμος και καλοφαγός.

Όταν ερχόταν κάποιος μουσαφίρης στο σπίτι του έλεγε "κοντά στο μουσαφίρη καλοπερνάει κι ο νοικοκύρης" γιατί όλο και κάτι καλύτερο θα φτιαχνε η Κυρά. Οι χωριανοί όποιον ξένο έβλεπαν τον έστελναν στο μπάρμπα-Νικολή, όπου έτρωγε ό,τι έβρισκε, κοιμόταν και το πρωί έπινε τον καφέ του κι έφευγε. Όλοι οι ξένοι έμεναν ευχαριστημένοι, αλλά οι κυρά Νικόλαινα έβρισκε το μπελά της να μαγειρεύει, να στρώνει και να ξεστρώνει...

Ανάμεσα στους μουσαφिरαίους, πέρασε κάποτε κι ένας έμπορος. Φιλοξενήθηκε κι αυτός, όπως και τόσοι άλλοι πρωύτερα .

Έφαγε, ήπια, κοιμήθηκε και το πρωί τους ευχαρίστησε και έφυγε. Πήγε η Νικόλαινα να σηκώσει το κρεβάτι και βρήκε ένα μάτσο χρήματα. Τρέχει αμέσως στον μπάρμπα Νικολή με τα χρήματα στα χέρια και του λέει:

- Τρέξε να προκάνεις τον άνθρωπο γιατί αστόησε τα λεφτά του.

Ο μπάρμπα Νικολής κατάλαβε!

Τα βλέπεις γυναίκα, λέει, τόσα χρόνια έκανες το καλό, τώρα ήρθε η ώρα να σου το ανταποδώσουν και συνέχισε ο μπάρμπα Νικολής νάχει το σπίτι του ανοιχτό για τους μουσαφिरαίους.

Βαγγ. Βουρδούκας

ΔΥΟ ΑΞΙΟΛΟΓΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΓΙΝΑΝ ΤΟ ΓΕΝΆΡΗ ΑΠ΄ ΤΟ ΣΥΛΛΟΓΟ ΟΞΥΆΣ “Ο ΆΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ”

Ο Σύλλογος Οξυάς “ο Άγιος Νικόλαος”, πραγματοποίησε το Γενάρη δυό αξιόλογες εκδηλώσεις. Η πρώτη εκδήλωση έγινε την Κυριακή στις 19 του Γενάρη με σκοπό το κόψιμο της πίτας, εκδήλωση αφιερωμένη στη νεολαία του χωριού μας. Η εκδήλωση έγινε στο ξενοδοχείο “ΣΤΑΝΛΕΥ”. Την καθορισμένη ώρα όλα τα παιδιά σχολικής ηλικίας συνοδευόμενα απ΄ τους γονείς τους. Η αίθουσα του ξενοδοχείου πλημμύρισε κυριολεκτικά.

Ο πρόεδρος του συλλόγου μας Ευριπίδης Παπαχρήστος χαιρετώντας τους νέους του χωριού μας τους ευχήθηκε ΚΑΛΗ ΧΡΟΝΙΑ, ΚΑΛΗ ΠΡΟΟΔΟ και μετά έκοψε τις πίτες.

Τα παιδιά του χωριού μας είναι πολλά και οι πίτες ήταν τρεις. Τα δυο φλουριά τα πήραν οι μαθήτριες Νικολακοπούλου Μαρία και Πορφύρη Νίκη.

Το τρίτο φλουρί το πήρε ο μικρούλης Γιωργάκης Αγγελάκης. Μετά τα παιδιά πέρασαν στην “αυτοψυχαγωγία τους” γιατί πολλά απ΄ αυτά παίζουν διάφορα μουσικά όργανα, είχαν φροντίσει και τα είχαν φέρει μαζί τους κι έτσι δε δυσκολεύτηκαν να σκορπίσουν τη χαρά και το κέφι σ΄ όλους μας κάτι που κράτησε κάμποση ώρα.

Το ευχάριστο είναι ότι στην εκδήλωση αυτή ήταν ακόμη και γονείς με τα παιδιά τους από πολύ μακρινές συνοικίες της Αθήνας.

Όλοι φύγαμε κατευχαριστημένοι και

με τις καλύτερες εντυπώσεις, αλλά και με μια ευχή: να ξανανταμώσουμε πάλι όλο το καλοκαίρι στο αγαπημένο μας χωριουδάκι την ΟΞΥΑ.

Εμένα, ας μου επιτραπεί ένα ΜΕΓΑΛΟ ΕΥΓΕ στο Κ.Σ. του Συλλόγου μας για την πατριωτική του αυτή χειρονομία η οποία εδώ και κάμποσα χρόνια που συνεχίζεται αποδίδει καρπούς γιατί συσπειρώνει τα παιδιά και τους ανοίγει την όρεξη να ξανανταμώσουν και πάλι στο χωριό, γιαυτό και πρέπει να συνεχιστεί.

Η δεύτερη εκδήλωση έγινε στις 26 Γενάρη στο ίδιο ξενοδοχείο με θέμα: Απολογισμός δουλειάς του Κ.Σ. του συλλόγου μας και εκλογή νέου οργάνου.

Πριν μπει στο θέμα της ημερησίας διάταξης ο πρόεδρος του Συλλόγου μας Ευριπίδης Παπαχρήστος απηύθυνε θερμό χαιρετισμό σε όλους μας και την ευχή: το 1997 να είναι χρόνος πραγματοποίησης κάθε ευγενικής μας φιλοδοξίας.

Περνώντας στη δράση του Κ.Σ. αναφέρθηκε σε όλους τους τομείς που ασχολήθηκε στα δυο χρόνια όπως το οικονομικό, εκπολιτιστικό και τον κοινωνικό τομέα. Γενικά δεν υπήρχε πρόβλημα που να μη καταπιάστηκε, παντού είχε καλά αποτελέσματα, παίρνοντας υπόψη μας και τις αντικειμενικές δυσκολίες γιατί, ο Σύλλογός μας είναι μικρός, προσβάσεις σε προσωπικότητες δεν έχουμε κι όμως χάρη στις φιλόπρονες προσπάθειες όλων των μελών του Κ. Σ. τα αποτελέσματα της δράσης του ήταν ικανοποιητικά. Ο εισηγη-

τής αναφέρθηκε και στα πρόσωπα που πρόσφεραν χρήματα ή άλλα είδη για την ενίσχυση του συλλόγου μας όπως ο συμπατριώτης μας Ανδρέας Πρίτσης που πρόσφερε σωλήνα υψηλής ποιότητας για τη μεταφορά νερού ως το νεκροταφείο, οι θερμοί φίλοι και υποστηρικτές του Συλλόγου μας κ.κ. Χαριζάνος Νικ. και Παπαντωνόπουλος, που έδωσαν πάλι στο Συλλογό μας 200.000 δραχ. καθώς και η Κρασιά Αθηνά και ο Μπουκάκης Νίκος που έδωσαν στο Σύλλογο αξιόλογα χρηματικά ποσά. Φυσικά απ' το στοργικό μάτι του Συλλόγου μας δεν ξέφυγαν και χωριανοί μας που είχαν ανάγκη από κάποια οικονομική βοήθεια. Χαρακτηριστικά αναφέρω ότι στη γενική συνέλευση αναφέρθηκε όνομα συγχωριανού μας που είχε ανάγκη άμεσης οικονομικής βοήθειας και όλοι εμείς που ήμασταν στην συνέλευση πήραμε την πρωτοβουλία και συγκεντρώσαμε στη στιγμή χρήματα που ξεπέρασαν κάθε προσδοκία.

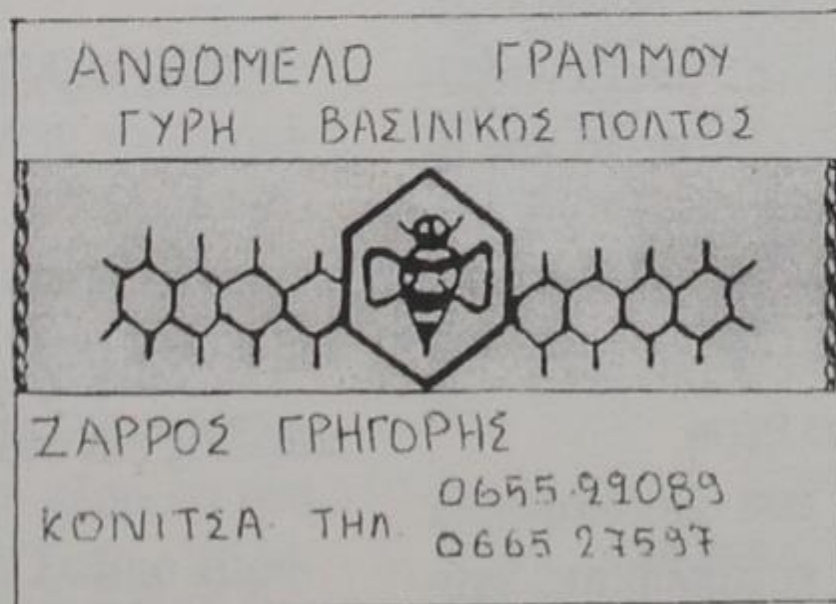
Παρακολουθώ με ενδιαφέρον τη δράση όλων χωρίς εξαίρεση των συμβουλίων τα τελευταία 20 χρόνια. Με ικανοποίηση διαπιστώνω ότι το ένα συμβούλιο φιλοδοξεί

να προσφέρει ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΑΠΟ ΤΟ ΑΛΛΟ και το βασικότερο, ενώ αναπτύσσεται μια ευγενική άμιλλα μεταξύ τους, παράλληλα αναπτύσσεται και ένας αλληλοσεβασμός ανάμεσά τους. Όλα αυτά είναι αδιάψευστα η καλύτερη εγγύηση για την παραπέρα συνέχιση και ανάπτυξη της δουλειάς του Συλλόγου μας και μας βάζει όλους στο φιλότιμο να προσφέρουμε τον καλύτερο εαυτό μας για το καλό του Συλλόγου μας.

Σε συνέχεια, αυτοί που πήραν το λόγο αναφέρθηκαν σε εποικοδομικές προτάσεις.

Τόσο από την εισήγηση το ίδιο κι απ' όλους τους ομιλητές, δικαιολογημένα εκφράστηκε η δυσαρέσκεια της για την ως ένα βαθμό αδιαφορία που δείχνει το κοινοτικό συμβούλιο για τα καυτά προβλήματα που έχει το χωριό μας. Σε συνέχεια έγινε ψηφοφορία για την ανάδειξη νέου Κ.Σ. καθώς και επιτροπής στο χωριό, τα αποτελέσματα θα ανακοινωθούν όταν έλθουν τα αποτελέσματα της ψηφοφορίας κι απ' το χωριό.

Γενάρης 1997
Θανάσης Πορφύρης

Οι φίλοι μας γράφουν

Αγαπητέ κ. Τουφίδη

Εύχομαι σε σας και την οικογένειά σας Χρόνια πολλά. Και το 1997 να είναι χαρούμενο, ειρηνικό και δημιουργικό.

Έλαβα τα δύο τεύχη του περιοδικού "Κόνιτσα" Νο 70 και 71 και σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

Αν και Πρεβεζάνος την καταγωγή μου, αγαπώ όλη την Ήπειρό μας και μέσα από περιοδικά και διάφορα βιβλία προσπαθώ να την γνωρίσω καλύτερα ενώ παράλληλα τα καλοκαίρια που έρχομαι για διακοπές, την περιοδεύω για να θαυμάσω τις άγριες ομορφιές της, τους καλόκαρδους ανθρώπους της, την πατροπαράδοτη φιλοξενία της, να απολαύσω της φύσης το μεγαλείο, τα παραδοσιακά της μνημεία και ό,τι άλλο θαυμαστό μπορεί να βρεί κανείς μόνο εκεί.

Κάτι ανάλογο έκανα και το καλοκαίρι που μας πέρασε (1996). Επισκέφθηκα την περιοχή της πολυσυζητημένης τελευταία ΚΟΝΙΤΣΑΣ που είχε την ατυχία να την χτυπήσει ο Εγκέλαδος, μια εβδομάδα πριν.

Περιηγήθηκα και τα χωριά Μπουραζάνι-Μολυβδοσκεπάστο κ.λ.π. φιλοξενούμενος από τον συνταξιούχο δάσκαλο και ακούραστο για τις δραστηριότητες και την προσφορά του και στο κοινωνικό έργο άνθρωπο κ. Απόστολο Ριστάνη και που τον ευχαριστώ κι απ' αυτή τη θέση.

Ήταν η πρώτη φορά που επισκέφθηκα τα χωριά σας κι έμεινα κατάπληκτος, γεύθηκα τις νοστιμότατες πίτες, το γευστικό-

Sudenscheid 22.1.1997

τατο μέλι, το αγνό τσίπουρο. Θαύμασα τα Εκκλησιαστικά μνημεία και όχι μόνο και γενικά με σκλάβωσε η ομορφιά του τοπίου που σίγουρα κέρδισε τις εντυπώσεις μου και υποσχέθηκα σε όσους γνώρισα να τους ξαναεπισκεφθώ. Έτσι λοιπόν υποσχομαι και σε σας αγαπητέ φίλε κ. Σωτήρη ότι με τον ερχομό μου το καλοκαίρι στην πατρίδα για διακοπές θα επισκεφθώ και εσας αλλά και την ΚΟΝΙΤΣΑ που σίγουρα θα έχει ξεπεράσει μέχρι τότε το κακό που τη βρήκε.

Εύχομαι ένα καλλίτερο μέλλον στους κατοίκους της αλλά και της ευρύτερης περιοχής της.

Τέλος ευχές στέλνω και στους ακούρατους συνεργάτες της Συντακτικής επιτροπής του αξιοθαύμαστου περιοδικού σας που έγινε και δικό μου και να με θεωρείτε πλέον συνδρομητή του και φίλο σας.

Ευχαριστώ και

Σας χαιρετώ

Με πατριωτικούς χαιρετισμούς

και με πολλή εκτίμηση

Ανδρέας Καρζής

Εσωκλείω και 30 Γερμανικά Μάρκα για τη συνδρομή μου.

ΥΓ. Τους χαιρετισμούς μου από βάθη καρδιάς και στον ιερέα κ. ΤΑΤΣΗ.

**Ο ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΒΟΥΡΜΠΙΑΝΗΣ
ΑΘΗΝΩΝ**

Με το ξεκίνημα του καινούργιου χρόνου, στις 26 Ιανουαρίου, ο Σύνδεσμος Βούρμπιανης Αθηνών σε μια ζεστή και φιλική ατμόσφαιρα, έκοψε την καθιερωμένη πρωτοχρονιάτικη βασιλόπιττα στο ξενοδοχείο CRYSTAL.

Παρέστησαν πλέον των εκατό (100) ατόμων και βραβεύθηκε η Αγγελική Μπάρκη, κόρη του Δημητρίου Μπάρκη, για την εισαγωγή της στο Πανεπιστήμιο Κρήτης τη χρονιά που μας πέρασε.

Τη βασιλόπιττα έκοψε ο συγχωριανός μας και Επίτιμος Πρόεδρος του Συνδέσμου, Κος Ναπολέον Μπάρκης.

Στη συνέχεια οι παρευρισκόμενοι συγχωριανοί γεύτηκαν την παραδοσιακή Βουρμπιανίτικη λαχανόπιττα, προσφορά του Συνδέσμου μας.

Το νόμισμα βρήκε ο Πρόεδρος του Συνδέσμου μας Κος Γεώργιος Γκιώκας, στον οποίο ο Σύνδεσμος δώρισε ένα αξιόλογο βιβλίο με τίτλο, "ΗΠΕΙΡΟΣ" Εκκλησίες και Μοναστήρια.

ΕΚΦΡΑΣΗ ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΩΝ

Το Δ.Σ. το Συνδέσμου Βούρμπιανης Αθηνών, αισθάνεται την ανάγκη να συγχαρεί και δημοσίως τον Πρόεδρο και τα μέλη του Δ.Σ. της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδος, για το υπέροχο θέμα Ηπειρωτικής λεβεντιάς με χορούς και τραγούδια, που παρουσιάσθηκε μέσα σε ένα κατάμεστο από Ηπειρώτες Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας, στις 2 Φεβρουαρίου 1997, εκδήλωση που ήταν αφιερωμένη στην επέ-

τειο των 60 χρόνων, από την ίδρυση της ΠΣΕ.

Επίσης θα ήταν παράλειψη, να μην εκφράσουμε και δημοσίως τις θερμές μας ευχαριστίες που στην ίδια εκδήλωση τίμησαν, τον Σύνδεσμό μας με την απονομή αναμνηστικής πλακέτες, για τη συμμετοχή του στην ίδρυση της ΠΣΕ στις 26 Σεπτεμβρίου 1937 και με αντίστοιχη πλακέτα, τον πρώτο διατελέσαντα Πρόεδρό της, τον Βουρμπιανίτη αείμνηστο Μάρκο Θάνο.

Το Δ.Σ.

Συνδέσμου Βούρμπιανης Αθηνών

Ευχαριστήριο

Η εκκλησιαστική επιτροπή του Ιερού Ναού Αγίου Νικολάου Ηλιόρραχης Κόνιτσας, αισθάνεται βαθιά και ειλικρινή υποχρέωση, να ευχαριστήσει μέσα από τις σελίδες του περιοδικού σας:

Την κυρία Άννα Δημητρίου Κουρούτη, για την φιλότιμη προσπάθεια που κατέβαλε στη μακρινή Αυστραλία, για τη συγκέντρωση αξιοσέβαστου χρηματικού ποσού, το οποίο προσφέρθηκε για τις ανάγκες του ναού μας.

Σε όλους εκείνους τους Έλληνες της Αυστραλίας που απλόχερα προσέφεραν τη βοήθειά τους, ευχόμαστε ο θεός να τους χαρίζει υγεία και να τους έχει πάντα άξιους για τέτοιες πράξεις.

Η εκκλησιαστική επιτροπή
του Ιερού Ναού Αγίου Νικολάου
Ηλιόρραχης Κόνιτσας

ΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ ΓΡΑΦΟΥΝ**Το κάπνισμα**

Το κάπνισμα είναι μια πολύ άσχημη συνήθεια και πολύ διαδεδομένη. Νέοι, από αρκετά νωρίς αρχίζουν να καπνίζουν αγνοώντας εντελώς τις συνέπειές του!

Η συνήθεια του καπνίσματος στον άνθρωπο δεν ξέρουμε πως δημιουργήθηκε· αυτό που ξέρουμε είναι πως το κάπνισμα είναι πολύ βλαβερό και προκαλεί αρκετές ζημιές στον ανθρώπινο οργανισμό. Πρώτα κάπνιζαν μόνο οι άνδρες, έπειτα και οι γυναίκες και στις μέρες μας σιγά-σιγά άρχισαν να καπνίζουν και τα παιδιά.

Ναι, τα παιδιά που η ηλικία τους δεν ξεπερνά τα δεκαέξι. Σήμερα γίνεται μεγάλη προσπάθεια για την απεξάρτησή τους από το κάπνισμα.

Οι νέοι μας σήμερα νομίζουν πως αρχίζοντας το κάπνισμα, θα καταφέρουν να προσελκύσουν το ενδιαφέρον των μεγάλων. Άλλοι το κάνουν για επίδειξη, να δείξουν δηλαδή ότι έχουν μεγαλώσει και άλλοι πάλι για να μην τους περνάν οι φίλοι τους για καθυστερημένους. Μερικοί το ξεκινούν από αστείο και χωρίς να το καταλάβουν, αποχτούν την κακή αυτή συνήθεια, που μετά είναι αδύνατο να το σταματήσουν. Εκείνοι που καπνίζουν δεν είναι σε θέση να επιδοθούν στον αθλητισμό. Το τσιγάρο, ελαττώνει την αντοχή τους με αποτέλεσμα να μην μπορούν να τρέξουν ή να κολυμπήσουν με άνεση. Κουράζονται εύκολα και ανασαίνουν βαριά και συνήθως βήχουν δυνατά τα πρωινά. Αυτό όμως που πρέπει να ξέρουν οι καπνιστές είναι

ότι το τσιγάρο θεωρείται υπεύθυνο για μια σειρά από θανατηφόρες ασθένειες, όπως, τις καρδιακές παθήσεις, τον καρκίνο που είναι και η σοβαρότερη ασθένεια και το άσθμα.

Τις συνέπειες του καπνίσματος δεν υφίστανται όμως μόνο οι καπνιστές, αλλά και αυτοί που δεν καπνίζουν και ιδιαίτερα τα παιδιά κάτω των δυο ετών. Το μεγαλύτερο κίνδυνο να πάθουν καρκίνο τον διατρέχουν οι καπνιστές που εργάζονται σε χώρους ήδη βεβαρημένους, όπως οι χημικές βιομηχανίες κ.α. Τέλος εκείνο που δεν γνωρίζουν οι καπνιστές είναι ότι το τσιγάρο που καπνίζουν δεν περιέχει μόνο πίσσα και νικοτίνη, αλλά επικίνδυνα αέρια, στον καπνό και στερεά σώματα που προκύπτουν κατά το κάπνισμα και περιέχουν γύρω στις 200 χημικές ενώσεις και στοιχεία που είναι τοξικά και καρκινογόνα. Οι άνθρωποι λοιπόν έχουν να διαλέξουν ανάμεσα σε μια υγιεινή ζωή και στο κάπνισμα. Το κάπνισμα όμως αυξάνεται γι'αυτό απαιτείται μια συστηματικότερη εκστρατεία για μείωση του αριθμού των καπνιστών και των τσιγάρων.

Ουρανία Στεφάνου
μαθήτρια

ΣΧΟΛΙΑ

* Μπορεί η χώρα μας η Ελλάδα μας να γέμισε από δεκαεξαβάβιδα και έγχρωμες τηλεοράσεις, πολλά νοικοκυριά έχουν και τρεις συσκευές, εν τούτοις κατά βάθος παραμένουμε ένας λαός τριτοκοσμικός και βαλκάνιος σε πολλές παραμέτρους της καθημερινής μας ζωής. Ο καταναλωτισμός μας έχει κυριέψει για τα καλά και θλιβερό παρεπόμενό του είναι τα σκουπίδια που έχουν κατακλύσει δρόμους, ρέμματα, ραχούλες, λαγκάδια και ποτάμια. Η Κόνιτσα που τόσο επαιρόμαστε για την ωραία της φύση, τα ωραία της βουνά και ποτάμια είναι μια περιοχή που έχει μετατραπεί σε ένα απέραντο και ανεξέλεγκτο σκουπιδότοπο που ξεκινά από την καρδιά της την κεντρική αγορά και το ρέμμα της Τσιόγκαινας και φτάνει στα γεφύρια του οικισμού Μπούσι, στην γέφυρα της Τοπόλιτσας, τον Άγιο Αθανάσιο και την Γραβιά όπου ανεξέλεγκτες "μάντρες" αγριεύουν το μάτι ημών πρώτα των κατοίκων και ύστερα του κάθε επισκέπτη.

Ο καθένας ας κρίνει τον εαυτό του και ας πράξει ανάλογα γιατί τα σκουπίδια είναι δικά μας και όχι εξωγήινων αρειανών.

* Μήπως η νοσηρή έννοια και αντίληψη του πολιτικού κόστους έχει φτάσει και στην Κόνιτσα; Πως αλλιώς να εξηγήσουμε το φαινόμενο που το αποκαλούμενο "Κουρί" έχει παραδοθεί στην ανεξέλεγκτη βόσκηση και ακόμη στην παράνομη ξύλευση και Δήμος και Δασαρχείο δηλώνουν αναρμόδιοι και δεν ημπορούν να εφαρμόσουν τον ΝΟΜΟ, όταν ένας Θωμάς Μάλιακας φύλαγε το Κουρί ως κόρην οφθαλμού και μας το παρέδωσε θαλερό και ωραίο. Εύγε λοιπόν στον κύριο Θωμά Μάλιακα, σήμερα όμως ποιόν να επαινέσου-

με.

* Ο χώρος έμπροσθεν του Λυκείου - Γυμνασίου παρουσιάζει εικόνα απαράδεκτη έως απαίσια και αποκρουστική. Όταν στην αρχαιότητα το Λύκειο όπου δίδαξε ο Πλάτων και ο Αριστοτέλης καλύπτετο από δροσερά πλατάνια και άλλα δένδρα και θαμνοειδή, σήμερα οι χώροι όπου μορφώνεται η μαθητιώσα νεολαία δεν μπορεί να εμφανίζουν αυτή την εικόνα, ένα συνονθύλευμα από βάτους, χόρτα, χαρτιά, μπάζα και σκουπίδια. Αλλά και εντός του Λυκείου απ' ό,τι βλέπουμε ξεκίνησε μια προσπάθεια δημιουργίας χώρου πρασίνου και έμεινε ημιτελής. Φυσικά η απάντηση είναι πως όταν στο μέλλον τελειώσει το απέναντι στοιχειωμένο γιατί θα γίνει μια ολική αρχιτεκτονική, περιβαντολογική, οικολογική διευθέτηση του χώρου από ειδήμονες αρχιτέκτονες περιβαντολόγους και ο χώρος αυτός θα ενταχθεί και θα αποτελέσει προέκταση του ιστορικού κέντρου, κ.τ.λ. κ.τ.λ. κ.τ.λ.

* Και μια και κάναμε λόγο για το στοιχειωμένο γιατί που προοριζόταν για ξενοδοχείο, οι δεκάδες μέτοχοι, δηλαδή εκείνοι που από πατριωτισμό δώσανε χρήματα για το ξεκίνημα περιμένουν κάποιες απαντήσεις. Η όλη υπόθεση ξεκίνησε σαν εταιρεία λαϊκής βάσης, τι όρος και αυτός, και σήμερα ακούμε πως η βάση τώρα όχι φυσικά του οικοδομήματος είναι δημοτική και όχι λαϊκή. Τέλος πάντων όσοι δώσανε χρήματα από ελάχιστα έως αρκετά δικαιούνται και του ανάλογου σεβασμού μέσα από κάποιες απλές πλην όμως αναγκαίες απαντήσεις.

Η.Α.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Κατά τις δημαιορεσίες της πρώτης Κυριακής του Γενάρη στο Δήμο Κόνιτσας τα αποτελέσματα ήταν:

Πρόεδρος Δημ. Συμβουλίου Σταύρος Γαϊτανίδης, Αντιπρόεδρος Παναγ. Γαργάλας, Γραμ. Ι. Μουρεχίδης, Δημαρχ. Επιτροπή Στ. Κρουστάλλης, Σπ. Διαμάντης.

* Στις εκλογές του 2ου Συμβουλίου Περιοχής Κόνιτσας εκλέχτηκαν: Πρόεδρος, Παναγ. Γαργάλας. Αντιπρόεδρος, Χρόνης Καλτσούνης. Μέλη, Κεφάλας Παντελής, Βασ. Ζακόπουλος, Παναγ. Γεωργίου.

* Στις 9/1 η χορωδία του Πνευμ. Κέντρου Δήμου Κόνιτσας έκοψε την πίτα στο νέο ξενοδοχείο Κούγια.

* Την πίτα του έκοψε στις 14/1 και ο εμποροεπαγγελματικός Σύλλογος Κόνιτσας.

* Στις 16/1 κλιμάκιο από Γυναικολόγους γιατρούς επισκέφτηκε το Κέντρο Υγείας, όπου έγιναν διάφορες εξετάσεις σε Κονιτσιώτισσες.

* Στις 22/1 έγινε αιμοδοσία εθελοντών για λογαριασμό της τράπεζας αίματος "Χρυσούλα Χαλούλου".

* Στο Δημαρχείο Κόνιτσας έγινε στις 29/1 συγκέντρωση των κατοίκων στην οποία ο Δήμαρχος, μηχανικοί του Γ.Α.Σ. και άλλοι αρμόδιοι έκαναν ενημέρωση για θέματα που αφορούν την πόλη και τους πολίτες σχετικά με τα δάνεια κλπ.

* Μετά τις λίγες βροχές στην αρχή του μήνα, ο Γενάρης μας εγκατέλειψε με παγωνιές τις νυχτερινές ώρες και λιακάδες την ημέρα.

* Και αυτόν τον μήνα συνεχίστηκε η ροή των λαθρομεταναστών από την Αλβανία. Όπως φαίνεται τα αποσπάσματα ούτε

τους μισούς απ' αυτούς που έρχονται δεν μπορούν να συλλάβουν...

* Στις 31 Γενάρη το Κ.Ε.Φ.Ο. Κόνιτσας πραγματοποίησε εκδρομή στα Γιάννενα, όπου στην Ένωση Συνεταιρισμού παρακολούθησε ομιλίες γεωπόνων και κτηνιάτρων γύρω από από θέματα αγροτοτουρισμού, γεωργικών εκμεταλλεύσεων και ασθενειών ζώων.

Ακολούθως οι Κονιτσιώτες επισκέφτηκαν το Κ.Ε.Φ.Η. Βουνοπλαγιάς, όπου τους έγινε θερμότατη υποδοχή. Προσφέρθηκαν καφές, τσίπουρο, ρεβανή, λαγγίτες, ακολούθησε χορός και αργά το απόγευμα οι εκδρομείς επέστρεψαν στην Κόνιτσα.

* Στις 3 Φεβρουαρίου τα μεσάνυχτα άγνωστοι διαρρήκτες παραβίασαν τις πόρτες της εκκλησίας του Αγ. Νικολάου, το γραφείο του Δημάρχου, σούπερμαρκετ και μαγαζιών αφαιρώντας όσα χρήματα βρήκαν.

* Επίκειται η εγκατάσταση της Πυροσβεστικής στο κτίριο της Γεωργ. Σχολής.

* Στις εκλογές του εμπορο/κού Συλλόγου Κόνιτσας που έγιναν στις 6/2 εκλέχτηκαν: Πρόεδρος, Αγνή Γαϊτανίδου Αντιπρόεδρος, Παναγ. Μπάρμπας Γραμματέας, Γ. Κατής Μέλη, Κ. Λάκκας, Γ. Σπανός.

* Στις 14/2 επισκέφτηκε την Κόνιτσα ο υφυπουργός ΥΠΕΧΩΔΕ κ. Χρ. Βερελής και στο Δημαρχιακό μέγαρο έγινε σύσκεψη με συμμετοχή εκπροσώπων των ΟΤΑ φορέων της περιοχής, αντιπροσωπείας του ΟΑΣΠ, του ΙΓΜΕ, το ΟΣΚ υπηρεσιακών παραγόντων και πλήθους κόσμου.

Παρά τα επί μέρους προβλήματα, η συμπαράσταση της Πολιτείας κρίθηκε θετικά και σύντομα αναμένεται η επούλωση των πληγών από το σεισμό της 26/7/96.

* Ο νομάρχης αναφερόμενος στο ειδικό

αναπτυξιακό πρόγραμμα για την επαρχία Κόνιτσας είπε ότι "πρέπει να δράσουμε από κοινού Υπουργείο, Περιφέρεια, Αυτοδιοίκηση για υλοποίησή του εντός του 1997.

Ο Υφυπουργός τονίζοντας τη σπουδαιότητα της περιοχής, διαβεβαίωσε ότι το "μέλλον θα είναι καλύτερο από το χθες" με τη συμπαράσταση της Πολιτείας.

Ο Δήμαρχος κ. Χατζηεφραιμίδης αφού ενημέρωσε τον Υπουργό για την πορεία απαοκατάστασης από τους σεισμούς, πρότεινε να κατασκευαστούν δημοτικές κατοικίες για την κάλυψη αστέγων πολιτών.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που ανέφερε ο Υφυπουργός, δόθηκαν μέχρι σήμερα στην Κόνιτσα τα ποσά: 1 δισεκ. 490 εκατ. δραχ. από το ΥΠΕΧΩΔΕ 1 δις 600 εκατ. δραχ. από άλλα υπουργεία και για το 1997 θα διατεθεί από το ΥΠΕΧΩΔΕ το ποσό των 6. δις δραχ.

* Πραγματοποιείται η απόφαση του Υπουργού κ. Ρωμαίου για τη λειτουργία Πυροσβεστικού Σταθμού στην Κόνιτσα. Η εγκατάσταση του Σταθμού θα γίνει στην Αναγνωστοπούλειο Σχολή με οχήματα και δέκα πυροσβέστες. Επί τέλους θα ικανοποιηθεί ένα πολύχρονο αίτημα των Κονιτσιωτών.

* Στις 8/2 ώρα 11.30 νυκτερινή, έγινε αισθητή στην Κόνιτσα μικρής έντασης σεισμική δόνηση.

Στις 10/2 ώρα 12.20 νυκτερινή, έγιναν δυο σεισμικές δονήσεις μεγέθους περίπου 4 ρίχτερ.

Μετά από περίοδο ησυχίας, ο εγκέλαδος μας θυμήθηκε και πάλι...

* Στις 8/2 επισκέφθηκε την Κόνιτσα η κ. Ντόρα Μπακογιάννη η οποία συναντήθηκε με το Μητροπολίτη και το Δήμαρχο και

ενημερώθηκε για τα προβλήματα των κατοίκων.

* Με επιτυχία πραγματοποιήθηκε στις 14/2 στο κέντρο "Πλατανάκια" ο χορός του Κ.Ε.Φ.Ο. Κόνιτσας.

* Στις 13/2 η Αστ. Δ/ση Ιωαννίνων παρέλαβε ελικόπτερο με το οποίο ελπίζει να ελέγχει καλύτερα τη διακίνηση των λαθρομεταναστών στην περιοχή μας.

* Από συνεργεία του Ι.Γ.Μ.Ε. συνεχίζονται οι γεωτρήσεις στην Κόνιτσα για διερεύνηση του εδάφους. Τα στοιχεία των ερευνών θα χρησιμεύσουν στους ειδικούς για τις μελλοντικές κατασκευές οικοδομών.

* Στις 27/2 (επτά μήνες από τον πρώτο σεισμό), ώρα 6μ.μ. άλλη μια σεισμική δόνηση ταρακούνησε την Κόνιτσα, χωρίς ζημιές ευτυχώς.

* Με τις σεισμικές δονήσεις, κρύος και χιόνι μέχρι τον Αϊ-Λιά μας εγκατέλειψε ο Φλεβάρης.

* Με τη συμμετοχή Βουρμπανιτών και πολλών φίλων της Βούρμπιανης, έγινε ο χορός του Συνδέσμου Βουρμπιανιτών Θεσσαλονίκης στις 15 Φλεβάρη, στο κοσμικό κέντρο ΤΣΑΚΝΑΝΤΥ. Αξίζουν πολλά συγχαρητήρια στα μέλη του Δ.Σ. που διοργάνωσαν το χορό. Το κλαρίνο του Τσακνάκη Άγγελου, εγγονού του Γιάννη Πανουσάκου από τη Βούρμπιανη, άναψε το γλέντι που βάσταξε μέχρι τις πρωϊνές ώρες. Πλούσια επίσης ήταν και η λαχειοφόρος αγορά, με τα πολλά και ωραία δώρα της.

Ευχόμαστε η δραστηριότητα του Συνδέσμου να διατηρηθεί με αυτό το ζήλο.

Γεώργιος Ψύλλας

ΣΤΗ ΜΟΡΦΗ ΤΗΣ ΠΕΘΑΜΕΝΗΣ ΜΗΤΕΡΑΣ ΜΟΥ ΜΗΤΕΡΑ, ΚΑΛΗΝΥΧΤΑ.....

“Στο μέρος όπου είχα πρωτοϊδέι
την Παναγία
(ή τη Μητέρα μου), μύριζε καμένο
πεύκο και συγχώρεση)

(Οδ. Ελύτης)

Στις 27 Δεκεμβρίου 1996 απεβίωσε στην
Ηλιόρραχη η Μάνα μου Δήμητρα Κώστα,
ύστερα από μακροχρόνια μάχη με τον
καρκίνο και ανεπάρκεια καρδιάς.

“Γειά σου θλίψη
Καλημέρα θλίψη
Έχεις δώσει τροφή σε μιαν εξαιρετη
λογοτεχνία

Τη διαβάζουμε και βρίσκουμε τον εαυτό
μας”.

Η Μάνα μου γεννήθηκε στη Πηγή Κονί-
τσης το 1912. Από πολύ μικρή ορφάνεψε
από μάνα. Όταν ο μακαριστός παππούς
ξαναφυτεύτηκε ήρθε στην Εξοχή. Τα
χρόνια της ορφάνιας της ήταν δύσκολα
και πικρά, γιατί υπήρχε οικονομική ανέ-
χεια λόγω των τότε πολεμικών γεγονότων,
και γιατί είχε να τρανέψει και τη συγχω-
ρεμένη την αδελφή της, τη Στασινή, που ή-
ταν μωρό στην κούνια.

Το 1931 νυμφεύτηκε το μακαρίτη τον
πατέρα μου. Κι εδώ η θεία οικονομία της
επεφύλασσε Ιώβειες δοκιμασίες και άσχη-
μες μέρες. Μάλιστα χήρεψε πολύ νωρίς,
έχοντας τρία μωρά και ελάχιστο κλήρο
γης.

“Τρεις γιούς είχες μανούλα μου.

Τρία δέντρα, Τρία κλωνάρια”. Και πως
να τους αναστήσεις!

Για να τα βγάλει πέρα άρχισε την ξενο-

δουλειά στα κτήματα συγχωριανών και
αλλού, δουλεύοντας:

“Βράδυ και πρωί ένα με τη γη, χωρίς α-
νάσα μια”.

Όταν δεν είχε μεροκάματο πήγαινε στο
λόγγο για ξύλα. Εκεί έκοβε ένα φόρτωμα
για τη γαϊδούρα και ένα ζαλίκι για την
πλάτη της. Την άλλη μέρα το πρωί τα πή-
γαινε στην Κόνιτσα να τα πουλήσει, για να
αγοράσει τα χρειαζούμενα.

Όταν γύριζε από τη δουλειά, έτρεχε, με
την ψυχή στο στόμα, να μαγειρέψει και
μετά να μας μαζέψει στο φτωχικό, αλλά
ευλογημένο τραπέζι, όπως η κλώσα τα
κλωσόπουλά της.

Πέφτοντας στο αχυρένιο στρώμα, μονο-
λογούσε την απλή αλλά γεμάτη ευλάβεια
προσευχή: “Δόξα σοι... Δόξα σοι... “ και
αποκοιμόταν αμέσως, γιατί ήταν και κατά-
κοπη και ταλαιπωρημένη.

Κάθε πρωί έπρεπε να ξυπνήσει από τα
βαθειά χαράματα, ώστε να προλάβει να
μαγειρέψει, να πλύνει και να ξαναφεύγει
για το μεροκάματο.

Πολλές φορές, το χειμώνα, που δεν μπο-
ρούσε να πάει στο μεροκάματο, λόγω κα-
κοκαιρίες και δισαισθάνοταν ότι:

“Η νύχτα δεν πιστεύει στην αυγή,
κι η αγάπη ζει το θάνατο να υφαίνει”.

Και αφού ανέδυε στη μνήμη της όλο το
γενικό και προγονικό τοπίο άρχιζε το πι-
κρό μοιρολόι της Ηλείρου, που άθελα με
φέρει σε επαφή με την “Εις Θάνατον” ω-
δή του μεγάλου μας εθνικού ποιητή Αν-
δρέα Κάλβου:

“Ω φωνή, ώ μητέρα.

Ὡ των πρώτων μου χρόνων
σταθερά παρηγόρησις
ὄμματα ὅπου με εβρέχατε
με γλυκά δάκρυα!”

Και με τους γεμάτους σεβασμό και οδυ-
νη στίχους, μπροστά στη μορφή της πεθα-
μένης μητέρας του, του αιμνήστου Προέ-
δρου, Πανεπιστημιακού Δασκάλου και Α-
καδημαϊκού Κων/νου Τσάτσου:

“Είναι στα πιο βαθιά μου μέσα
ο έσχατος λόγος
ο ασάλευτος νύχτα και μέρα,
ήσυχος σαν το θάνατο,
πλατύς σαν των μικρών παιδιών τα μά-
τια”.

Όταν μεγαλώσαμε κάπως σκέφτηκε και
το μέλλον μας. Έτσι το μεγάλο αδελφό
τον έβαλε να μάθει την τέχνη του τσαγκά-
ρη, τον άλλο αδελφό τον έβαλε να μάθει
ὅποια τέχνη ήθελε και εμένα με έστειλε
στο Γυμνάσιο.

Όταν τελείωνα το Γυμνάσιο της είπα ὅτι
αποφάσισα να συνεχίσω τις σπουδές μου
στο Πανεπιστήμιο, αλλά εργαζόμενος
στην Αδελφότητα Θεολόγων “Η ΖΩΗ”,
κατόπιν συστάσεως και συνδρομής και του
μακαριστού Μητροπολίτη Χριστόφορου
και του τότε Ιεροκήρυκα της Μητροπόλε-
ως Κονίτσης, Πανοσιολογιωτάτου και σε-
βαστού μου πνευματικού πατρός Θεοδώ-
ρου Μπεράτη, έκλαιγε και σταυροκοπιό-
ταν, γιατί η θεία Πρόνοια είχε δώσει τη
λύση στο αδιέξοδο.

Από τότε νιώθω “Ὅτι μεγάλη Επιστήμη
ζωής να ζεις από την ανάσα κάποιων άλ-
λων που γίνονται στηρίγματα σου κι όχι
φόβος σου. Κι αυτοί οι άλλοι είναι ευερ-
γέτες μου μεγάλοι. Ὅτι το χέρι που κάνει
το σημείο του σταυρού είναι ένα χέρι που

ξέρει και θέλει να λογοδοτεί στην ανάσα
κάποιου άλλου. Και ὅτι η ταπεινοφροσύνη
ασκείται για να υποθάλπει την αυτοπε-
ποίθηση του άλλου”. Και αργότερα συνει-
δητοποίησα ὅτι: “Χριστιανική Ηθική είναι
στάση ζωής, ευαισθησία, ηθική καθαρότη-
τα σ’ ὅλες τις εκφάνσεις της ζωής, σκίρτη-
μα ψυχής, μέριμνα, πρόταγμα. Είναι φι-
λαλληλία, δικαιοσύνη με προσωπική εντι-
μότητα και γνησιότητα, ανθρωπιά, έγνοια
για τον αδύνατον, τον καταπιεσμένο, το
φτωχό, τον άστεγο, το φυλακισμένο”.

Η ζωή της ήταν γεμάτη από πραότητα,
καλοσύνη, σύνεση και ψηλό αίσθημα ευ-
θύνης. Ακόμα ήταν πολύ προσεκτική και
διακριτική στα παιδιά της, μα πιο πολύ ή-
ταν στις νύφες της και τα εγγόνια της.

Την αρρώστια της την αντιμετώπισε με
μεγάλη υπομονή αξιοπρέπεια και πολλήν
προσευχή.

*“Μάνα ουρανόσταλη
ατίμητη μάνα.*

Για σε το πρώτο κλάψιμο.

Για σε το πρώτο γέλιο

Εσύ είσαι το θεμέλιο,

που χτίζει τη ζωή”.

“Τώρα που κείτεσαι, μάνα, πίσω από
την πόρτα με το κυπαρίσσι στο κατώφλι.

Την πόρτα που ανοίγει μια μονάχα φο-
ρά και κλείνει πίσω της τη βουή του κό-
σμου”.

Σου εύχομαι καλή σου νύχτα.

Ὡρα καλή.

Και καλή συνάντηση στην αιωνιότητα,
αφού για ὅλους μας ο χρόνος
γίνεται αιωνιότητα.

Να ξέρεις ὅμως ὅτι η άγια σου μορφή
και η αστείρευτη στοργή σου, που ὅταν έ-
φυγες την ξέχασες στο κονοστάσι κρεμα-

σμένη, θα είναι για μας πάντα: “Μια λυρική λαμπηδόνα, γεμάτη αρμονία και χρώματα, όραμα και ελπίδα, μια λυρική πολιτεία που ανασαίνει μέσα στην εωθινή γαλήνη, την εγκαρτέρηση, την πίστη στο θεό και τον άνθρωπο και τις αξίες της ζωής”.

Μέλος τώρα της θριαμβεύουσας Εκκλησίας, ακούμπα στο περβάζι τ' ουρανού και

“Κοίτα ψηλά, πολύ ψηλά στον ουρανό
κοίτα ψηλά, πολύ ψηλά προς το θεό”.

με παρησία, γιατί το σπιτικό σου το έχτισες πάνω στην Πέτρα της ζωής, το Χριστό.

Ο Θεάνθρωπος, κύριος πλέον της Ομορφιάς μας προτρέπει με μια αποφασιστικότητα μοναδική να ακολουθήσουμε την οδό του Ωραίου με τους εμπνευσμένους στίχους του ποιητή του Φωτός Οδυσσέα Ελύτη:

“Δεν είναι μικρό πράγμα να χεις τους αιώνες με το μέρος σου”.

Τους έχει αποκτήσει και τους απλώνει μπρος στα μάτια μας.

Είναι πρόβλημα ενός εκάστου να νιώσει το θάμβος και να ζητήσει τη μάθηση.

Κώστας Γρηγόρης

ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Ιανουάριος	Φεβρουάριος	
Ελάχ. θερμ.	-4.4	6.2
Μέγιστη θερμ.	15.4	18.8
Σχετ. υγρ.	64%	61%
Ύψος βροχής	35m.m.	29m.m.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ**Γεννήσεις:**

Ο Κώστας Αγόρου και η Ελένη Λάμπρου απόχτησαν στην Κόνιτσα το τρίτο αγοράκι τους στις 13/1/97.

* Αγοράκι απόχτησαν και ο Θωμάς και Αλεξάνδρα Σιώρου στην Κόνιτσα.

* Ο Παναγιώτης και η Γεωργία Γαργάλα, στην Κόνιτσα απόχτησαν κοριτσάκι.

Βαπτίσεις:

Ο Γιάννης και η Ευδοκία Βαγενά βάφτισαν την κόρη τους στην Κόνιτσα στις 26/2/96.

Όνομα: Ανδρονίκη.

* Στην Κόνιτσα ο Πέτρος και η Βαρβάρα Χαλούλου βάφτισαν στις 25/1/97 το γιό τους.

Όνομα: Σωτήριος.

Γάμοι:

Στην Κόνιτσα έγιναν οι γάμοι του Παναγιώτη Στέφου και της Αναστασίας Κυρίτση στις 4/1/97.

Θάνατοι:

Στην Αθήνα πέθανε στις 6/12/96 ο πολύ καλός φίλος του περιοδικού μας Νίκος Καζαμίας σε ηλικία 78 ετών.

* Στις 10/1/97 πέθανε ο Ιερέας Ευθύμιος Παπασπύρου (Παπαθύμιος) στην Αετόπετρα και κηδεύτηκε με τη συμμετοχή πλήθους κόσμου από τα κοντινά χωριά και την Κόνιτσα. Ο παπα Θύμιος ήταν 78 ετών.

* Στις 13/1 πέθανε σε ηλικία 79 ετών η Λευκοθέα Ι. Χατζημελετίου στην Κόνιτσα.

* Στην Κόνιτσα πέθανε στις 30/1 η Καλλιρόη Κωστούλα ή Ευαγγέλου ετών 75.

* Στις 27/1/ πέθανε στο Πληκάτι ο Ευθύμιος Θεολόγο.

* Την 1/2 πέθανε στην Κόνιτσα η Ευφροσύνη Δάφλη ετών 81.

* Στις 7/2 πέθανε στην Κόνιτσα ο Χρήστος Χατζηρούμπης ετών 90.

* Στις 12/2 πέθανε στην Αθήνα ο Θεόδωρος Ζδράβος ετών 59.

* Πέθανε στην Γερμανία και κηδεύτηκε στο χωριό του Φούρκα στις 14/2 ο Δημήτριος Μουτσούλης ετών 59.

* Στις 18/2 πέθανε στην Πυρσόγιαννη ο Ιερέας Χρήστος Σχωρεμας ετών 92.

* Στις 22/2 πέθανε στο Γηροκομείο Κόνιτσας και κηδεύτηκε στο χωριό της Ασημοχώρι η Ελένη Χρήστου ετών 90.

* Στις 26/2 πέθανε στο Πληκάτι η Φωτεινή Παπανώτη.

* Σε ηλικία 76 ετών πέθανε στην Αθήνα και κηδεύτηκε στο χωριό του Κοκκινιά Θεσπρωτίας ο Ζήκος Ντίνος, επίτιμος Πρόεδρος της Πανεπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδας.

Το φετινό Γενάρη συμπληρώθηκαν δυο χρόνια από το θάνατο του Μιχάλη Παπαγιάννη από το Μαυροβούνι που προπολεμικά είχε εργαστεί στο Ορφανοτροφείο Κόνιτσας ως δάσκαλος επιπλοποιίας. Η σύζυγός του Σταυρούλα και η κόρη του Μαρία προσφέρουν στο περιοδικό μας το ποσό των 10.000 δρχ. στη μνήμη του.

* Στις 27/12/96 απεβίωσε στην Ηλιόρραχη η Δήμητρα Χ. Κώστα ή Καφετζή ύστερα από μακροχρόνια μάχη με την επάρατη νόσο.

Την επικήδειο α-

κολουθία ετέλεσαν ο Π. Χρήστος Καλλι-
ντέρης, εφημέριος Α. Κόνιτσας, Δημ.
Μπουζούλας, εφημέριος Εξοχής και ο Ε-
φημέριος Ηλιόρραχης Αθαν. Ρωμανέλης.

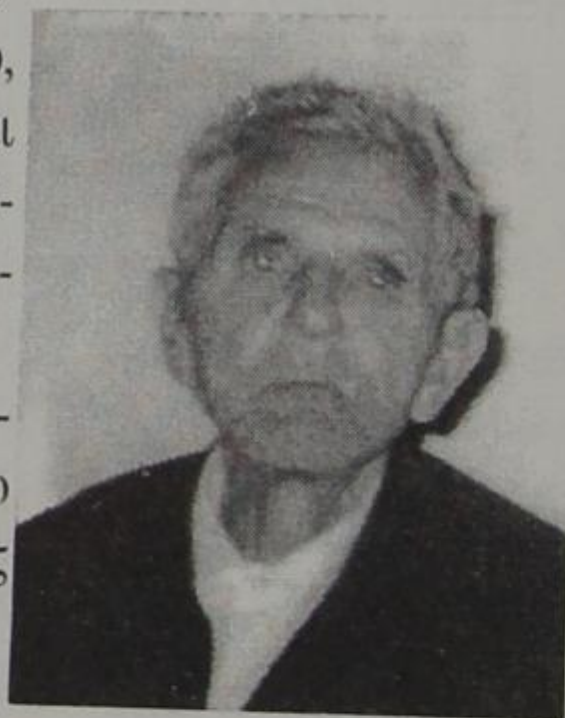
Τα παιδιά και τα εγγόνια της ευχαρι-
στούν όσους παραβρέθηκαν στην κηδεία
και στο 40ήμερο μνημόσυνο και στη μνήμη
της προσφέρουν για το Γηροκομείο Κόνι-
τσας 30.000 δραχ. και 7.000 δραχ. στο περιο-
δικό "ΚΟΝΙΤΣΑ".

* Ο Στέργιος Παπαγγέλης από το Ανή-
λιο Μετσόβου, παλιός μαθητής στο Ορφα-
νοτροφείο Κόνιτσας στη μνήμη των δα-
σκάλων του προσφέρει στο περιοδικό μας
το ποσό των 5.000 δραχ.

* Ο Γιάννης Ηλ. Σπανός που δεν μπόρε-
σε να παραβρεθεί στην κηδεία του Λ. Βλά-
χου με τον οποίο τελείωσε μαζί το Σχολείο,
υπηρέτησαν μαζί τη στρατιωτική θητεία και
διατηρούσε αδελφική φιλία με τον εκλιπό-
ντα ως το θάνατό του, προσφέρει στη μνή-
μη του 5.000 δραχ στο περιοδικό μας.

* Η Ουρανία Ντελλή, στη μνήμη του συ-
ζύγου της Σωτήρη για τις 40 μέρες από το
θάνατό του, προσφέρει στο περιοδικό μας
5.000 δραχ.

* Στη μνήμη της
Βικτωρίας Π. Κού-
για με τη συμπλή-
ρωση 40 ημερών α-
πό το θάνατό της, ο
σύζυγος, τα παιδιά
και τα εγγόνια της
προσφέρουν στο
περιοδικό μας το
ποσό των 20.000
δραχ.

* Την 1/1/97 πέ-
θανε στην Κόνι-
τσα και κηδεύτηκε
την ίδια μέρα στο
χωριό του Καστα-
νέα, ο Ηλίας Μη-
σιακούλης ετών
82.

Η σύζυγός του
Ανδρομάχη, τα
παιδιά του Γεώργιος - Βασιλική και τα εγ-
γόνια του Βασίλης - Χαράλαμος, στη μνή-
μη του προσφέρουν στο περιοδικό μας το
ποσό των 10.000 δραχ.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Πορφυριάδη Αφροδίτη Γαλλία	100 Fr.	Σπέλλας Χρ. Κόνιτσα	2.000
Νικολόπουλος Σοφ. U.S.A.	60 Δολ.	Γορίτσα - Παπαδοπούλου Χριστίνα	2.000
Δήμος Ευάγγ. Αυστραλία	120 Δολ.	Μάγκας Γεωργ. Αμάραντος	3.000
Μουσιδης Χαρ. Γερμανία	5.000	Σουφλέρης Αποστ. Καλόβρουση	1.500
Παντζούρης Γεωργ. Ζυρίχη	5.000	Κολόκας Κοσμάς Καλόβρουση	1.500
Κουρούτη Άννα Αυστραλία	5.000	Κωστάρας Αντ. Παραμυθιά	3.000
Μήτσιου Μαρία Γερμανία	5.000	Πάπας Θεοδ. Βέροια	4.000
Υπ/πα Εθν. Τράπ. Ελλάδος Κόν.	17.600	Γκουντούλης Κων. Κεράσοβο	2.000
Κουσιαφέ Θεοδώρα Μοσχάτο	1.500	Κωτσίνας Κων. Δροσοπηγή	1.500
Κορδικόρης Γεωργ. Αθήνα	1.500	Λύτας Αντ. Τράπεζα	2.000
Ρόβας Βασ. Αθήνα	2.000	Μπουζούλιας Γεωργ. Εξοχή	2.000
Μανουσιουδάκη Ειρήνη Αθήνα	2.000	Μιχαλόπουλος Βασ. Εξοχή	5.000
Μηναδάκη Μαρία Αθήνα	7.000	Οικονόμου Ευάγγ. Δίστρατο	2.000
Τζόκας Λευτέρης Αθήνα	5.000	Ζούνης Ιωαν. Θεοτόκος	2.000
Ντίνος Παναγ. Αθήνα	2.000	Πάντου - Σπάχου Ε. Κέρκυρα	3.000
Αναστασίου Αγνή Αθήνα	2.000	Νούτσος Νικ. Κεφαλοχώρι	5.000
Γιούσιου Άννα Αθήνα	4.000	Τάττης Παύλος Πληκιάτι	2.000
Λεοντή Σοφία Αθήνα	2.000	Καρράς Τάσιος Ηλιόρραχη	2.000
Λώλου Μαρία Αθήνα	2.000	Καλλιντέρης Αχιλ. Αετόπετρα	2.000
Κουτρούλη Ουρανία Αθήνα	2.000	Κουτσούκης Αντ. Ηγουμενίτσα	3.000
Χολέβας Χριστόδ. Αθήνα	3.000	Κολώκα Χρυσούλα Κομοτηνή	1.500
Ριζάρειος Σχολή Αθήνα	5.000	Ντίνος Λάμπρος Καλλιθέα	1.500
Μηλίγκου - Μαρκαντώνη Μαρ.	5.000	Κατσαμάνη Μαρίκα Πειραιάς	3.000
Παπαδημούλης Χρ. Αθήνα	3.000	Τόσκας Γιάννης Πάδες	3.000
Γκιώκας Γεωργ. Αθήνα	3.000	Δήμου Στέφ. Πάδες	1.500
Προμηκύρης Χριστόδ. Αθήνα	5.000	Λώτου Γλυκερία Θεσ/νίκη	1.500
Παγανιά Βαρβάρα Αθήνα	2.000	Παπακώστας Στεργ. Θεσ/νίκη	3.000
Αδαμαντίδου Μερόπη Αθήνα	2.000	Ρέβας Δημ. Θεσ/νίκη	2.000
Πολύζου Παρασκευούλα Κόνιτσα	2.000	Λώλου Ουρανία Θεσ/νίκη	2.000
Μάλιακας Παύλος Κόνιτσα	2.000	Ταπεινόπουλος Γεωργ. Θεσ/νίκη	3.000
Καλησώρας Γιώργος Κόνιτσα	2.000	Σίμου Λούλα Θεσ/νίκη	3.000
Ζήδρου Δήμητρα	1.500	Μακρής Γεωργ. Πάτρα	1.500
Ζήδρος Κ. Βασ. Κόνιτσα	1.500	Τζώπης Δημ. Πάτρα	3.000
Ζώης Δημ. Κόνιτσα	1.500	Παπαμιχαήλ Χαραλ. Πάτρα	5.000
Μπιδέρης Αντ. Κόνιτσα	1.500	Καλδίρης Ανδρέας Πάτρα	2.000
Δεμερτζίδης Ευαγγ. Κόνιτσα	2.000	Ντίνης Πασχ. Σέρρες	1.500
Τζιάλλας Φωτ. Κόνιτσα	2.000	Περλέρου Φωτεινή Λάρισα	1.500
Ντάφλης Γιάννης Κόνιτσα	5.000	Σακκάς Αθαν. Πάτρα	3.000
Οικονόμου Σπυρ. Κόνιτσα	1.500	Οικολογική Ομάδα Κοζάνης	5.000
Πρίτσης Κων. Κόνιτσα	2.000	Κουτρομπίνιας Δημ. Καστοριά	2.000
Κήτας Θεοδ. Κόνιτσα	2.000	Κεφάλιας Νικ. Πηγή	1.500
Τσιλογιάννης Γεωργ. Κόνιτσα	2.000	Κεφάλιας Αλεξ. Πηγή	1.500
Ντεντοπούλου Χριστίνα Κόνιτσα	2.000	Ιερ. Σκίρτας Αγγο Πάδες	2.000
Στέφος Κων. Κόνιτσα	2.000	Σδούκος Βαγγ. Κεφαλοχώρι	1.000
Τσούκας Κων. Κόνιτσα	2.000	Σκαλωμένος Δημ. Κεράσοβο	2.000
Κολόκας Παναγ. Κόνιτσα	1.500	Γαζώνα - Κέφη Ερασμία Άρτα	1.500
Βαγενάς Α. Δημ. Κόνιτσα	2.000	Ιερ. Σδούκος Χρ. Κεφαλοχώρι	2.000
Αμπιάζ Χατέμ Κόνιτσα	3.000	Βασιλόπουλος Αθ. Κοζάνη	5.000
Μαυρογιάννης Γεωργ. Κόνιτσα	5.000	Παπαδημητρίου Ιωαν. Ζέρμα	1.500
Γκόντιος Γιάννης Κόνιτσα	4.500	Ευαγγελίου Ευάγγ. Κλειδωνιά	5.000
Τσαρούχης Γιάννης Κόνιτσα	3.000	Κιάφα Αναστασία Κορινθία	1.500
Ευαγγελίου Ουρανία Κόνιτσα	1.500	Δημητρούλης Δημ. Δροσοπηγή	1.500
Νάτσια - Γκίκα Χαΐδω Κόνιτσα	2.000	Παπαγιάννης Κων. Αγ. Παρασκευή	5.000
Πάντος Πέτρος Κόνιτσα	1.500	Κώτσικου Αγλαΐα Χαλκίδα	2.000
Ματσης Γεώργ. Κόνιτσα	2.000	Ασημόπουλος Στεφ. Κέρκυρα	5.000
Χουλιαράς Παύλος Κόνιτσα	2.000	Λάμπρου Γιώργος Γιάννινα	1.500
Παΐσιος Δημ. Κόνιτσα	2.000	Περόνης Κων. Γιάννινα	1.500
Κώτσικος Στεφ. Κόνιτσα	1.500	Γκρέπας Γιάννης Γιάννινα	3.500
Κ.Ε.Φ.Ο. Κόνιτσα	1.500	Μπουζούλα Μαρία Γιάννινα	1.500
Καραφέρη Ελισάβετ Κόνιτσα	1.500	Παππάς Γιάννης Γιάννινα	1.500
		Γαράφα Χαρά Γιάννινα	1.500
		Μαντέλου Ευρυδίκη Γιάννινα	2.000
		Σχίζα Μαίρη Γιάννινα	1.500

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ 7ου ΤΟΜΟΥ**Τεύχη 67-71 (1996)****Σελ.**

- ΑΝΔΡΕΟΥ Η. Η κατασκευή λατομείου στο Σμόλικα. Οι τελευταίοι άνθρωποι της Πίνδου, 231. - Ναός Αγ. Παρασκευής Παλαιοσελλίου, 274.
- ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΑΝΔΡ. Το χρέος, 35
- ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΓΙΑΝΝΑ. Το περιβάλλον, 115
- ΒΕΛΛΑ Γ. ποιήματα, 294.
- ΒΛΑΧΟΣ Λ. Βιογραφικό σημείωμα, 214
- ΒΟΥΡΔΟΥΚΑΣ ΒΑΓΓ. Το Πεκλάρι και οι μαστόροι του, 77 - Αναμνήσεις από την Εθν. Αντίσταση, 86 - Πεκλαρίτικα, 288.
- ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΟΝΙΤΣΑΣ, 145- 240.
- ΔΕΡΜΙΤΖΑΚΗΣ Γ. Επιμνημόσυνη δέηση για Ν. Κιάμο.
- ΔΟΥΣΜΠΗΣ ΧΡ. Η σημασία της Εθν. Ιστορίας... 25 - Οι σεισμοί στην Κόνιτσα, 259.
- ΕΖΝΕΠΙΔΗΣ Λ. Το ξαναζωντάνεμα της υπαίθρου, 42 - Οι γάμοι άλλοτε και τώρα, 90 - Όχι όλα από το Δήμαρχο, 192- Ας μη γίνεται κατάχρηση, 246 - Υπεύθυνοι όλοι 289.
- ΕΞΑΡΧΟΥ ΧΡ. Αριθμητικά οι απανταχού Φουρκιώτες, 81 - Επέτειος του 1940.
- ΕΥΘΥΜΙΟΥ ΑΝΑΣΤ. Παλιές ιστορίες, 18 - 61 - 128 - 183 - 276 - Τοπωνυμίες της Κόνιτσας, 69-106-173 - Τ' αργαστήρια του χωριού μου, 226.
- ΖΙΩΓΑΣ Θ. Δεπαλίτσα και Μόλιστα, 122 - Περι Φιλιππιδαιών μουσικών, 130 - Βράβευση Γ. Λυμπεόπουλου, 223.
- ΖΩΓΡΑΦΟΥ ΗΛΕΚΤΡΑ Περιγραφή της Κόνιτσας, 87.
- ΚΑΝΑΤΣΗΣ ΤΑΣΟΣ ποίηση, 237.
- ΚΙΤΣΙΟΥ ΕΙΡΗΝΗ Σπίτι με θέα εντός, 236
- ΚΟΛΙΟΣ ΑΧ. Ιστορ. αφηγήματα, 40 - Κοντέινερς στην Κόνιτσα, 239- Απόψεις, 287.
- ΚΩΣΤΑΣ ΓΡΗΓ. Η μακραινώνη πορεία στο Γολγοθά, 53.
- ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ ΒΑΣ. Ο Γιώργης Γουσγούνης, 84 - Αναδρομές, 191
- ΛΥΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΣ Ι. Ιστορικό των σεισμών στην Κόνιτσα, 256
- ΜΑΝΤΖΙΟΥ-ΖΙΩΓΑ Τ. Αυτοί που φεύγουν 138.
- ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΑΝΔΡ. Προς το Δήμαρχο και Δημ. Συμβούλιο, 65 - Ανοικτή επιστολή, 73.
- ΜΙΧΑΗΛ - ΔΕΔΕ ΜΑΡΙΑ Έλληνες Αρβανίτες, 103
- ΝΙΚΟΥ ΒΑΣ. Η Καλόβρουση τίμησε τα θύματα, 197
- ΝΤΙΝΟΣ ΜΙΧ. Νέο πρότυπο ανάπτυξης, 278
- ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΣΩΚΡ. Οι τρελές αγελάδες, 78
- ΠΑΓΑΝΙΑΣ ΚΩΝ. Χιονοδρομικό Κέντρο Βασιλίτσας, 51
- ΠΑΚΟΣ ΕΛ. Μποτσαραίοι και Αρβανίτες, 105.
- ΠΑΠΑΖΗΣΗΣ Η. Τοπωνυμίες Παλαιοσελλίου, 28-58-109-178-232-271. Αναμνήσεις από τη Μικρασιατική εκστρατεία, 63.
- ΠΑΠΑΙΩΑΝΝΟΥ Ι. Επιστολή προς το Δήμαρχο, 76.
- ΠΟΡΦΥΡΗΣ ΑΘΑΝ. Αξιέπαινη ενέργεια του Συλλόγου μας, 39 - Ευθυμογραφήματα, 67 - 127 - 181 - 286. Μια τραγωδία, 106. Τα παιδιά του χωριού 245.
- ΡΕΜΠΕΛΗΣ ΝΙΚ. Λίγες σκέψεις ... 3 - Επιστολή στο Μητροπολίτη, 67- Η κοίμηση της Θεοτόκου, 100 - Χριστοφ. Γκαραβέλας, 193 - Η γέννηση του Ιησού, 254.
- ΡΙΣΤΑΝΗΣ ΑΠ. Η μάχη του Μολυβδοσκεπάστου, 281.
- ΣΕΡΡΑΣ Π. Αθλητικά νέα, 291
- Σ.Π.Η.Φ. Λύκοι, λέοντες, και καμηλοπαρδάλεις, 120
- ΣΤΡΑΤΟΥ ΠΟΛΥΞΕΝΗ Ένας τρελός, τρελός κόσμος, 88
- ΣΥΝΤ. ΕΠΙΤΡΟΠΗ Τα χωριά μας σβήνουν, 1 - Ο μεγάλος σεισμός στην Κόνιτσα, 143 - Μετασεισμικά, 207 - Συνέντευξης συνέχεια 251.
- ΤΑΤΤΗΣ Π. Πληκάτι, 33
- ΤΖΟΚΑΣ Λ. Ν. Φιλιππίδης, 23
- ΤΖΟΥΜΕΡΚΑΣ Ν. Οι Νεράιδες, 79
- ΤΟΥΦΙΔΗΣ ΣΩΤ. Ο πρόεδρος της Δημοκρατίας στην Κόνιτσα, 2 - Σχόλια, 44 - 91 - 198 - 247 = 295. Το γιοφύρι της Κόνιτσας, 49. Η χορωδία του Πνευμ. Κέντρου Κόνιτσας 97.
- JOSEF SCHÄHNER, 101. Το χρονικό του σεισμού, 144. Λ. Βλάχος, 214. Ένας φίλος έφυγε, 249.
- ΤΣΑΓΚΑΣ Ι. Το τρανό πηγάδι της Ζέρμας, 20. Το Κονιτσιώτικο ποταμοσύστημα, 261.
- ΤΣΙΑΚΜΑΚΗΣ Β. Επιστολή, 189
- ΤΣΟΥΒΑΛΗ - ΤΣΑΡΟΥΧΗ ΚΑΤ. Αναφορά στο έργο του Αναστ. Ευθυμίου, 11. Κέντρο περ/κής εκπ/σης Κόνιτσας, 112.
- ΦΑΣΟΥΛΗ ΝΤΙΝΑ Η αγρότισσα σήμερα, 290.
- ΦΑΣΟΥΛΗΣ Ν. Η νομαδική κτηνοτροφία, 30 - Από εκδήλωση, 132.
- Νέα από το Κεφαλοχώρι, 187.
- ΧΗΤΟΣ ΘΕΟΔ. Εκείνοι που φεύγουν, 138
- ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ ΑΘ. Η μουσική μας παράδοση, 83
- ΨΥΛΛΑΣ Γ. Ίδρυση της ΕΠΟΝ, 9
- Σημείωση:** Όσοι δένουν σε τόμο τα περιοδικά της χρονιάς, μπορούν να κόψουν αυτό το φύλλο και να το προσθέσουν στο τέλος του τόμου 1996.

Π. ΤΣΙΟΥΡΗΣ - Χ. ΕΞΑΡΧΟΥ Ο.Ε.

Διαμερίσματα - Καταστήματα

Αντιπαροχαί

πλάνη 4-6
ωάννινα

Τηλ. 32989-33207
Fax 33207

**HOTEL "ΑΩΟΣ",
RESTAURANT - BAR**

ΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΙΛΙΘΙΚΙΩΤΗΣ

**Μ. ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΔΟΥ ΚΟΝΙΤΣΑΣ — ΚΟΖΑΝΗΣ
ΚΟΝΙΤΣΑ — ΤΗΛ. (0655) 22079**

ΕΙΡΗΝΗ ΣΤΑΜΑΤΑΚΗ - ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

ΕΙΔΙΚΟΣ ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ - ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΟΣ
ΔΙΔΑΚΤΩΡ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΔΥΤ. ΒΕΡΟΛΙΝΟΥ
ΕΠΙΣΤ. ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ ΤΟΥ "ΥΓΕΙΑ"

ΘΕΜΙΔΟΣ 4 - 151 24 ΜΑΡΟΥΣΙ
ΦΛΟΙΑΣ 23 - 151 25 ΜΑΡΟΥΣΙ
ΔΕΥΤ., ΤΕΤ., ΠΕΜΠ. 6 - 8 Μ.Μ.
ΑΝΤΕΒΟΥ

ΤΗΛ. ΙΑΤΡ. 61 22 823
ΤΗΛ. "ΥΓΕΙΑ" 68 27 940
ΤΗΛ. ΑΝΑΓΚΗΣ 36 47 021
ΟΙΚΙΑ - FAX 61 22 908
ΤΗΛ. ΚΙΝΗΤΟ 094 392 273

Dr ΚΩΣΤΑΣ Β. ΝΟΥΤΣΗΣ

ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΟΣ - ΑΦΡΟΔΙΣΙΟΛΟΓΟΣ
Τ. ΙΑΤΡΟΣ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ 'ΑΝΔΡΕΟΥ ΣΥΓΓΡΟΥ'
ΕΠΙΜΕΛ. ΝΟΣΟΚ. "ΛΟΙΜΩΔΩΝ ΝΟΣΩΝ"

ΙΑΤΡΕΙΟ: ΣΟΛΩΝΟΣ 86
(ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΑΠΟ ΤΗ ΝΟΜΙΚΗ ΣΧΟΛΗ)
ΤΗΛ. 3602 966 (106 80)
ΔΕΧΕΤΑΙ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ 5-8 Μ.Μ.
ΕΚΤΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΣΑΒΒΑΤΟ

ΟΙΚΙΑ ΚΑΣΑΝΔΡΑΣ 10
ΑΝΩ ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ
ΤΗΛ. 9701 285

ΑΝΘΟΠΩΛΕΙΟ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΕΛΕΤΩΝ & ΜΝΗΜΟΣΥΝΩΝ

ΤΣΙΡΩΝΗΣ

ΤΗΛ. 0655 - 22005 ΟΙΚΙΑΣ 22113
ΚΟΝΙΤΣΑ

Ενοικιαζόμενα δωμάτια με ατομικά
μπάνια και με ιδιωτικό πάρκιν

• Παραδοσιακό Στυλ

ΧΟΥΣΟΣ ΚΩΝ)ΝΟΣ

Τηλ. (0655) 23 2 88

Κόνιτσα

ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΩΜΑΤΙΑ
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΔΕΜΕΡΤΖΙΔΗΣ

ΟΝΙΤΣΑ

Πάνω στον Εθνικό Δρόμο)

Τηλ. 0655/22867

«ΚΟΝΙΤΣΑ»
ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ
ΔΟΜΙΚΩΝ
ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑ

ΜΠΟΥΛΤΟΖΕΣ - ΦΟΡΤΩΤΕΣ ΤΣΑΠΕΣ
ΚΟΜΠΡΕΣΕΡ - GRADAR - ΟΔΟΣΤΡΩΤΗΡΕΣ
ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ ΛΑΤΟΜΕΙΟΥ
ΗΛΕΚΤΡΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ - ΣΥΓΚ/ΣΕΙΣ ΓΕΝΙΚΩΣ

ΣΩΤ. ΛΩΤΟΣ & Β. ΧΑΙΖΗΜΕΛΕΤΙΟΥ
ΑΝΤΙΓΩΝΗΣ 10 - ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΑΡΑΤΩΝΟΣ
ΤΗΛ 51 38 315